

ARMONES REVEREN. P.
Fratri Hieronymi Sauonarole, in
aduentu Domini super archā
Noe, nusquam ante
hac impressi.

Quorum titulos, pagella sequens indicat.

CRIMER VSQVE LICET

NVNQVLM DEFICIAM.

Venetis in officina dñi Bernardini
cum gratia & priuilegio.
MDXXXVI.

Tabula huius operis

Sermo primus de his que requiruntur ad con/
struendum arcam spirituales per quinque
cumenta ad salutem sequenda valde necessaria.

Sermo secundus de preparatione intrantium arcam.
Sermo tertius de distinctione ac dispositione in/
trantium arcam.

Sermo quartus de situatione ingredientium arcam.
Sermo quintus de oratione: quam facere debent
qui ingressi sunt arcam: in quo etiam disputa/
tur an orandum sit: ut Deus mittat tribulationes.

Sermo sextus de conditionibus militis et ducis
christiani ingredientis arcam.

Sermo septimus de forma ecclesiastici prelati in/
arcam Dei introducendi.

Sermo octavus de vita contemplativa: seu de di/
uersitate: gradu: et collatione contemplatiuorum
intransium arcam: qui significantur per vola/
tilia: in quo conferitur ecclesie resens cum veteri.

Sermo nonus de vita actiua seu de gradu ac di/
uersitate actiuorum intransium arcam: qui si/
gnificantur per diuersa animalia terrestria mundi.

Sermo decimus de vocatione: conuersione: et pu/
rificatione peccatorum introducendorum in
arcam qui per animalia diuersi generis immu/
da: que in arcam introducta fuerat significatur.

Sermo undecimus de vocatione conuersione et
purificatione peccatorum introducendorum in
arcam: qui significantur per animalia diuersi
generis immunda in arcam introducta.

Sermo duodecimus de iudicijs vere penitentium
et intransium in arcam.

Sermo tertiusdecimus imperfectus.

SERMONES. R. P. F. HIERO-
nymi Sauonarole in aduentu domi-
ni super archam Noe.

Sermo primus de his que requiruntur ad
construendum arcam spiritualem: per
quinque documenta ad salutem con-
sequendam valde necessaria.

Enacula: et trilega facies. Scribun-
tur hec verba Gene. 6. c. Quando
considero diuine maiestatis celsitu-
dinem: videlicet: patrem: et filium:
et spiritum sanctum cum diuina essen-
tia: quando suspensa mente reuol-

uo. Saluatoris nostri veri Dei: et hominis digni-
tatem: ceteraque eius in nos beneficia: et altera ex
parte cum considero hominis indignitatem: et igno-
bilitatem: et quoad corpus: et quoad animam: et non
modo quo ad ignorantiam: sed etiam quo ad eius
liberum arbitrium: a quo omnia bona: et mala
procedunt: ut Thomas nostri ait: et Scotus in se-
cundo sententiarum: insuper et quo ad eius ingra-
titudinem: considero: et fateor: quod dominus est be-
nignus: et misericors: imo misericordiarum pa-
ter: et in hoc summo opere obstupesco. Nam ad hu-
iusmodi admirationem: et laudem: non peruene-
runt philosophi naturales. Quia ad eam quam
habuerunt imperfectam cognitionem Dei: per crea-
turae tantum deuenierunt. Nam cum vidissent in
causis: et motoribus: in infinitum non posse esse
processum: ad primam causam: et primum motorem
deuenire necesse esse dixerunt. Et nihil aliud ha-
buerunt. Et si considerabant peccata hominum:

Tho. 1
2. se. di.
24. 2
25.

Sermo Primus

considerabant respectu rerum naturalium: *quod*
tenus: scilicet sunt contra res naturales: & nō au-
ter. Et ideo non utebātur his vocabulis: quibus
nos utimur dicentes: *quod* Deus sit benignus: & mi-
sericors &c. Sed solum dixerunt potentiam & sa-
pientiam Dei. Ideo dixit Propheta. Ex ore in-
fantium: & lactentium perfecisti laudem. Quasi
dicat. Veteres quidem Philosophi cognouerunt:
& aliquo modo laudauerunt Deum: sed eorum
laus non erat perfecta: quia tantum erat secundum
lumen naturale: & solum quo ad sapientiam & po-
tentiam Deum laudauerunt. Et si bonitatem eius
intelligebant: non tamen eo modo quo nos: & ad
eandem finem intelligebant: sed eorum finis erat
circa seipso speculantes. Unde se laudauerunt.
Sed Apostoli hoc totum quid ex fide nunc intel-
ligimus: absque dubio intelligebant: & eorum laus
perfectior erat: & quo ad modum laudandi: & quo
ad multitudinem laudantium. Quia laus Dei
apud philosophos erat in paucis. Sed nos con-
sideramus ipsum Deum optimum maximum
posse multa alia & infinita facere: & super celos
immaccessibilem gloriam possidere. Considera-
mus etiam eum quo ad peccata: quomodo sunt
contra diuinam potentiam: inquam peccatores vident
peccato Dei contemnere potentiam non consideran-
tes ab eo se posse puniri: & quia consideramus *quod*
habet misericordiam infinitam dicere possumus.
Misericors & misericors dominus: & stupere: quia
eius misericordiam omnem superat intellectum.
Ideo in hoc nostro aduentali principio has ce-
leberrimas omnipotentis dei laudes confidere-
mus coram hoc populo. Nam ultra alia & hoc

De. q̄ req. ad p̄struē. ar. spi. p̄ gn. do. zc. 3

Specialiter fecit: q̄ te illuminauit. Nam tu florē/
tis. etas heretica. Sic enim incumbebas circa
exteriora: que sunt inania: prout aperte ostendit
tibi deus: z fecit: vt fidem manu tangeres. Alia
ex parte nunciavi tibi tribulationes: vt te con-
uerteres ad penitentiā. Alia ex parte cōsidero tu-
am ingratitudein. Permanes enim adhuc in
tuo corpore. Ideo miror cum deus tot beneficia
tibi contulerit: z videam tot iniquitates tuas z
vocifero. O plasmator omnium domine. Super-
rasti omnino intellectum meum. Ego sane cre-
debam vos omnes iam anima absortes esse: z
tamen dominus fuit multum misericors. Et mi-
ror quomodo huc accesseris. Veni igitur: vt pro-
nuntiem quomodo in arca te conducam. Ideo
salutifere arce interiora facere incipiamus z vi-
dere qui ingressuri sint. Sed prius que dixi bre-
uibus repetere vob̄ dans quinque documenta:
z circa finem addam tibi arcani coniungendo
tamen sequentia precedentibus: z dicam solum:
que debes mandare memorie. Primo igitur
agas gratias deo pro sua immensa misericordia
qua paratus est dare pro paruis magna: pro ter-
renis celestia: z qua etiam vtuntur damnati.
Quia clamant. Misericordie domini quia non
sumus consumpti: idest annihilati. Age item
gratias deo pro immensa eius misericordie: qua
te punit citra condignum. Jam enim preteriti
sunt quatuor anni: q̄ prenunciaui tibi multas
tribulationes: quas si credidisses: bonum tibi
fuisset: sed quia non credidisti: vide: que nunc
pateris: non tamen puniris prout es merita:
ideo gratias agas deo: quia misericordie domini

Docu/
metum
primū
Elr. 3.

A iij

Sermo Primus

Docu-
mentum
scdm

Requi-
ta ad be-
ne viuē-
dum

f. attentio.

Docu-
mentum
tertiu

quia non ea consumpta. Quoad secundum docu-
mentum: ego preparavi te in fabricatione. Dico
dicens: qd te dare deberes simplicitati: aliter nō be-
ne viues. Nam bene viuere consistit in his: que
sunt supra se: scilicet in spiritu dei: vt semper ea q̄
sunt fidei simplici corde credere debeas. In his que
sunt intra se: cum homo habet statum conformē
rationi: in his que sunt pre se: idest cum proximo
hincere se habere: in his que sunt infra se: idest qd
habeas vsum: z viuendi modum secundum gra-
dum status tui: z non secundum abusionem: z hoc
faciens potest quis arcā fabricare. Ratio. Quā-
do emergit res cui requiritur maxima intentio:
opus est: vt relinquatur alia: anima enī est vna:
z omnes potentie eius sunt radicate in ea: z quo-
tiens vna potentia est intenta alicui rei fiende di-
mittitur alia. Ideo in bene viuere requiritur ma-
ior attentio q̄ in alijs. Quis consistit in amore
dei: qui difficillimus est: cum ut incognitus. Con-
tra quem aciem mouerunt mundus: caro demo-
nia. Ideo hec attentio haberi non potest: nisi quis
remoueatur ab his exterioribus. Ideo dixi tibi:
qd in fabricatione arce opus erat facere domum/
culam: in qua posses arcam facere. Tertium do-
cumentū. Post q̄ fuimus preparati circa fabri-
cationem primo fecimus fundamentū: diximusq̄
qd opus erat: vt eēt duplex: vt posset resiliere. Nam
Deus potest dupliciter considerari: scilicet in qua-
rum primum z in quantum finis. In quantum pri-
mum omnia processerunt ab eo: z nihil presuitur
ei: z nihil erāt anime: z nihil erat: homo. In qua-
rum vero finis omnia ordinata sunt ad ipsum.
Anima enim propter se creauit z cetera propter
animam: quia non erat necesse: nisi fuisset anima
hominis: qd Deus creasset hūc mundū corporeū:

De his q̄ req. ad cōstr. ar. spi. p̄ qn. do. zc. 4

Deus z angeli nō indigent hoc corpore: sed
[solum propter animā: qz perfectionē suāz habet
corpore: z corpus nō potest esse nisi elemētū:
loquendo de generali z propagabili: ergo necesse
fuit q̄ essent elementa z reliqua: vt posset elemēta
ri. Quod esse nō posset: nisi esset celū: z infernus.
Celū non posset esse sine supiori. ergo anima tra-
xit hec omnia: z quoad naturalia z quoad supra
naturalia etiā fuerunt hec necessaria: qz illud lumen
Dei nō potest haberi naturaliter nisi cum auxiliō
luminis supernaturalis. Ideo opus est: vt cōiun-
gat nos illo lumine supernaturali. Ideo opus ē:
vt glorificentur corpori nostro omnia alia corpo-
ralia. Ideo quoad primū z quoad finem Deus est
omnia. Et differētia magna est inter lumē natura-
le z supernaturale. Ideo dico: q̄ nemo potest p̄-
intelligentiā humanā peruenire ad cognitionē
fidei: qz oēs philosophi versabant circa inferiora
nec ad tantā altitudinem poterant eleuari: z
si fundamentum fuisset solū naturale homo non
potuisset intelligere zc. Fundamētū ergo duplex
fuit: scilicet lumen naturale z supernaturale: quia
naturale non erat sufficiens. Clamabat ergo Apo-
stolus. Infelix ergo homo q̄s me liberabit de cor-
pore mortis huius? Non terra non celum liberat
non diuitie non consanguinei: non suppellectilia
humana: non potentia humana: non naturalis
scientia: sed gratia Dei per Iesum Christum. Ideo
lumine hoc duplici opus est: aliter arca pessunda
reter. Gratiam igitur Dei z charitatem quere.
Facto fundamento positi fuerunt liberi Noe. s.
Sem Cham z Japhet. Sem interpretatur nomi-
natus Cham: calidus: Japhet latitudo Noe qui
es. i. charitas cuz qu. te z Christi: z posuimus lon-
gitudinē z latitudinē z altitudinem: z vnaqueq̄

A iij

Ro. 7.

Sermo Primus

Tabula erat cubitalis &c. Noe igitur: idem...
querens quietem cum charitate preparat ligna
ad fabricandam arcam. Accipit enim arborum
incisam in radice in qua sunt omnia que postea
produciuntur. Si igitur in intellectu naturale lu-
men: quod dicitur intellectus agens: & est tanquam
radix: cuius fructus est remotus in qua sit hoc
principium. Impossibile est idem simul esse & non
esse. Similiter & alia principia. Sitire in intellectu
lumen supernaturale: quod lumen fidei: quod est
tanquam radix a qua sunt fructus in qua sit hoc prin-
cipium: quod deus est iustus & omnipotens &c.
Ab hoc itaque fundamento duplici: quod erat lu-
men naturale & supernaturale sumpsimus tabu-
las convenientes. A naturali sumpsimus tabu-
las: que fundate erant in lumine naturali. Simi-
liter quod supernaturali. Ideo in primo centena-
rio. Fecimus de unitate dei. Item hoc capias: quod
deus habet providentiam huius mundi etiam
de minimis. Quia si non haberet providentiam
hoc esset: quod aut nesciret: aut non posset: aut nol-
let: quod non est dicendum. Quia sic animalia &
homines: que non sunt deus essent ipso mitiora
& benigniora. Dicamus ergo quod ubique deus est
per essentiam: presentiam: & potentiam: quod non
continue creat & conseruat. Quod secundum cen-
tenarium dixi quod deberes credere trinitatem. Qua-
re debes dicere. Intellectus naturaliter inclina-
tur ad veritatem: & quanto purgatiores est: tanto
magis illuminatur veritate. Sed sic est: quod nullus
intellectus purgatiores est: quam intellectus Christia-
norum: ergo &c. Quoad tertium centenarium
scilicet incarnationem Salvatoris: qui est verus
deus & homo: & hoc probavi: tot rationibus in
triumpho &c. Inter alia qui adheret huc omnia

De his q̄ req. ad p̄stru. ar. spi. p̄ gn. do. zc. S
relinquit z se purgatum ab omni vitio
reddit. Ergo deus instrumentum maluz sumpsi
ad hoc inducendum. Quod non est: dicenduz.
Quātū ad latitudinē: diri charitatē esse veraz ra
dices oīum bonoz: z q̄ hāc h̄z oīa h̄z. Sine qua
oīa vana sunt. Quā qua es in qua sunt oīa bona.
Cuius amor mundus est mundanus z excludens
oēm aliū amorē. De altitudine z q̄ ē spes dirim̄.
Ex qua hanc cōclusionēz summe: q̄ bonitas Dei
est tanta q̄ exprimi non potest. Fac opera z spem
habebis. Quae necessarias tabulas: o salutaria la
tera: o propitiabiles compaginez in secundo di
luvio zc. Quartum documentum requisitum est
super naturale: scilicet gratia z virtutes. Sed hec
nec sufficient. Sed oportet illas virtutes existē
z charitatem exercere sic spem habebimus que cō
carnia prefata ducet ad cognitionem veritatis.
Est. n. adeo vehemens: q̄ dolores non sentit. Sic
dulcis: q̄ martyrum libenti animo sufferebant.
sancti. Sic de latitudine: que est charitas. Est enīz
Christi amor ita fortis: q̄ si bene cōmoda amit
tantur non sentis dolorem. Habes dolore: qz ex
trinseca amas. In omni statu deus posuit regnū
celoz: z charitas Christi est sufficiēs: quo ad oēs
tribulationes zc. Alie sprāge: sunt ponēde: q̄ sunt
septē: z hoc ē aliud exercitiū. Cogitare z ruminā
re hec oīa: z dietis hec paulatim ruminādo crescūt.
Prima fuit: q̄ qcqd deo facit pp̄ n̄raz vilitatē fa
cit: qz ipse solus ē liberalis: z specialissimā pue
niētiam h̄z sup electos. Nō qcqd facit p̄ n̄ro bono
facit. Scda q̄ absqz dubio hēbis tribulatiōes: si
tu facis bonū: gnāliter: aut pticulariter: qz quos
amo arguo z castigo: qz querit omnia sibi v̄niri.
Ideo prepara te hac duplici sprāga. Prima ptic
net ad intellectum. Scda ad voluntatem. Dereli-

Slide i
trium /
pho
crucis

quattu
documentuz.

prudentiaz

27

Sermo Primus

quit enim non tantum matres: sed seipsum. *Dei*
dicit: quod in primis terrenorum amor est abiciendus.

3

1. CO. 7.

2. CO. 12

Tertia exhibere te promptum in aduersis: ex qua
Deus sic vult: quia tempus breue est: et virtus in in-

4

firmitate pericitur. Et hec quoque pertinet ad vo-

luntatem. Alie sprange pertinent ad alias potenta-

tias: quia quod non confidas in tua potentia: ut fuit
Petri negatio 2c. quinta sta in timore: non huma-

1. CO. 12

5

no: non seruili: non mundano: sed filiali: credes quod
deus omnia operatus est in nobis: et ad bonum
peragendum: speciale domini adiutorium requi-

7

ritur: sexta quod Saluator in omni labore suo nu-

quam iratus est. Sic et tu fac semper: et si per zelum
quis irascatur: et si mens non est tranquilla: non
loquaris: sicut fecit Job. septima et vltima est vir-

12. 109

ar. 1.

sum omnium corona perseverantia vnde Chri-

stus ut nobis exemplum daret non descendit cum
dictum fuit. Descendat de cruce 2c. Quintus do-

cumentum. Faciemus tectus b: vibus. Sufficiunt
ne hec. Non: non. Summergeretur arca. Ideo dixi
quod ratio naturalis: lumen supernaturale: virtutes
vere sole non profunt. Ideo requirit motio spiritus
sancti. i. auxilium particulare. Nam quando ali-

quid mouetur ab aliquo: oportet quod motor et res
mota sint proportionata. Ideo si debeat moueri
homo ad bene operandum requirit motio spiritus
sancti. Alia ratio quia occurrunt multa impedi-

menta particularia in quibus nullus est consiliu.
Ideo cum requiratur oratio nihil agendum est
sine oratione: propter hoc: quia sine ea sunt om-

nia mala: et ideo posui septem dona spiritus sancti. Ex
alia parte septem beatitudines: que sunt opera-
tiones excellentes: que a spiritu sancti motione proue-
niunt. Posui septem opera caritatis ex vna par-
te: et septem ex alia: et in quatuor partibus posui

intu domi
mentu?

De his q̄ re p̄ ad p̄stru. ar. spi. p̄ c̄n. do. zc. 6
 h. spiritus sancti z virtutes. Una que est su-
 pra nos fuit fides viua. Intra nos: scilicet gau-
 dium z pax mentis. Apud nos respectu proximi
 humilitas z patientia. Infra nos respectu coz/
 poris: modestia: castitas: z penitentia. Deinde po-
 sui legie. precepta. Et quia in via Dei non progre-
 di est retrogredi: ideo posui pater noster ab vna
 parte expositum cum gradibus vite spiritualis.
 Primus gradus est necessitas: secundus suauis-
 tas: tertius desideriu: quartus facietas: quintus
 ebrietas sanguinis Christi: sextus securitas: septi-
 mus tranquillitas: ad quas parui perueniunt ab
 alia parte similiter erat pater noster prout supra:
 z sic consumatur in vno cubitu. Super quo po-
 sui vexillum crucis. Ideo Christo confixus sum
 cruci zc. z vt hec omnia conseruentur opus est
 facere fenestram: que erat doctrina sacre scrip-
 ture: z hec illuminat omnia. Ideo opus est porta:
 que est Christi crucifixus. Ego inquit sum o-
 stium zc. Bitumen arce orationes sunt fenestra
 lectio: ostium meditatio: Bicameralia contem-
 platio zc. Epilogando ergo primo age gratias
 deo propter suam maximam misericordiam. Se-
 cundo da te simplicitati: vt ad nudam animam:
 nudum verbum perueniat. Tertio necessariam
 require Christi gratiam. Quarto exerce te in his
 virtutibus. Quinto bene purga te in conscien-
 tia. Et exerceas te in lectione meditatione: z ora-
 tione: z hec est arca. Qua facta: z non verba fa-
 cientes: proculdubio qui flammis z tremendo
 iudicio preseruari poterimus: hic per gratiam: vt
 vt cum superno Noe habeamus gloriam.

Unde
 expositio
 orationis
 domini
 z i tra-
 de gra-
 dib⁹ vi-
 te sp̄s
 Gal. 2.

Sermo secundus de preparatione
infrantium arcam.

Enacula z trilega facies in ea zc.
Quauis eternus Deus dilectissi-
mi in omnibus sibi attributis: su-
peret omnem intellectum: tamē in
attributo bonitatis superat plusq̄
in aliquo alio. Potētia enim attri-
buitur Deo: que omnem nostram intelligentiam
excedit: z videtur esse innatum apud omnes. Si-
militer circa sapientiam. Quid existimas eū pos-
se: z intelligere? **C**redo: q̄ intelligat omnia: z
intelligere possit infinita in actu: z possit omne pos-
sibile contingens ex se. Sed nō sic circa bonitatē:
q̄ magis excedit: z hoc ex parte nostra. Quia mi-
rū videtur ē q̄ humiliauerit se vsq̄ ad mortem:
philosophi in hoc tertio defecerunt: z considerā-
do eius humilitatem: z nostra delicta tantus ap-
paret eius excessus: q̄ deuenitur ad hoc iudiciū
bonitatis eius. Ideo in precedēti sermone hīs cō-
sideratis agendum dixi gratias Deo: z aliqua do-
cumenta data fuerunt. Primum q̄ gratias agas
Deo pro tāto lumine nobis dato agere debemus.
Scdm q̄ omnibus viribus debemus intendere
cognitioni fidei. Tertium q̄ totus viribus debe-
mus nos exercere circa virtutes: z ibi posite sunt
omnes tabule replētes: prime circa virtutes alie
circa trinitatem: z alie: q̄ in terra natus erat: ideo
debemus eū sequi: z sic de singulis. Nō fuit facta
corona circūcirca: que significat premiū vite eter-
ne. Unde sequit̄ textus. Enacula zc. z ipsam fac-
q̄ venit diluuius: z tibi videtur hoc impossibile.
Nam euāgelium est longū z breue: latū z strictū
z hoc sine charitate. Ergo prepara te ad charita-
tem. Ac si esses incipiēs instruo te si proficiēs mo-

De p̄paratione intrantium arcam.

1°: si perfectus hortor: & cum ego territus scire
 desiderarem quomodo operandum esset. Ecce ille
 vir senatorius Noe: qui primus vult ingredi: & in
 porta subsistit alios inuitans: ac filius suis: vxori
 & nuribus dicens. Si mortui estis & vita vestra ab/
 scōdita ē cū Christo i Deo. Colo. 3. Sem dicebat.
 Vellem pro pelle: & cūcta que habet homo: dabit
 pro anima sua Job. 2. Eha. Estote parati qz qua
 hora non putatis: filius hominis veniet Luc. 12.
 3. ap̄het. & fructu frumenti vini & olei sui multi/
 plicati sunt. Psal. 4. Uxor cum nuribus seque/
 bat. Ista quare h3 parū viriū timēs dicebat. Ne
 proyctas nos in tēpore senectutis: cum defecerit
 virtus nostra: ne proyctas nos domine Psal. 70.
 & oēs ingressi sunt vt liberent. Iō incipiamus
 forte an̄ pfectū opus p̄ueniat diluuiū. Noe: q̄ p̄
 mus dicit. Mortui estis &c. Nā qd est hoc ingredi
 in arcā? Est eē i hoc mūdo & nō eē in hoc mūdo.
 Sed duo cōtraria non pnt esse simul sm logicos.
 S3 si nō sunt idē q̄no aīa erit &c. Quid ē hoc: vi/
 uo aūt iam nō ego viuit vero in me Christus: ait
 Ap̄la. Est magnū eē eternū: qđ oculus nō vidit:
 nec auris audiuit &c. imo nec poterit vidē h̄ ocul^o
 sp̄ialis: nec auris audire: imo si oīuz nobilissime
 creature hoc vellēt dicere nō possent nisi Deus il/
 luminaret. Qz in hoc p̄uo mūdo q̄cūqz sunt p̄ua
 sunt: iō ea videre: amare: itelligere possum^o &c. &
 cū aīa sit forma corpis & det eē corpi: & q̄stū ad eē
 substāiale ē i hoc mūdo: s3 quoad ēt cognitiōis:
 q̄ sit p̄ itransmutationē: qz similitudo i format itellm:
 nō ē in hoc mūdo. Aug. Aīa verius ē vbi amat:
 q̄ vbi aīat. Hoc ē pfectius ē vbi amat: q̄ vbi est
 subatr. Si ḡ aīa p̄teplat ista terrena & s3 ea deū:
 vt p̄bi: tūc ē i hoc mūdo: s3 aīa q̄ ē i dei gr̄a: si p̄tē
 plat deū p̄ fidē & supnāli lumie icipit eē ex mūdū

Col. 3.

Job. 2.

Luc. 12

psal. 4.

psal. 70

Gal. 2.

Esa. 67

1. CO. 2.

Augu.

Sermo Secundus

- Augu.** quia est extra finem naturalis ordinis: et hunc ordinem: et sic est supernaturale. Aug. Cum eterni aliquid mente concepimus: non sumus in hoc mundo. Ergo necessarium est esse in hoc mundo quo ad corpus: quoad mentem vero extra. Dicit ergo Moes si consurrexistis cum Christo que sursum sunt querite: et tales possunt venire ad laudandum et non alij. Ergo opus est esse eis in mundo per substantias: extra per amorem. Ergo non beati nec damnati: nec qui sunt in purgatorio: et si qui sunt in limbo etiam sunt extra quo ad substantiam. Sed quo ad desiderium voluptatis huius mundi damnati sunt in mundo: et impij sunt extra arcam: et omnes peccatores: quia sunt in mundo et quo ad substantiam et quo ad affectum. Neque turris alta Babylonis: nec aliqua res eos poterit liberare. Sed solum saluabuntur qui sunt in arca. Ergo mortui estis et cetera. Dicit Moes: qui ingressus est. Nunc de primo eius filio: Sem videamus et cetera. Sem hic dicit. Vellem pro pelle. et cetera. Omnes deberemus discere a naturalibus: que non errant. Si possemus deum videre: videremus omnes regulas bene vivendi. Sed cum non possumus: investigamus per ea que fecit. Unde circa primo modo: ut in re gravi: que semper vult descendere: sic et animalia: licet sequantur cognitionem sensitivam tamen habent limitatam cognitionem: nam hirundo semper vno modo nidum facit. Sed non sic homo: cui deseruit ratio: que non est limitata. Immo dicit princeps philosophorum. Metaph. potentie rationales sunt ad opposita. Ideo animalia non errant: quia aguntur: sed homines multos committunt errores. In omnibus creaturis desiderium est conservandi quod principaliter est

phs. 9.
metaph.

De preparatione intrantium arcam.

8

Et omnia faciunt: ut illud conseruent. **Principa-**
lis autē in homine ē ipsa anima: cui omnia sunt
postponenda. **Clamat ergo Sem.** Audi filia et vi-
de et inclina aurem tuam: et obliuiscere populum
tuum et domum patris tui. **Audiunt multi:** sed nō
considerant. **Deu considera:** quia hoc indiges. **Cō-**
sidera vitam tuam. **Ingredere arcam.** **Obluiscere**
populum et c. Si non feceris efficieris. **Statua**
salis. Conserua vitam: quia in virtute istius sunt
omnia: diuitie gloria et c. **Vita tua eterna est:** que
est esse in dei gratia. **In qua si non es fac ut sis.** s.
per contritionem: confessionem: patientiam: et opus
bonum: et nihil valere existimes nisi adsit vita su-
perior: id est gratia: et cogita potius velle perdere
omnia: et etiam vitam corporalem: quā preciosa. et
vitam illam gratie in qua recuperabis omnia. **Et**
per hanc gratiam acquiris gloriam. **O christiani**
vbi est fides vestra? **Credidi propter quod loquutus**
sum. **Ideo conserua hanc vitam eternam: et arcam**
desiderāter ingredere. **Fides omnia hec que sunt**
in mundo inania esse ostendit: et illum amplum
seculum deserendum. **Spes et charitas idem effi-**
ciunt: que sunt gradus arce. **Obluiscere popu-**
lum et c. Tu qui ea congregas: que in hac arca nō
conseruantur: hec omnia relinquere oportet: pa-
trem: matrem: fratres: agros et c. ut fecit **Noe** et alij
sancti et sancte. **Ideo dicit pellem pro pelle Sem**
noster. **Velles sunt diuitie et vita istius mundi.**
Prima pellis vita sancte que Christum ample-
ctitur et c. **Cham.** Estote parati. **Sapientia huma-**
na et diuina maxime differunt. **Prima est stultitia**
pud Deum. **Secunda e contra.** **Causari aliqua nō**
potest impediri: quia iam possunt: sed raro: quedā
frequenter: ut in paucioribus. **Dicit sapientia di-**
uina. **Omnis causa creata potest impediri.** **Quia**

psa. 44

Eccl. 19.

ps. 115.

Lu. 12.
1. Co. 3.

Sermo Secundus

- Jos. 10
Dan. 3
cum Deus habeat omnia in manu: suspendere potest ne sol perficiat cursum suum: ut legitur Josu.
Datur etiam in tribus pueris: et ipsa increata non potest impediri. Precedit. n. cuncta sapientia vero humana procedit secundum causas naturales. Ideo dicunt sapientes seculi. Si nos habebimus tribulationes faciemus penitentiam: dabimus nos simplicitati. Et faciunt provisiones has non amore dei ducti: sed humano timore: et secundum sapientiam humanam. Sed dicit simplicitas Christi. Estote parati: quia nescitis quando et c. Quia omnia sunt in manu domini: et omnia nostra ad libitum impedire potest. Et non est spes ulla in mundi sapientia figenda. Quia cum deo placuerit: unus fugit mille. Ideo estote parati ac si hodie morientur. Nam diluuii tempore gaudebant omnes. aque diluuii tulerunt omnia: et ideo postquam fecisti propositus omnia potius velis perdere quam gratiam Dei: incipe vivere simpliciter: et egenis superflua distribuere: et sic iustus eris. Estote parati. Cham Dominus illuminatio mea et salus mea quem timebo? Ac si a sapientia humana: reprehenderetur respondet quod non timendum: nisi deus. Quia propter peccata veniunt aduersa. Innocentes: demones et mali edunt carnes: quia aliud edere nequeunt: quam temporalia: videlicet et carnalia. Non tamen possunt gratiam auferre et negocia vite eterne: sed solum hec temporalia. Ideo si caro consumpta erit plus vigorabitur spiritus. Quoniam virtus infirmitatem perficitur. Ideo si consistant aduersum me castra et c. Iaphet. Qui in porta procedit cum securi dicens. A fructu frumenti. Ingrediamur ergo arcam. Sed expectemus parumper fructus eorum: qui non sunt ingressi hucusque: quia ingrati fuerunt.
- Zuc. 12
Gen. 6.
psal. 26
Ibi
2. cor. 12.
psal. 4.

De preparatione intratiu in arcam

9
Sed tamen habemus spe de aliquo me-
diantē predicatione: et oratione. Multi hīs tem-
poribus dissipatur. et timor facit eos ruere in pe-
ius. Quia non est timor reuerentialis: non filia-
lis: non initialis: non seruilis: sed mundanus: id est
ne bona perdant temporalia: humanus: ne vitā et c.
Ideo a fructu huius timoris sunt extensi et non
possunt dicere. In pace in idipsum: id est in eter-
num et summum. Nam circa temporalia quanto
magis res est vnita maiorem vim habet et mino-
rem corruptionem. Ergo deus cum sit maxime
vnus magis inuariabilis et eternus est. Nam vir-
tus vnita: magis est infinita q̄ multiplicata et c.
Vnde circa reges et principes. Nam regna con-
seruat vnio. ideo saluator dicit. Omne regnum
in se diuisum desolabit. Ideo dico vobis noli-
te esse diuisi: scilicet affectu. Dicit Propheta. Unam
petij a dño et c. Non dixit quid: quia est res ineffa-
bilis et inenarrabilis: ideo non dicit vnā rem:
quia infirmum est dicere rem: ideo vnā petij. s.
q̄ non potest exprimi. Huic tota mentis solertia
attendo hanc requiram: hanc solum petam: et qñ
veniunt tribulationes: fac: vt sis sollicitus circa
hanc: vt scilicet habites in domo domini: scilicet
ecclesia militanti: et triumphanti: et nemo in ea ē:
nisi: qui est in gratia. In triumphanti autem per
gloriam: vel contemplationem. Quare petis: vt
sis in gratia? Ut videam voluntatē domini: quo
ad affectum: et visitem: quo ad effectum. Templū
dei est Christus: patria celestis: ecclesia presens: et
cor humanum quando est in gratia. Quoniam
abscondit me in tabernaculo. Nam ab inunda-
tione diluuij per ingressum in arcā me dominus
defendit: ideo illud id. volo facere. Tabernacu-
lum est crucifixus. Absconditum tabernaculi est

lib. de

cau.

lec. 17.

mat 12

psal. 26

B

Sermo Secundus

Gal. 6.
psal. 70

mat. 6.

...B... 12

2. Cor.
12.

bonitas & misericordia sua: que defendit... ab omnibus &c. & in petra: que est Christus exaltabit me .i. dedit mihi diuitias & honores &c. Et sit mihi gloriari &c. Uxor cum nuptibus una proficit &c. Ne despicias nos in tempore &c. Quia mulieres sumus & debiles. Ne derelinquas nos &c. Tu vis dormire: opus est bono adiutorio. Quia in tribulationibus: huc illucq; mens agitatur. Si tu qui cepisti: firmus esses in amore Dei: non haberes tantam sollicitudinem. Dicit saluator. Noli te solliciti esse in crastinum. Primum querite regnum Dei. Cur adeo sollicitaris? Quia nullam habes fidem. Si propter hec minima mens ita agitatur: quomodo facies quando erunt magne tribulationes? Sicut peditibus laborasti: quomodo contendere poteris cum equitibus? Dicit Deus in Hieremia. Idcirco facito: ut exuas mulierem. Et si aliquis sit imperfectus: dummodo sit in gratia Dei: ex quo operis minima gratia potest defendere ab omni tribulatione: non dubites. Quia nullus intellectus naturalis: etiam si omnes vnirentur naturaliter posset videre faciem Dei: & tamen baptismus facit qd post mortem possit videre faciem Dei. & hoc est quia liberum arbitrium sequitur &c. Requiritur igitur ut conemur videre quante virtutis est gratia: & opus est qd respiciatur ad Crucifixum: cum tribulatio magis est firmus. Quia dicit Paulus. Cum infirmus tunc potens sum. Ideo dicunt he mulieres. Ne despicias nos in tempore senectutis que significat hunc mundum. Illam mundus est vetus cum ca peccata & hoc per conditionem senis. Dicit enim virtus: id est charitas &c. ideo confiteri dicens infirmus sum. Nam quando venerit aliqua

tribulatio: vade muliercula ad orationem et proijce te in Deo: et permittite Deum facere quod vult. Nam fame non peribis, et si qui te affligunt bonum signum est. Exaudi domine vocem meam qua clamaui ad te: miserere mei: et exaudi me. Tibi dixit cor meum etc. cordis videlicet desiderium et faciem tuam requiram. Non temporalia petimus. Faciem tuam: id est tui intelligentiam requiram. De re: quo fiat voluntas tua. Nam omnes stulti sumus. Numquid pater tuus crucifixus est propter te? Ideo dic coram domino ne proicias me. Faciem tuam amorem tuum. Nec declines in ira quasi dicas: sum contentus ut discedas a me: sed non in ira. Sed in misericordia. Hoc est quando petis hec temporalia: discedit si sanitas: discedit tamen in misericordia sed det tribulationes. Deus salutaris meus. i. Iesus meus: qui sanguinem tuum preciosum pro me fudisti: ne derelinquas me. Epilogando hoc manentem introitum faciamus ad arcam salutis. Primum fuit quod sis in hoc mundo et extra. Secundum: pelle terrenorum et temporalium: pro pelle etc. Tertium ut prepares te: ac si hodie futurum sit diluuium. Quarta postquam pressuris paratus es: fac orationem ad Deum adiutorem: ne te derelinquat dicens. Regem pone mihi: doce me circa particularia: quod sim accutus. In semitam rectam. Procede per viam rectam. Ne traderis me in manus tribulationum. scilicet demonum in manus. i. Ne nos inducas in tentationem. Ne permittas me te offendere: quia quando facio bonum maledicor: et metum est iniquitas sibi. Non faciant quod velint. Credo videre bona domini in terra viventium. Nos reputamur mortui et absconditi et sepulti viriliter agite: o mulierculi. Habeatis virilem animum. Confortes cor vestrum. scilicet in Deo. Sustinete dominum. i. manus suas. Qui nos conducat in vitam eternam. Amen.

psal. 26

Ubi su
pra
Epilo
gus.

B ij

Sermo Tertius
Sermo tertius de distinctione ac di-
spositione intrantium arcam.

Gen. 3.

2. Ti. 3.
Cur 3/
na 1-2
uitos
tribula
ri per/
mittat.

Enacula & tristega in ea facies. &
Cū hoies in hoc mundo sint inter
beatos & damnatos: & medium su-
scipiat naturam extremorum: ideo
homines qui hic habēt aliquā cō-
solationē hnt et tribulationē. Cūq;
ad oēs formidabilis illa sentētia p̄tineat. **¶** Dale-
dicta terra i ope tuo: spinas & tribulos generabit
tibi &c. oēs hoies aliqua tribulationem habēt:
presertim hi: qui bene in chzistianitate viuunt.
Collige multitudines martyru & preciosas mor-
tes. Unde **¶** Paulus. Omnes qui pie volunt viue-
re in Chzisto Iesu persecutione patientur: & facit
Deus: quia hoc est necessarium. Primo propter
aliqua predicta minima: quia nō vult Deus ami-
cum pati in alia vita. Scdo vt reuocet ab eo affe-
ctum huius mundi: & in gratie: conseruet eum.
Quia hō est inter ceteras creaturas in tanta ex-
cellētia: q̄ non potest abstinere quin aliquali su-
perbia tangatur. Ergo necessarius est chzistiano
se preparare. & radix tribulationum & consolatio
num intus est: iō necesse est preparationem ab in-
tra facere. sicut martyres per spem. Ideo in p̄ce-
dētī sermone **¶** Moē dixit. **¶** Mortui estis &c. Quia
propter dixi q̄ ingredi in hanc arcam est esse ex-
tra hunc mundum. Postea eū sequutus ē Sem:
quia dato q̄ habeat amorem patrie celestis: op̄
insuper esse stabilem: ideo oportet omnia postpo-
nere presentia & labilia propter animā. **¶** Iō dicit
pellē p̄ pelle &c. Et qz absq; exteriorib; eē nō pōt
¶ Cham dicit. Estote parati. & quia hec exterior
mouenda sunt: cū amor p̄pzius & affectus alij
semper rixentur contra rationem. Ideo **¶** Iaphet

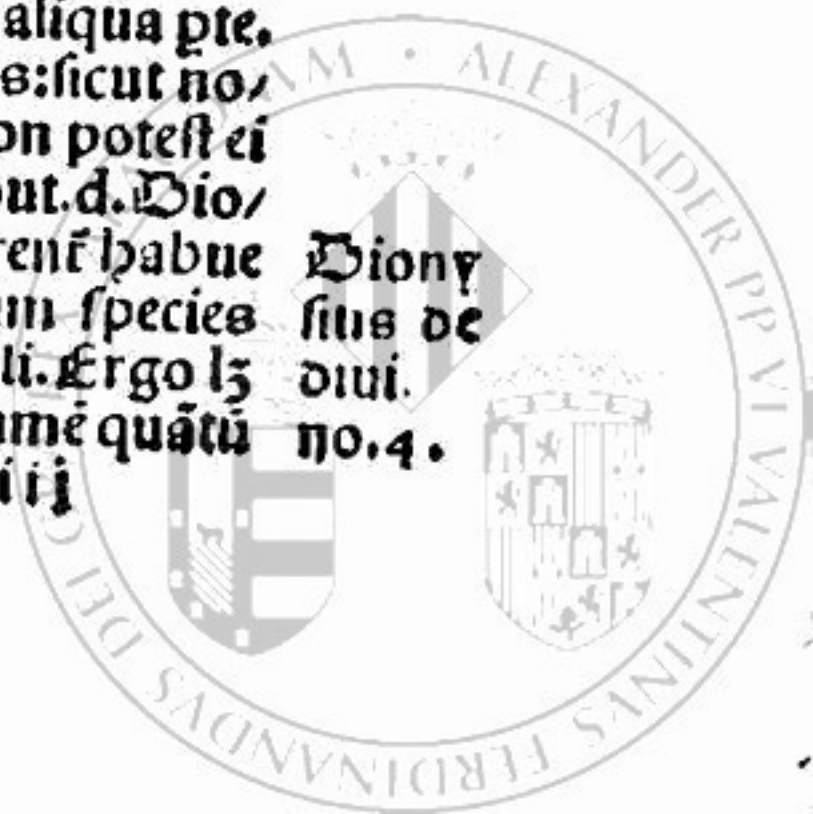
¶ distinctiōe ac dispo. In trātiū arcā **II**

sicit. Unam petij a domino. s. q̄ vnias te domo
ro per omnia. Et quia aliqui sunt debiles et fra
giles: vxor cuz nuribus dicit. Ne proijcias nos.
Ideo oportet precari Deum: vt compatiatur no
bis: vt dicamus. Cū infirmos tūc fortiores suos. 2c.
Intraturi: obsecro: vt digne ambuletis vocatio
ne qua vocati estis 2c. Quid agendū est circa tri
stega et interiora? Omnes sunt preparati. s. Moe
cum filijs vxor cuz nuribus. **Primum documētū.**
Oportet semper orare in omni actu et ope. Quia
Deus est lumen infallibile et voluntas eius sicut
est regula omnium: et rectitudo omnium rectitudinum:
sic sua essentia et intellectus habet in se oēs ydeas
infallibiliter. Ipse potest: scit: et vult. et creaturis:
que non habent intellectum dedit naturam deter
minatam: per quam consequuntur finem suum:
sicut patet in celis: et sic de singulis. et licet manus
Dei conducat omnia opera: tamen vult q̄ operē
tur s̄m virtutem naturaz vniuscuiusq̄ agētis.
Sicut ad hoc vt vitis faciat vuas: ex quibus vi
num: oportet vt plantetur in terra conuenienti et
loco apto. et sic de singulis et hoc propter ordina
tionem: et sic alia animalia preter hominem: hnt
fantasiam determinatam. Sicut avis non potest
nidum facere: nisi prout ei determinatus est. Sed
intellectuales creature non sunt ita determinate.
Sed angelus est magis determinatus: q̄ homo:
quia natura angelica ē determinata ī aliqua pte.
Quia sciētia creatorū est ei cōnaturalis: sicut no
bis cōnaturale est esse risibile. Ideo non potest ei
subferri sciētia: nisi eū annihilando: prout. d. Dio
nysius diuinus. Nā creaturā usq̄ creantē habue
runt esse in mente ipsius Dei qui eorum species
cōnaturales impressit in intellectu angeli. Ergo h
angeli cognoscant omnia naturalia: tamē quātū

1. Cor.
12.
Eph. 4

B iij

Diony
sius de
diui.
no. 4.

Sermo Tertius

Uide
Eho. 1
q. 55. 2
alibi

Aris. 3
de aia

Zuc. II

ad hoc sunt determinati. 2 etiam circa aliud non
habēt discurrere sicut facit intellectus humanus
sed statim omnia ipsis presentantur. quia intelle-
ctus angeli totus est lucidus. Sed in aliquibus
est indeterminatus: puta si quis angelus nūc cogi-
tat aliquid vel circa futura: vel circa cogitatio-
nes cordis. Quare circa hec discurret. 2 licet igno-
ret futura: non tamen errat. Quia dicit sic potest
esse. Non vt astrologi: qui hodie videntur scire
plus q̄ angeli: q̄ determinate dicunt hoc ita erit.
Sed intellectus hominis est indeterminatus su-
per omnia. Quia a principio est tanq̄ tabula ra-
sa 2c. Ideo oportet q̄ paulatim acquirat. prius
intuitiua cognitione. postea abstractiua. Prius
speculatiua: postea pratica. Ideo per discursum
in quo multi errores generantur. 2 inde multe
philosophorum secte 2 principia facta sunt. Si-
militer quo ad supernaturalia: angeli in aliqui-
bus sunt determinati: in aliq̄ibus non. Nam:
quia isto lumine sunt pleni: quo ad visionem Dei
sunt determinatissimi: sed non omnes vidēt in es-
sentia diuina: quid Deus vult facere in ecclesia.
Sed tñ primi superiores: qui Deo adherent.
Ideo circa hec sunt magis determinati 2 sic alios
illuminant. Intellectus vero humanus plenus
gratia est: indeterminatus circa particularia. 2 q̄
multa occurrunt in quibus non est consiliū: nec
scriptura: nec leges: tunc circa illa particularia:
oportet recurrere ad regulam infallibilem: 2 sic
ad orationem: 2 si orant primi angeli: per quos
alij illuminantur: quanto magis homo. 2 vide-
signo: quia non orant vita eorum est plena pecca-
tis: secus in alijs. 2 Deus benedictus constituit
regnare in illis: qui sunt dispositi: ideo absq̄ ora-
tione nihil fiendum. Dicit enim Christus. Cum

oratis dicite. **D**r̄ nr̄. Ubi docuit qd petēdū: & cū
 nodū docere vellet: dixit. **O**rātes nolite multū lo
 qui. **E**t postulet i fide nihil hesitās. **S**z p̄trariū in/
 uenio. **D**icit **P**aul. ad **R**o. **N**ā qd oremus (sicut
 opz) nescimus: sz spirit' adiunat i firmitatē nr̄az.
Sc̄. nus forte qd in generali oremus cū dicim'.
Dr̄ nr̄. **S**z circa p̄ticularia nescimus quō. **P**hi
 dicūt qd de p̄ticularibus nō est sc̄ia: a qbus iubet
Plato qescere. **N**z sc̄ia ē de rebus imutabilib':
 & spēs sunt imutabiles: nō sic res p̄ticularēs. **E**t
 hoc dixit **P**rincep̄s p̄tra **A**strologos. **S**z si natu
 ralia p̄ticularia sunt icognita: multo magis sup/
 naturalia. **S**p̄aliter de regimie aīe alteri' sicut &
 tue: qz nescio vtrū simplex sum. **E**t iā si simplex fue
 ro hoc ipsum ignorabit aīa mea. dicit **J**ob. **E**t iō
 merito **G**regorius in pasto. dicit. **A**rs artū ē regi
 mē animarū. **J**ō tenēt doctores eē graue peccatū
 optare magisteriū pastorale. **Q**uia ultra natu/
 ralia est etiā n. c. essaria cognitio rerum superna
 turalium. **R**ō. doctores cū **G**regorio dicunt: qd
 p̄lati deberent habere familiaritatem cum spi
 ritu sancto vt possint illuminari. **E**t in hoc requiri
 tur profunda humilitas. **I**deo videatis filij quō
 sumas in ecclesia dei. **N**am perierunt patres no
 stri. **E**st itaqz necessariū refugium orationis: & in
 orādo opus est et deprecari deum: vt nos doceat.
Nam qd oremus vt opz nescimus. **D**icit. n. **S**a
 lomōn est via: que videt hōi recta: nouissima eius
 ducit ad mortē. **Q**uū. s. quedā petunt que lz no
 bis videant bona: tñ non expediūt. **S**ic **P**aulus
 ter dñm orauit vt discederet ab eo spūs **S**athane
 eū colaphizabat: & nō fuit exauditus: qz nō erat
 expediēs saluti eius. **Q**uqz credis aliqua zelo pe
 tere: & tñ cum impetu ire. **S**pūs. s. orat p̄ nobis. i.
 facit nos petere gemitibus inenarrabilibus. i. nō

mat. 6.
 Jac. 1.
 Dubi/
 tatio
 Ro. 8.
 Solo

Jo. pi/
 cus &
Astro.

Grego
 ...
 past.

pro. 16

2. Cor.
 12.

Ro. 8.

B i i j

Sermo Tertius

Quib⁹
modis
illumi-
nat h⁹

Dioni.
de cel.
Die. 8.
Ex. 18.
1° 20. 6
2. 30.
Deut.
32.

excitat notios motus cordis: Quia scrutatur: an
petitum sit s^m diuinam voluntatē: si sic concedi-
Accede ergo ad orationē & illuminaberis. 1° 2°
per illuminationem intellectus propter q^d diri-
geris in finem. 3° per moduz nature: quia vt
penitentia agas dat tibi ministrum sacramento-
rum. Tertio mittendo angelum. i. custodem: qui
ad bona charismata excitet: qz minister est ignis
vrens purgās & illuminās s^m & perficiēs Dio-
nysum. Quarto aliquando illuminaris per infe-
riore te: sicut a ietro 2° Moyses. Quinto illuminat
per animal irrationale. Tade ad fornicam o pi-
ger 1° 20. 6. & quatuor sunt minima terre: & ista
sunt sapiētiora sapientibus 2c. Q^d si lumen hoc
desiderabile orationis medio: non possis cōsequi:
pete consilium a timoratis & legē Dei scientibus.
Interroga patrem tuum & annūciabit tibi maio-
res tuos & dicent tibi. Nunc facta oratione ceua-
cula & alia sunt facienda. 1° 21. 1. ostēdā q^d fuit
necessarium sic facere sc^o sufficientiam. Tertio
quomodo quisq; ad locum suum iturus est. 2c.
Deus est summe bonus & in se habet omnē per-
fectionem & bonitatem. Cum ergo hunc mūdū
creauit: & hoc propter semetipsum & propter no-
stram vtilitatem: vt sua bonitas manifestaret &
sua perfectio: que manifestari non poterat p vnā
rem. Itāz omne q^d habet creatura inferior: habet
etiam superior & plus. & q^d potest inferior: potest
superior & aliquid: plus. Itā dato q^d nō sit aliud
animal q^m homo: homo est animal. & in cognitio-
ne hominis oportet omnes has partes cognosce-
re qz & si nisi hominem cognosceres: cognosceres
q^d est animal intensiue: sed nōn extensiue. Ergo
superior natura in confuso ostendit: multo ma-
gis inferior. Ideo cū Deus habeat oīa in se: vna

sola res vt hō zc. perfectionem Dei confusissime
 tenderet. ideo fuit necessarium: vt ostenderetur
 in multis rebus z multis modis. Nam vno voca-
 bulo nō potest vocari Deus perfecte. i. ea pfectio-
 ne qua potest. ideo oportet multis vti vocabulis
 propter q̄ loquor de pfectiōe quo ad nos. Ergo
 fuit necessarium vt ostēderet sua bonitas. z vide
 circa homines: quibus dat diuersas inclinatioēs:
 vt magis ostendatur sua pfectio: z vt rebus pro-
 uideatur humanis. vt omnes omnia faciāt in ci-
 uitate. in societatibus. in religiōibus. Itō fuit sen-
 sus diuersos in homine variosq; sensus vt sua
 bonitas ostenderet. Sic in ordine angeloz: qui
 distinctionem magnā gratiarum habent. s̄m di-
 uersitatem naturalium dignitatū. Sed non sic in
 hominibus: in quibus est s̄m dñi voluntatē: qui
 diuidit singulis put vult zc. **Tolle qđ tuum est z**
vade z non murmures. Sic in gratijs gratis da-
 tis: alijs dat gra. sciētie: alijs sanitatū: alijs zc.
 z sic distribuit sicut vult. z illa habet in se ordinē
 s̄m suam voluntatem: vt ostendatur sua sapiētia.
 Ergo in ecclesia nō oportet christianos tenere eā-
 dem viam. Nec omnibus contemplari datus est.
 z sic de singulis. Nam nō omnes in medicina in-
 fruēdi sunt. Sufficit tm̄ bene fortunatos. Ora-
 tioni qui contemplatiue sunt apti charitati: qui
 actiue. Datet in diuersitate membrorum corpo-
 ris. z sic in hanc arcam salutifera intrare potest
 omnis status hominum dūmodo habeant con-
 ditiones quas dicā zc. Facienda est in cenaculis
 diuisio sufficiens. Secunduz doctores antiquos
 z Augustinum tres conditiones animalium erāt
 hac arca. Aliqua immunda z fera. Aliqua mā-
 sueta z munda. Aliqua hoīes zc z munda cum
 immundis non conueniebat. Ideo scriptura di-

I. CO. 13

41r.

20.

I. CO. 12

Sermo Tertius

distinctionem facit. dicens imundorum bina: Mundorum septena. et septimum erat pro oblationibus. Statio autem in alto et superiori loco. Manducatio rapacium in vna parte: initium ab alia: et sic cum mansio eorum esset prima: mansio hominum erat media animalium tertia. sentina in ultimo loco etc. Distinguiamus spiritualiter. Scientiarum alia practica: alia speculativa: et differentia est quoad obiectum. Multa potest facere homo et multa non. et horum est scientia speculativa. Alia moralis: sicut circa interiora: et circa exteriora dicitur practica. Speculativa autem est in intellectu: et regula intellective operationis. Practica scientia: que se ad exteriora extendit. Nam que sunt in intellectu ad exteriora mittit. Finis speculative est speculari: Practice operari. et sic est vite contemplative exercitium: per ea: que facta sunt invisibilia Dei meditari. Activa vero versatur circa charitatem proximi: et vna non est ab aliis. Ideo homines: qui sunt in gratia: vel sunt in principio penitendi: vel habituati in bene vivere. Si sunt noui non possunt determinari nec active: nec contemplative. Quia opus est ut doment prius passionem: quam alicui vite sese exhibeant: postea Deus determinabit. Aliqui ad vitam activam habituati sunt: alii ad contemplativam. Ideo oportet tria hominum solaria facere. Primi sunt penitentes: qui sunt animalia immunda. Secundi sunt pronocientes et sunt activi: animalia munda. Tertii sunt perfecti: id est contemplativi. Nec est distinctio communis. et quia etiam naturalia non cognoscimus perfecte: ideo non possumus scire proprium officium alicuius. Sicut in distinctio ne hierarchiarum. Nam unusquisque angelus habet officium proprium: tamen nos non sci-

De distinctiōe ac dispo. intratiū arcā 14
ntis nisi virtualiter. Sic in ecclesia. Nam omnis
homo: qui est in gratia habet officium propriū:
sed non cognoscitur. Circa enim primas diste/
rentias: que sunt cognoscere aliqua prima iuxta
id est illuminantia & illuminata: oportet specu/
lari. Sicut rectores animarum: quia prelatus de/
bet esse in contemplatione suspensus: & talis mi/
xtam notitiam habet qui primus est &c. Moē &
omnes qui ingressi sunt primi sunt Seraphim. &
Moē interpretatur requies & tenet locum Dei.
Sed incipiamus ab inferioribus. Sic. Iaphet:
id est latitudo & hoc propter charitatem. Alius:
id est Cham calidus: alius: id est Sem nomina/
tus interpretatur: & sunt hi: qui charitate ardent
& alios ad charitatem accendunt: & incitant. Ca/
lidus significat eos qui in regendis animabus
sunt prudentes propter quod postea nominan/
tur: ideo alius dicitur nominatus. Postea requi/
es: id est Moē qui denotat eos: qui ad perfectam
mentis requiem peruenierunt: & Deo coniuncti
sunt. Uxor cum uiribus sunt adiutores cum ge/
nerationibus: sicut confessores &c. Quibus re/
spondet prima hierarchia: scilicet Seraphim &c.
De vita contemplatiua aliqui eam habent per
adiutorium extrinsecum: scilicet per sacram scri/
pturam: & hi sunt aues a parte dextra: alij sunt
simplices: & sunt illuminati: & hi sunt ab alia par/
te. Primi hnt diuersas pprietates. s. intelligentiā
scripturarū. Sicut circa simplices: qui sunt circa
vitā actiuā pmi significant p Cherubin: scđi per
Thronos &c. De vita actiua. His alie hierarchie
correspōdet s; hominū diuersitate: & eoz officia:
nota q̄ in toto ordine vniuersi: licet creature
sint distincte: sunt tamen a Deo ea lege condite:
vt habeant ordinem & relationem adinuicem.

Sermo Quartus

Superiores enim habent prouidentiam inferiorum: & inferiores sunt sub prouidentia superiorum. prout in membris corporis, prout in ciuitate: prout in ecclesia. Qui sunt superiores debent orare: & bene regere sibi creditos. Illi uero orare: ut ipsis detur lumen: ut bene de arduis consulant. Actiui querere ut omnia bene quiescant. Sed necessarii sunt cibi. Regimen actiuus: oratio contentiuus anime uidelicet corporis conuenit. Tu quod dices es debes pro pauperibus laborare. Sertina arce locus est in quo proiecienda sunt peccata: ubi nosmetipsos accusando peccatores & confitendo expurgare debemus. Si dixerimus quia peccatum non habemus ipsi nos seducimus. Nam erant omnes peccatores et uite mixte. Apostoli dicunt. dimitte nobis &c. Excipiamus uirginem immaculatam. & Christum & omnes non sunt sine peccato: ideo oportet sepe confiteri. & hoc est feces peccatorum mittere in sentinam .i. in infernum. Et quo nos liberet Deus pater misericordiarum & totius consolationis. &c. Amen.

1. Jo. 1.

Sermo quartus de situatione ingredientium arcam.

Discursus quo ostenditur orationes esse necessarias

Enacula & trilega in ea facies &c. Gen. 6. In uita spirituali temporibus istis multi errores inueniuntur in aliquibus propter inexperientiam spiritus in alijs propter ignorantiam: etiam ordinis rerum naturalium in alijs propter inconsiderationem: propter inexperientiam spiritus. inter alia aliqui existimant semper orare esse superstitiosum. & hoc accidit quod inexperti sunt in spiritu. Nam si interrogas spirituales: dicet quod in ijs: in quibus non fecit orationem: semper errauit: in alijs non. Aliquando pro-

De situatione ingrediētium arcā

15

pter ignozantiam. Naturales dicunt per regulā
primorum principiorum quicquid est per parti/
cipationē reducitur ad id qđ est tale per essentiā.
Omne mobile reducitur ad immobile. omne im/
perfectum reducitur ad perfectū zc. Anima qui/
dem est per participationem intellectus quia nō
est tota intellectus. ergo oportet qđ dependeat ab
aliquo: qui est totus intellectus: qui est deus. Itē
ipsa mobilis a Deo immobili procedit. Item cuz
nostra cognitio sit imperfecta reducitur ad perfe/
ctum qui est Deus. Si igitur homo haberet intel/
lectum rerum naturalium nil dubitaret: z submit/
teret se Deo quod fit per orationem. Aliquando
error oritur propter inconsiderationem: qz licet
homo omnia sciat: tamē non cōsiderat: ideo opor/
tet: vt firmetur in statu bene viuendi necessarium
est ergo intendere ad orationem: quia ipsa sola ē:
que firmat z illuminat intellectum nostrum: quia
intellectus hominis est indeterminatus: ideo in
principio: comprehendit vniuersalia. necesse ergo
est conuerti ad omnium regulam: que est Deus: z
sic ad intellectum primum agentem: qui Deus ē:
vt etiam dicebant philosophi: sed aliter qz hanc
cognitionem non habebant. Ideo oratio necessa/
ria est zc. Facta oratione a Noe sibi dictum fuit.
(Cenacula z tristega facies zc. Hic ostēdimus di/
uersitatis creaturarū necessitatē: z hoc ppter no/
stram vtilitatem z dulcedinē animi. Deinde ostē/
dimus sufficientiā: z sic quo ad corporalia z quo
ad spiritualia facta est distinctio. Superest nunc
videre quomodo vnīcuiqz suus locus determine/
tur: z licet hoc particulariter fieri nō possit: tamē
per quasdam regulas hic conabor ostendere. Ita
bemus lumen naturāle z supernaturale.

Tho. 1
q. 79.
1. in .c.
z alibi.

duplex
cognitio
naturale z supernaturale.

Sermo Quartus

Aris. 4 per naturam: secundum per gratiam. **Naturale**
Phy. 1. est quasi radix: a quo omnia mundi naturalia co-
t. c. 39. gnoscuntur. **Supernaturale vero est id quo per lu-**
40. 41. cem supernaturalem supernaturalia cognoscuntur.
Quid. d. Sed nunc pene defecit: ideo a naturalibus inci-
Tho. 1. piamus. Nam Philosophi faciunt magnam que-
opus. 3. stionem de loco investigantes quid sit locus: sed
natura intellecta nihil est quia locus est res parue amodum
loc. Et entitatis & talis questio parum aut nihil prodest
autho. nisi in aliud vtilius referatur. **Locus igitur est sup-**
re in co- ficies immobilis locantis primum cum relatione
pendio ad vniuersum. **Superficies vero est pars vltima**
phylo- aeris: id est vltimum aeris: vel alterius rei: que tan-
sophie git corpus locatum. Illa igitur superficies dici-
li. 3. co- tur locus: & habet in se duo materiale scilicet: quod
clusioe est ipsa superficies continentis primum & forma-
29. le: quod est respectus ad centrum terre & ad polos mu-
di. Cum ergo dicitur: quod est immobilis: intelligi-
tur quantum ad formale. Sen. & enim manet
distantia eadem respectu centri & polorum mu-
di: etiam si varietur superficies: ut patet in nauili-
gata in fluuio: ubi aqua semper fluit: & facit di-
uersas superficies. Unde locus est idem propter ean-
dem formam sicut quauis partes hominis fluant:
tamen manet idem homo propter eandem for-
mam: que est anima: que semper manet eadem.
Aris. 4 Dicunt etiam. **Omne corpus est in loco: & extra**
phy. 1. celum nihil est. **Secundum Aristotelem: Quid ergo**
c. 7. 2 dicendum est de corpore Christi glorioso: & ipse est qui
1. celi. ptura dicat: **Super celos gloria eius: & ipse est qui**
t. c. 97. ascendit super omnes celos ut adimpleret omnia.
Isal. Sed non intellerere de corpore Christi Philosophi
112 phi: quod non est in loco ratione respectus secundi
Eph. 4. quem habeat distantiam ab ista parte & ista: nec
ratione superficiei continentis: Quia non indiget

De situatione ingrediētium arcā

16

esse in loco: cū sit gloriosus. Cetera. n. corpora inferiora nō gloriosa itātū indigēt eē in loco p se: iquātū indigēt p tineri a corpe celesti. Corpa aut gloriosa: & marie corpus Christi nō indigēt tali p tinentia: qz nihil recipiūt a corporibus celestibus: sed a Deo mediante anima. Unde dictum Aristotelis intelligendum est de corporibus in puris naturalibus constitutis: Item locus est conseruatiuus locati: quia si terra non esset circumdata ab aqua: & aeris superficie: non conseruaretur. Et sic omnia reducuntur ad conseruationem Dei: Sic accidit in arboribus: que in vno loco faciūt fructum in alio non. Sic in piscibus: quia oportet qd circumdantur aquis. Hoc discuro: vt intelligas locum tuum esse in arca: si vis conseruari &c. Sed quomodo? Hoc est clarum. locus enī duo importat (vt diximus) superficiem: scilicet & respectum ad vniuersum. Superficies autem est materiale quod unit: variatur: & corrumpitur. Respectus verō est formale: quod est vnum: & immobile: & habet influentiam: & conseruandi virtutem a primo locante: quem respicit: Ita etiā in arca: id est in statu in quo continetur & conseruatur salus nostra duo sunt vnum est materiale: & variabile: scilicet preparatio nostra per liberū arbitriū: faciendo qd in nobis est acceptādo motionē diuinā: & alia: qd ad pparationē faciūt: lectio videlicet meditatio: cōtēplatio: exercitiū virtutū: orō frequēs: monitio correctio cōfessio & exempla bonorū: qd variant: Aliud ē formale: influētia v3 grē celestis qd h3 imobilitatē: vnitatē: & pseruādi virtutē a pmo locāte: & cōseruāte Christo Jesu. vnum est terrenum & ab hominibus: & sine secundo quasi nihil. Secundum est celeste: & a dno qui omnia potest: Quia celū celi dno: terram aut

Tho. 3
q. 57. 4
ad scđ 3

Tho.
d natu
ra loci

Psal.
113.

Sermo Quartus

Dedit filiis hominum. i. influentia gratie: quae in
quasi celum celi. i. anime data est Christo: prepara-
ratio vero ad ipsam influentiam cum reliquis hu-
manis auxiliis: que sunt quasi terra data est filiis
hominum presupposita tamen motione diuina. Ne-
mo igitur potest arcam ingredi absque gratia gra-
tiam faciente. ea ergo opus est ad hoc ut homo sit
in loco. i. in arca: ideo distinctio rerum super natura-
lium est secundum voluntatem Dei: Ideo quanto
maior gratiam quis habebit tanto altior erit lo-
cus eius. Conemur itaque: ut gratia augeatur in
nobis. Sed oritur difficultas circa superficiem.
Quia si planta esset in bono loco: si circumdaretur
aqua: data etiam bona influentia et nihil proficeret
quid agendum esset forte poterit quis dubitare.
Dico quod conducet non modicum superficiem mu-
tare plantam ipsam alio transferendo. sic tu qui
temporalibus diuitijs es circumdatus dato quod sit
in bono loco si parum aut nihil fructus faceres su-
perficiem. i. statum mutare deberes (si potes: et ideo
super hoc talem accipe distinctiones. Aliqui sunt
in gratia qui cogitant mutare statum et ire putant
ad religionem: et quibus alij non possunt et nolunt
ut uxoriari etc. Alij possunt et volunt. Alij possunt
et nolunt: ut soluti. Alij vellent: sed non possunt:
quod sub patris potestate sunt: ut filij et filie familias.
Eos qui non possunt et nolunt. ponamus in vna
parte: et qui possunt et nolunt. ponamus in vna
parte: et qui possunt et nolunt: dicamus sic: expe-
riencia est rerum magistra. Nam si quis haberet
in manu diuersitatem seminis incogniti: hoc ex-
perientia cognosceret seminando per germinationem
ipsius. Item si quis haberet diuersitatem animi-
malium. et ignoraret quid conderent hoc experien-
tia cognosceretur apponendo eis multam ciborum
diuersitatem

Quid
agendum
quod quod
non potest
cit in sta-
tu suo.

Quid
agere debet
beat a
spirans
ad reli-
gionem.

diuersitatem. Tu igitur qui vis mutare statum:
 si es determinatus: aut non: si es determina-
 tus puta ad religionis statum: tria te oportet fa-
 cere ante: & postea vnus. Primo opz vt ab oi affe-
ctu terreno bene purges conscientiam tuam. & sic
capacior eris lumine diuino: sicut patet in arbori-
bus: que quo magis per putationem sunt purga-
te eo magis recipiunt solis radios. Secūdo pro-
cede recte: & caue nequid superbie habeas in hac
mutatione: nec inanis glorie: & sursum conuerte-
re: omnia faciens ad honores Dei. Tertio fac cō-
tinuam orationem coram Deo: vt talibus dispo-
sitionibus existentibus in loco suo: immediate
influentia celestis fructificare faciat fructus in ea
determinatum. Nam sicut semen fructificare nō
 potest: nisi seminatum fuerit in terra bona: & mor-
 tificatum: celestiq; influentia perfusum: ita nec tu
 fructum boni operis reddere poteris: nisi in reli-
 gione bona ben. satus: ac per passionum tua-
 rum mortificationem ad recipiendaz diuine gra-
 tie influentiam fueris dispositus. Nisi enim gra-
 num frumenti cadens in terra mortuum fuerit:
 ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit
 multum fructū affert. Terra autē erit cubile tuū:
 vel religio: in qua si per assiduam carnis macera-
 tionem ac sensuum mortificationem huic mūdo
 mortuus fueris: diuina influente gratia fructum
 bonum afferes in patientia. Precaire igitur dñm
vt hoc tibi concedere dignetur. Nam si hec fece-
ris Deus disponet de te. Quoniam maiores ha-
bet prouidentiam rerum supernaturalium quaz
naturalium: hominum quā iumentozū. Et ideo
...tetur te ad locum proprium. Hīs igitur tribus
recte peractis dabit tui Deus certitudinez in in-
tellectu ad cognoscēdum locum tuū: sicut quādo

Tria q̄
 facere
 d̄z aspi-
 rās ad
 religio-
 nem.
 Primum
 Scdm

Tertiū

Joā. 12

Luc. 8.

Sermo Quartus

Tribus
modis
monet
dominus ad
religionem

Quar/
tum
d. Hiero/
ny/
mus

s. Tho.
Uis au/
thore i
sermo/
nibus
Ruth
6. 3.
Psal.
131.
Regla
ad co/
gnosce
dum lo
cum pro
prium

dat instinctum religionis. Nam tribus modis dominus mouere solet homines ad religionem. Alios enim instigat: et hi sunt maioris virtutis: Alios inclinatur: et hi faciunt resistantiam: ideo contraria sunt extirpanda. Aliquando Deus non dat inclinationem nec inspirationem alicuius religionis: sed inspirat ut super hoc consilium petas. Precare igitur Deum: ut dirigat te ad hominem qui sciat tibi consulere: et pro te orare. Quartum est postquam deliberaueris est: ut subito confitium exequaris: Nam (ut dicit Hieronymus) melius est incidere cordam nauis quam soluere. Materialia enim ideo non erant quia nullam faciunt resistantiam diuino influxui. Ideo dicit sanctus Thomas quod in rebus spiritualibus simplices melius diriguntur quam sapientes: huius seculi: quia se permittunt diriigi: Si tu igitur prudens simplex fueris: perites te a diuina prouidentia gubernari et sic conduceris ad statum bonum et ad locum proprium: et dices. Requies mea in seculum seculi: Sed si non es determinatus ad melius cognoscendum locum proprium hanc accipe regulam: Locus proprius cognoscitur per experientiam: et per diuinum instinctum: Si vis per experientiam cognoscere quis sit locus proprius primo considera patres tuos antiquos: qui causa fuerunt status tui: et si bene eis successit sequere eos: et vide illos: qui leguntur in Kalendario: diuerse insuper a prudentibus huius seculi: qui destruxerunt totum mundum. Secundo considera si in tali statu res sepe per processit in deterius: et sic cognosces quod ibi est locus tuus. Tertio vide: et interroga eos qui ibi in statu suo bene successit: et venies ad bonum.

De situatione intrantiū arcam

Deut. 32.

nam parum. Interroga patrem tuum & annuntiabit tibi: maiores tuos: & dicent tibi. **P**relati: videte qualibus virtutibus circumdati erant, patres vestri. **I**ndudentia: scilicet iustitia: fortitudi-
ne: & temperantia: paupertate: bone conuersationis exemplo: & animarum zelo: **C**onsideremus homines sanctos: **H**ieronimum: **A**ntonium: **P**etrum: & **P**aulum: **D**iscamus eorum doctrinam imitemur vitam: sequamur exempla: **H**oc est via: **H**oc est exemplar quod ipsi fecerunt: **H**oc faciunt **P**etrus: & **P**aulus: **A**ugustinus: **D**ominicus: **B**enedictus & **F**ranciscus: **S**equimini sancta eorum vestigia: **M**ercatores nullum sanctum ex collegio vestro vsque in hanc diem reperi: tamen bene potest fieri mercatura pro conseruatione ciuitatis: & pauperum hominum sustentatione. vnusquisque igitur debet sibi constituere locum iuxta exemplar maiorum suorum quibus bene successit in quolibet statu bono: **S**ed iam veniamus ad ostium arce. **O**stium igitur huius arce vbi sit nunc videndum est: **A**liqui dicunt ipsum fuisse vbi erant homines: sed non placet propter animalia gradia: **D**icit glosa quod erat infra locum vbi animalia immunda & cibi erant positi: **Q**uod quidem locus est satis altus: **I**deo scala facienda est nec nimis alta nec breuis multum: **Q**uia significat virtutes que in medio consistunt: **D**icit enim **H**ieronimus: quod scala est cathalogus virtutum. **I**nter alias autem virtutes: que sunt in opinione hominum: est sapientia cuius proprium est ordinare. **I**deo scire bene ordinare est res magna: **A**d hoc quod quis bene ordinat opus est quod prius cognoscit finem: **D**einde media quibus peruenitur ad opus: **N**on opus est sine fine qua sine fine non cognoscitur.

Lu. 10.

Ostium

Scala

Hieronimus?

Sermo Quartus

scere non possumus: opus est item prudentia ad quam pertinet dirigere res in finem: sed hec non sufficiunt sine spe: que ducit sursum opus est insup charitate: iustitia: pietate: z alijs virtutibus que exequantur agenda: z vniciq; q suu est redant. Inueni in Hezechiele hec verba. vir si fuerit iustus. z fecerit iudicium: z iustitiam: in montibus non comederit: z oculos suos non leuauerit ad idola domus Israel: z vxores proximi sui non violauerit: ad mulierem menstruatam non accesserit: z hominem no contristauerit: pignus debitori reddiderit: per vim nihil rapuerit: panem suum esurienti dederit: z nudum operuerit vestimento: ad vsuram non comodauerit z amplius non acceperit: ab iniquitate auerterit manu sua: z iudicium verum fecerit inter virum z virum: z in preceptis meis ambulauerit: z iudicia mea custodierit: vt faciat veritate: hic iustus est: vita viuet: ait dominus: Sequere praticando de iustitia: de pietate ac de reliquis virtutibus textu Hezechiele: z in fine dic. Vita viuet zc. Nota q si quis ponat ab vna parte omnia: que passus est Christus: ab alia omnia: que scis petere secundum verum iudicium z iustum: diceret q secundum esset miseria: primum vero felicitas. Quando in vna re consistit felicitas: si plus de illa re homines habent feliciores sunt: sed si discurrez inferiora videbis q est impossibile hominem hic dici secundum ea felicem. Si queris scientia: qui addit scientiam addit z laborem: si diuitias cumulas. Cre scit amor nummi: quantum ipsa pecunia crescit. Ergo tantum in Christo crucifixo est vera felicitas. Nam in caducis hec felicitatis ratio: inuari non potest: ex quo non satiatur oculus visu: neque auris impletur auditu: z sensus inclinantur

Heze/
chi. 18.

Capa /
ratio bo
noz hu
i^o mudi
ad chri
passion
Eccl. 1.
Iuue/
nalis
sat. 1 4.
In chri
sto tm
est vera
felicitas
Eccl. 1.

summum suorum insensibilium: sed in creatis non
 reperire huiusmodi summū. Quia hinc nau-
 sea: hinc satietas: hinc fluxus: hinc debilitatio:
 hinc corruptio &c. Et contra quo magis gusta-
 tur Christus: eo plus appetitur. Quoniam ipse
 solus stat per quem cetera sunt creata &c. Omi-
 rabilem artem diuinam: quod tu dulcissime Christe
 ipsa in paupertate diuitias facis. Si felicitatem
 ponis in vita contemplatiua: quid dulcius: quid
 delectabilius: quid melius quā Christum contē-
 plari? Melior est enim dies vna in atris tuis su-
 per milia. Et reliquie cogitationis diem festum
 agent tibi. Si in virtutibus moralibus fide adiu-
 tis: hinc vere diuitie & culmen ex hys veri hono-
 ris consequitur secundum Gregorium. Si autē
 in voluptatibus: heu cognoscite luridum vene-
 num hoc sub mellifluo fauo latere. Dicitur enim
 Hermes in cratere quoniam ipse in ordinatus
 amor sui: vt per. . . nobis delectationum merus
 propinat: vt fures efficiat: adulterosq;. Ergo hec
 omnia propter crucifixum sunt relinquenda. Et
 sic in stultitia: summa est sapiētia. Nam omnia in
 omnibus est Christus. i. omnibus equalet: & cō-
 ditiōibus suis nobilissimis excedit omnia. Qui
 gentibus quidem stultitia est. Iudeis scandalus:
 nobis honor & gloria. Hic enim dicit. Ego sum
 ostium. Per me si quis introierit saluabitur. Qui
 igitur non ingreditur arcam per hanc portā pe-
 ribit in diluuiō. (Lenacula itaq; & tristega faci-
 es in ea. Ecce ego adducam aquas diluuiū super
 terram & interficiam omnem carnem in qua spi-
 ritus vite est subter celum & vniversa que in ter-
 ra sunt consumentur.) Aliqui enim magno inge-
 nio viri habent quicquid spiritum vite: sed sub ce-
 lo sunt: nec vere sapiunt: quia nō attendunt sup-

psal. 87
psal. 75

Grego-
rius

Colo. 3

I. cor. 1

Joan.
10.

L iij

Sermo Quin^{us}

naturalia & ea que sunt fidei. Ex quo sequitur quod
facile ad modicum ventum commouentur. (D
namque sedes meum tecum) ingrediendi. s. tribu
lationes cum mea dulcedine & dabo tibi consola
tiones hic: & in alio diluuiio. Et ingredieris in ar
cam tu & filij tui. Et non dicit tu: & uxor tua & nu
rus sed dicit (tu & filij tui uxor tua: & uxores fi
liorum tuorum & ex cunctis animantibus uniuers
se carnis bina induces in arcam: ut uiuant tecum
masculini sexus & feminini) ut ostendat quod in his
tribulationibus tempus non est amplexus: & de
lectationis: sed gemitus: & penitentie: & quod debet
separatio fieri omnium animantium. i. omnium
generationum hominum: & secundum diuersos
status: sexus & conditiones. (De volucris). i.
contemplatiuis qui ponendi sunt in prima habi
tatione: (& de iumentis animalia munda). i. acti
ui qui in secunda habitatione sunt locandi. In
tertia uero (omne genus reptil. & immunda ani
malia). i. peccatores qui nondum sunt purgati lo
cum suum obtinebunt. (Tolles igitur tecum ex
omnibus escis: que mandari possunt: & comporta
bis apud te: & erunt tibi: quam illis in cibis.)
Possunt aliqui cibi commodi: quia aliqui sunt spi
rituales & comedi possunt: ut scripture sacre. Da
rasti in conspectu meo mensam aduersus eos qui
tribulant me ait psalmista. Alij cibi debent odo
rari: & non comedi: sicut Philosophia & ceter
re scientie humane: que sumenda sunt ad mensu
ram gomoz: id est tantum quantum sufficit & ser
uiunt ad sacram scripturam: ut tu & filij tui ui
uatis. Et Moyses stabat interius in arca & precat
ur Deum ut mitteret que in arca erant in a
cam. Et venit unus cum magna multitudine: &
percussit ostium. Quis est hic? Job homo sim.

In su
is locis
singuli
Locat.
Conte
platiui
Actiui
Pecca
tores

Esce
Liboz
disting
ctio
Psal.
22.
Ero.
16.

Job. 1.

De oratione quae fac. debet: q̄ arcā ingressi sūt 10
pler: z rectus: ac tunc deum recedensq; a ma/
lo. Cui dicit Moē. Ingredere arcam tu z filij tui.
Quod z nobis concedat ille qui viuit in eternuz
z per quem omnia viuunt. Amen.

Sermo quintus de oratione: quam facere
debent qui ingressi sunt arcam: in
quo etiam disputatur an orā
dum sit: vt Deus mittat
tribulationes.

f Ecce igitur Moē sicut preceperat
illi Deus zc. Factis per Dei gra/
tiam diuersis mansionibus: loca/
tisq; omnibus in suis locis: vidē/
dus est hodie quales orationes si/
mus factari: Moē enim precabaf:
vt veniret diluuium. Utrum quod in primo di/
luuio fecit ipse: s̄ quoq; in hac spiritualē arcā
ingressi respectu secundi diluuij ignei idem face/
re debemus? Ecce Moē perfectis omnibus: z in/
gressus: vt orāret expectat animalia: vocat filios:
z nurus zc. Sed vide quam pigra est gens ista.
Dicit Moē. Naturalia que fecit Deus a diuina
prouidentia procedunt: ideo non errant z sunt
ante oculos nostros tanq̄ exemplar. Et sicut se
habet pictor quo ad discipulū: ita se habet Deus
quo ad nos in his naturalibus. Naturalia autē
cum sunt extra locum proprium: z nō impediun/
tur si possunt tendunt ad locum suū. Quia vnū/
quodq; fertur ad proximum suum: vel simile na/
turaliter: quod ipsuz cōseruat: z hoc patet in gra/
bus z leuibus. Item naturalia agunt secundū
totā suā virtutē. Iḡ. is. n. si debet ligna cōburere
oportet quod agat secundū totā suā formam

Aris. 4
Phy.
l. c. 28.
z. 48.
z. 4. ce
li. l. c.
24. vs/
que ad
31.

¶ iiii

Sermo Quintus

2. celi. t. 2 virtutem. Tertio nō debentur naturalia in
c. 4. actionibus suis: sed quāto magis appropinquā
ad finem: tanto fortiora sunt: secus autem in vio
5. phy. lentis: que faciunt totum oppositum. Quia eorū
t. c. 61. motus in principio est vehemens: et in fine remis
Lhri/ sus respectu resistentie. Sic christiani hodie fa
stiani ciunt oppositum rerum naturalium: quia aliquis
huius erit in peccato mortali vbi non conseruatur: sed
seculi potius destruitur: et tamen non querit redire ad
nō imi/ gratiam: que ipsum potest conseruare: Tu vides
tantur tribulationes: et nullum habes impedimentum:
naturā quia actio consistit in tuo libero arbitrio: tamen
non tendis ad arcem cū tota tua virtute. Immo
iste timet confessorem aut eruditum: aut seuerum
aut nimis diligentem. Item alij faciunt in prin
cipio aliquem feruorem: postea in fine debilitan
tur. Et hoc accidit quia homo cōstat ex duabus
naturis intellectiua. s. que sursum trahit: et sensi
tina: que deorsum: et quia sensitiua sunt homini
magis propinqua: et nota: ideo magis ab his tra
hitur: et deorsum tendit. Sed miror magis de exi
stentibus in gratia: qui expectant tribulationes:
senectutem et mortem: et nullam sibi viam faciunt:
pro. 26 nullumq; conatum: et moriuntur steriles. Dicit
pro. 6. piger. Leo est in via: et leena in itineribus. Usque
vbi su/ quo piger dormis? alij non tendunt ad simplici
pra tatem sed segnes sunt et c. Considera formice pru
dentiam et c. Uade ad formicam piger ait, sapiens
et considera vias eius: et discite sapientiam. Deus
gubernat inferiora per superiora. Unde in natu
ralibus causis primo est Deus: secundo Angeli:
tertio celi postremo elementa: que agunt in rerū
productione. Ita in vniuerso spirituali: Primus
Deus est principale agens: secundo Christus
inquantum homo: tertio virgo Maria: quarto

De ofone quā ac. debēt: q arcā i gressi sūt 21
 sancti in patria: qui. 3 viatores: q sunt vniū cu3
 Deo per gratias: sexto prelati boni qui sunt tāq3
 .eli z sic debent operari salutem aliorum: stando
 cum eis: z eos viam docendo verbo z exemplis.
 Et n̄ inferiora agentia deficiunt recurrendū ē ad
 principale. Cantauimus vobis tibis: z non sal-
 tatis: lamentauimus: z non ploratis. Nos pre-
 dicauimus tribulationes: patriam celestē z nul-
 lam penitentiam fecistis: ideo precari debemus
 altissimū dominum: vt diluuiam faciat. Extende
 ergo manum: z dic. (Domine Deus virtutū cō-
 uertere: respice de celo: z vide z visita vineā istā.)
 Deinde dic vt in II Dezechiele. Quid ego dicū do-
 minus quoniam in manu forti: z in brachio ex-
 tento: z in furore effuso regnabo sup vos: z edu-
 cam vos de populis: in quibus dispersi estis: in
 manu valida: z in brachio extēto: z in furore effu-
 so regnabo super vos z educam vos in desertū
 populorum z i licabor vobiscum ibi facie ad
 facies: z c. In manu forti. Primo cum penuria. s.
 quando claudit manum. i. celum: z siccantur fon-
 tes: z ignis deuorat speciosa deserti. Ideo preca-
 mur: vt claudat: z conuertaris ad Deum: saltem
 timore z vexatione: ex quo non vis beneficis: z
 amore. Et i brachio extēto. s. bella. Furore effuso:
 scilicet peste. sicut dicit Moē. Poss q3 iste populus
 non vult venire incipiamus precari dominū: vt
 mittat diluuium: vt compellatur ingredi: ppter
 q̄ orta ē dissensio inter eos. Videamus quomō-
 do disputauerunt. Nam aliqui volebant facere
 hanc orationem: aliqui non. Uxor. n. eius cū nu-
 tribus: que erant imperfectiores: z compatientes
 suffragaturis: nolebant sic orare: z sic Moē non
 consentiebant. h̄c. Viri autem earum magis
 consentiebant ei: quia magis viriles erant. Sic

Luc. 7.

psal. 79

II Dezec.
20.

Cōten-
 tio iter
 viros z
 mulie-
 res.

Sermo Quintus 19

pl⁵
post. t.
c. 27. li.
4. vlti.
pl⁵ 8. 1.
celi 2
Eho. i
trac. de
sub. se/
para.
op⁷. 15
I⁵ho
opinio
nes cir
ca sub/
st⁵as
separa/
tas

Jac. 4
Diuer/
fitas
oratiū.

etiam nunc accidit in eccles. tam quidam sunt
perfecti: quidam vero debiles imperfecti. Omnia
siquidem nostra cognitio incipit a sensu. Ideo h²o,
mines in rerum cognitione paulatim procedunt.
Unde primi Philosophi non cognouerunt esse
alias substantias preter has corporales. Alij au-
tem altius speculantes: (vt plato) Dicebant qui-
dem: substantias spirituales 2 incorporeas esse:
sed alligatas corpibus. Alij vero altissime h²o/
sophantes dicebant eas non alligatas sed cor-
poribus obligatas. Dicebant quoq; qd Angeli
mouent necessario 2 inseparabiliter: sustinentes
celos necessarios esse: 2 sempiternos: vt habetur
primo celi. Alij Item super altissime perscrutan-
tes 2 bene dicebant qd non sunt obligate: sed pro
voluntatis diuine determinatione hec fieri affir-
mabant. Sic etiam circa spiritualia accidit in ec-
clesia. Quidam enim nescientes nisi terrena: aut
non orant: aut si orant soli terra petunt 2 ma-
le petunt: suntq; de numero eorum quibus dice-
bat Jacobus Apostolus: petitis 2 non accipitis:
eo qd male petatis. Quidam vero sciunt quidem
esse spiritualia: sed nesciunt orare nisi per hec cor-
poralia. Quia: si non habent crucifixum ante ocu-
los orare nesciunt: tamen bene agunt. Alij quidem
orant absq; his exercitijs tamen non considerant
nisi humanitatem Christi. Et hi quoq; bene agunt.
Alij Item Crucifixum contemplantur cum di-
nitate: 2 Angelos ministros spirituales. Et hi
melius se habent. Alij postremo purgatiores sunt
2 figurant eleuatissimi in illam theophoniam 2 di-
uinitatem. Et hi optime se habent. Ex his etiam
qui Christum adorant, quidam sunt: qui licet ter-
re adorent Crucifixum tal. compungu

De oratione e- fac. deb et: q arcā i gressi sūt 22
 tur. Aliqui vero altissimo excessu eleuantur: & cō/
 pūgnant sicut legit de sancto Frācisco qui ex con/
 templatione Crucifixi in amorem Christi a Deo
 exarsit vt stigmatibus eius sit insignitus. Quare
 primi sunt tanquam mulieres molles: & terrena
 tantum sapientes: que nollent tribulationes: sed
 semper optant terrenis bonis: & delitijs perfrui.
 Et ideo sic contra viros arguunt. Et primo vxor
 Iaphet que iunior erat. Sic incipit. Sic mihi so/
 cer venerande. Quid est diluuium? Non ne pe/
 stis: bellum: penuria: naufragium? Ne qui dici/
 tis malum bonum: & bonum malum. Ergo pe/
 ius est precari q̄ veniat illud malum: ex quo om/
 nia destruuntur: que ad decozem vniuersi: & om/
 nium vilitatem: & Dei laudem faciunt: quam
 non precari. Respondet Iaphet vir eius. Quasi
 vna de stultis mulieribus locuta es. Dicit enim
 Salamon. Vanitas vanitatum & omnia vani/
 tas. Quid habet amplius homo de vniuerso la/
 bore suo quo laborat sub sole? Creauit siquidem
 dominus hunc mundum propter homines: vt
 per creaturas deuenirent in cognitionem crea/
 toris: sed abutuntur eo ad delectationem: ad aua/
 ritiam: ad libidinem: ad vanitatem. Ideo omnia
 vanitas: & dominus quando sibi placet omnia
 tanquam vana & inutilia destruit: nec vult nos
 super hoc sollicitos esse & tristari quasi hec destru/
 ctio sit grauissimum malum &c. Respondet vxor
 Non dixi hoc pp avaritiam: sed: vt per hec vi/
 scilia Deum inuisibilem contemplari possint ho/
 mines. Respondet vir. Non dixit propheta.
 Domine necessitatibus hominum extremis vel
 ad tui gloriā hū vniuerso ab ipsis p̄sequēdā mun/
 di hunc creans prouidisti. Sed dixit. Delectasti

d. Frā
ciscus

Uxor
iaphet
arguit.
Esa. 5.

Ridet
vir
Job. 2.
Eccl. 1.

Uxor

Vir

psal. 91

Sermo Quintus

Eccle.
vbi. 3.

me domine in factura tua. Et si dicat. Non ad id
ad quod facta est creatura, vtz. sed a delectatione
Ideo nec Ecclesiastes ait. Cogita celum: et ordine
vniuersi: vt ex hoc venias in cognitionem et lau-
des creatoris tui: sed inqt. Clauitas, vanitatu et c.
Et vidi que fiunt cuncta sub sole: et ecce vniuersa
vanitas et afflictio spiritus. Peruersi difficile cor-
riguntur et stultorum infinitus numerus. Ideo
dico totum oppositum: hoc est: quod bonum es-
set hec omnia destruere: et innouare. Quia totus
mundus iam infirmatus est: totus corruptus atque
hydropicus: qui amplius sanari non potest. Et
tende hydropicum magnus cuius vlcera iam de-
bilitata sunt: cui turget venter: fetet anhelitus: quod
eo plus sitit: quo plus bibit: nec sanari potest: nisi
causa morbi tollatur. Quia (vt inquit Oratus.)

Orati^o
lib. 2.
carm.
Ode. 2

Crescit indulgens sibi dirus hydrops
Nec sitim petit nisi causa morbi
Fugerit venis: et aquosus albo
Corpoze languor.

Tiroz
Cham

Uir
phs. r.
phi. r. c.

Hec enim temporalia: que huius morbi causa sunt
viscera debilitant: quia nimis amantur. Unde
desiderium oritur: inde inflatur eger per super-
biam. inde putrescit omnis membrorum virtus.
Unde fetor abominabilis ex eius ore semper de-
terrenis loquente. Ideo bonum est vt hec omnia
destruantur: vt morbi causa hac ratione tollatur.
Ceterum vtz Chama: que erat etate grandior sur-
gens sic arguit dicens. Terrena hec ego non con-
sidero: sed hominum mortem: quod bonum non sit
dicendum id quod tam laudabili artificio corpus
contextu et anime nobilissime cum eo desiderat
le commercium dissoluit: et reseruit. Respondet v.
eius. Hec compositorum omnium communis est
regula: vt vniquodque in id: ex quo constat tandi-

De orone quae fac. debet: q arcā i gressi sūt 23
resoluatur. Dicit enim scriptura. Omnes mori/
mur & quasi aque dilabimur in terram: que non
reuertuntur. Et primo parenti in peccati penam
dictum fuit. In sudore vultus tui vesceris pane
tuo: donec reuertaris in terram: de qua sumptus
es: quia puluis es: & in puluere reuerteris. Dau/
lus quoq; ait. Statutum est hominibus semel mo/
ri. Stulte ergo loqueris: malū eē asserens id qd
nature ordo non respuit: quod iustitia exigit: qd
Deus ab initio statuit. Imaginare igitur Deum
solum stabilem eē: & cetera cuncta moueri. Inqt
enim Boetius.

65. r. 3.
c. 45.
2. Reg.
14.
Gen. 3.
Heb. 9

Stabilisq; manes Dana cuncta moueri.

Boeti/
us 3 cō
10. li. 3.

Imaginare itē inferiora omnia corruptione esse
obnoxia: & ideo hominem quandoq; mori neces/
se eē: & intelliges mortem prout est ex ordinatio/
ne diuina non esse malum: & ideo fugiendam
non esse: cum sese nobis obtulit iubente domi/
no. **Mors** fa. idem munus necessarium est
nature iam corrupte: que non est fugienda: sed
potius amplectenda: vt fiat voluntarium qd futu/
rum est necessarium. Offeramus Deo pro mu/
nere quod pro debito tenemur reddere. **Respon/
det** vxor. Et si quod naturale est: & Deus statuit
bonum esse non inficiat: nunq̄ tamen concedam
mortem impiam horrendam: & crudelē esse bo/
nam. **Mō** ne impiam crudelitatem natura omnis
abhorret? Et quid magis impium q̄ trucidari
in bello? Quid horribilius quam peste periri?
Quid crudelius quā inedia confici? Respondet
vir. **Mors** triplex ē nature: de qua dicitur. Que/
rent homines mortē: & non inuenient. **Hec** mors
al non metuenda fortibus desideranda sapienti/
bus: miseris expectanda. **Culpe.** De qua dicitur.
Anima que peccauerit ipsa moriet. **Gratie.** Que

Joan.
Chri.
super
2. ad
c. 10.

Uxor

Vir
Ambz.
super
Lu. li. 5
Apo. 9
Heb. 18

Sermo Quintus

secularium auferunt intentum voluptatum: in qua non natura: sed delicta moriuntur. Loquendo igitur de morte nature dicimus quod malum non est. Illius enim mala mors putanda non est: quam bona vita precessit. Neque facit malam mortem quod sequitur mortem. Non itaque multum curandum est eis qui necessario morituri sunt: quid accidat: ut moriantur: sed moriendo quo ire cogantur. Nam si mors sit peccatorum: pessima erit respectu illorum. quia mors peccatorum pessima. Si iustorum: preciosa. Nam preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Ideo bonum est diluuium: quia mali: qui bonos destruunt peribunt. Quia cum surrexerit impij abscondent se homines: scilicet iusti: cum illi perierint: multiplicabuntur iusti. Quia scilicet quando impij moritui erunt: tunc boni resurgent. Hec Salomon. Sed iam vroz Sem egreditur dicens. Non doleo communem hominum mortem: sed salutem animarum. Quia mors hec damnationis multarum gentium est causa: quia multi populi propter penuriam moriuntur: et destituti propter penem sine spe: et solamine aliquo deficiunt merentes: in bello quoque plures ex improviso periclitantur. Respondet Sem. Propter diluuium non pauciores anime saluabuntur. Quia damnati sunt de superfluo mundi et ex abundantia qui etiam si non esset diluuium non saluarentur. Electi vero non possunt perire de manu domini qui ait. Nemo rapiet oves meas de manu mea. Quin immo plures saluabuntur per penitentiam. Quia si penitentiam homines in sanitate et in infirmitate agunt: multo magis in tribulatione faciet. Quia plures mouentur per timorem: quam per amorem: et plures deficiunt a fide in prosperis quam in

Aug. 3
civ. dei
li. 1.

Psal.
33.

Psal.
115.
pro. 28

Uroz
Sem.

Uir
d. Bo
navetu
ra

Jo. 10.

De ofone quē debēt qui arcā igressi sūt : 4
 aduersis. Exemplum habemus de rosa que inter
 uinas tanquā in proprio loco diutius conserva
 tur: sed inde decerpta cito marcessit. Respondet
 vroz. Doleo propter honorem diuine maiestatis
 ⁊ propter cultum diuinum qui ex diluio mari/
 me impediatur. Respondet Sem. En etiam tu
 circa temporalia posuisti cor tuum. Nunquid tu
 edificabis mihi domum ad habitandum? Dicit
 dominus ad David. Neq; habitavi in domo ex
 die illa: qua eduxi Israel de terra Aegypti vsque
 in diem hanc: sed ambulabam in tabernaculo: ⁊
 in tentorio per cuncta loca: que transiui cum om/
 nibus filijs Israel. Nam Deo displicent corda
 impura: qui tantum lucem habitat inaccessibi/
 lem: aut celum: quia celum celi domino: aut do/
 mum suam: idest ecclesiam vel animam: sed mun/
 dam: ⁊ sanctam. Quia domum tuam decet san/
 ctitudo domine. Inde non indiget cultu nostro
 exteriori: qui nil est absq; interiori: ⁊ ideo nihil
 refert ei si hic mūdus destruat ex quo talis cul/
 tus exterior videtur impediri. Item honor Dei
 est vt sua bonitas ostendatur que consistit in eius
 misericordia: ⁊ iustitia. Quia vniuerse vie dñi mi/
 sericordia ⁊ veritas. Que omnia nunc sunt con/
 fusa: ⁊ non apparent misericordia ⁊ iustitia: que
 diluuij tpe manifestissime appebūt. Ergo p tri/
 bulatiōes diuinus cult⁹: honor Dei: ⁊ Deus ipse
 magis exaltabit. Et dicūt oēs. Mōne melius esset
 qđ Deū pcaremur vt hoies sc̄tificarent? Ad oēs
 rīdet Moē: Deū orādū eē: vt tribulatiōes mittat.
 perū qđ qđ orēm⁹ sicut opz nescimus: iō hec q̄stio
 difficilis. ⁊ hoc ē vnum de particularibus ad
 quod descendere non est facile. Quia nescimus
 an precari debeamus vt veniat diluuiuz. Quā
 periculosa ē hec determinatio pp simplices: qđ nō

2. cor.

2. Re.
7.

i. Tim.
6.

Psal.

113.

Psal.

92.

Psal.

24.

Quō an
meli⁹ sit
precari

vt pec/
catores

uertā
tur qđ di

luuiū

Ro. 8.

Rñsio

Sermo Quin-

capiunt intentionem: qui dicunt hoc esse genus
magne impietatis. Tamen hoc est determinatum
non solum propter manifestandam veritatem
sed etiam quia predicti murmurant. Quare ex v.
parte malum esset precari: ut veniat diluuium: et
alia vero parte bonum. Et similiter orare ut ve-
niat cito. Tria igitur sunt declaranda. Primo quod
nullus appetitus amat vel inclinatur ad malum
per se. s. q. appetat malum in quantum malum: sed
potius sub specie boni apparentis: vel honesti:
vel delectabilis. Philosophus enim et Dionysius
dicit. Nemo respiciens ad malum operator. Et
omnia que habent esse sunt bona quia appetibilia:
ideo appetitus non fertur in malum. Preterea
nulla potentia potest excedere suum obiectum.
Appetitus autem est boni ergo malum per se non
desideratur. Nam desideramus usuram sub spe-
cie boni delectabilis etc. Secundum notandum
est quod magna differentia est desiderare desiderabi-
lia ad unum: vel ad alium finem. Nam si propter
bonum finem et secundum Dei ordinationem ali-
quid desideras non peccas: sed si aliter appetis
peccatum committis. Tertio considerandum est: an
desiderentur res secundum ordinem naturalium,
vel secundum ordinem supernaturalium. Nam
secundum ordinem naturalium Aristoteles dice-
bat in hoc mundo necessarias esse diuitias: quia
felicitatem ponebat in hoc mundo. Et sic hucusque
confringebat fluctus suos: quia altius non se ex-
tendebat. Non sic ordo supernaturalis: qui repre-
sentat tibi totum ordinem: quem tenere debes. Pri-
mo. n. preponit finem: id est gloriam vite eterne: et cr-
cifixi. Non sanctus Franciscus (ut supra tetigimus)
considerans hunc: quod illa infinita lux et iuncta cum nostris
tenebris: meruit illis sacris stigmatibus plagarum
ut foris

Tria
notanda
primū

Diony-
sius de
di. no.
ca. 4.
phis. 3.
ethi.
Lec. 10
Secm

Tertiū

Phis. 3
ethi.
Lec. 13
et 14.
Ordo
nālis
Ordo
supna-
turalis
d. Frā-
ciscus.

De oratione quae fac. debet q arcã sũt igressi 25
vt foris per dũm. ⁊ trãssormata in membra:
Interior liquefactio amoris ostenderetur. Ideo
alius est ordo supernaturalis: alius naturalis.
Primum enim ducit hominem extra hunc mun-
dum: cuius principalis finis est gloria Dei: vt. s.
omnia ad honorem: ⁊ gloriam Dei faciamus.
Sicut ait Apostolus: siue manducatis: siue bibi-
tis: siue aliud quid facitis: omnia in gloriã Dei
facite. Secundus vero finis: est ad perfectionem
vniuersi: vt. s. Dei perfecta sunt opera. Tertius est
ad exaltationem electorum: vt: scilicet electi exal-
tentur: ⁊ glorificentur: vt mirabilis sit Deus in
sanctis suis. Quartus ad salutem animarum: vt
scilicet saluentur: ⁊ non pereant. Ideo homo iu-
stus hæc omnia tẽporalia: paruipẽdit: sicut Pau-
lus omnia arbitrabatur: vt stercoza: vt Christũ
lucrifaceret: ⁊ desiderat hæc tribulationes. Et vxo-
ri Iaphet respondet q hoc modo desiderare di-
luuium: non est: ntra pietatem: nec contra salu-
tem animarum: nec contra honorem Dei: nec cõ-
tra perfectionem vniuersi. Et si hoc desiderũ orã-
tium hoc modo ostenditur bonũ per sacras scri-
pturas: faciatis hanc orationem: si non ore: sal-
tem corde. Antiqui Philosophi dixerunt: q licet
non sit generatio sine corruptione: tamen inten-
tio agentis: naturalis non est corrumpere. Sicut
nec natura producens monstrum intendit mon-
strum. Nam ignis per se non intendit corrumpere
lignum: sed suã in eo introducere formã. Sic
leo interficiens bestiam: non intendit illius bestie
corruptionem: sed intendit sui conseruationem.
Ita tu pariformiter in oratione tua: si intendis
bonum: si postea malum euenerit: malum id non
intendis: ⁊ i. peccas. Opta igitur vt fa-
ciat Deus bonum ecclesie: ⁊ ora cum David: qui

Differẽ
tia iter
ordinẽ
nãlez ⁊
supnã/
lem.
1. Cor.
10.
deu. 32.

psal. 67.

phil. 3.

phs. 1.
de gen.
vide
Eho. 2
d. 34. 3
ad gn/
tum.

Sermo Quintus

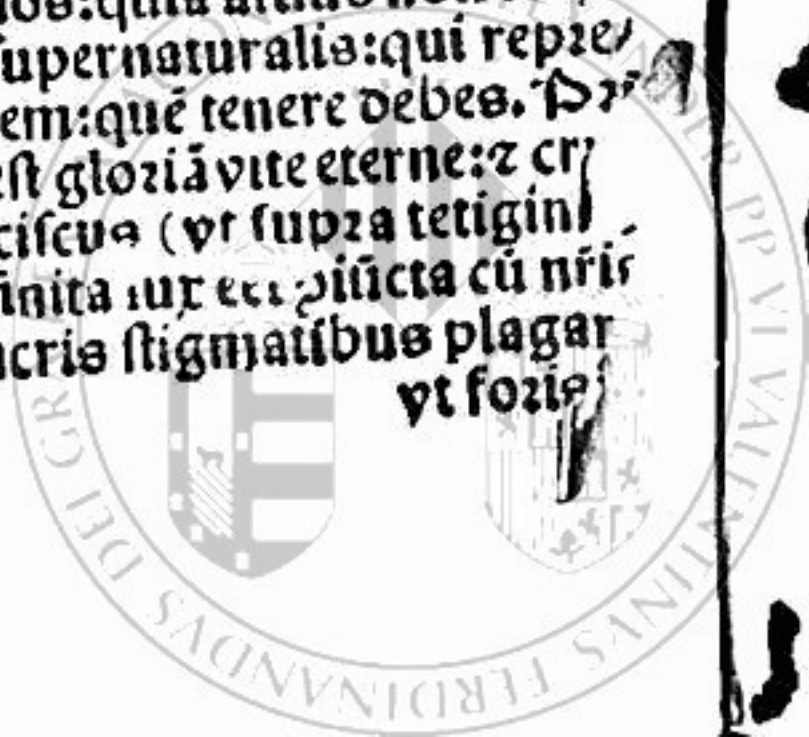
capiunt intentionem: qui dicunt hoc esse genus
magne impietatis. Tamen hoc est determinand^{um}
non solum propter manifestandam veritatem:
sed etiã quia predicti murmurant. Quare ex vna
parte malum esset precari: vt veniat diluuium: ex
alia vero parte bonum. Et similiter orare vt ve-
niat cito. Tria igitur sunt declaranda. Primo q^{od}
nullus appetitus amat vel inclinatur ad malum
per se. s. q^{od} appetat malum in quantum malum: sed
potius sub specie boni apparentis: vel honesti:
vel delectabilis. Philosophus eniz & Dionysius
dicit. Nemo respiciens ad malum operatur. Et
omnia q^{ae} habent esse sunt bona quia appetibilia:
ideo appetitus non fertur in malum. Preterea
nulla potentia potest excedere suum obiectum.
Appetitus autem est boni ergo malum per se nõ
desideratur. Nam desideramus vsuram sub spe-
cie boni delectabilis &c. Secundum notandum
est q^{od} magna differentia est desiderabi-
lia ad vnum: vel ad alium fines. Nam si propter
bonum finem & secundum Dei ordinationem ali-
quid desideras non peccas: sed si aliter appetis
peccatum comittis. Tertio considerandum est: an
desiderentur res secundum ordinem naturalium,
vel secundum ordinem supernaturalium. Nam
secundum ordinem naturalium Aristoteles dice-
bat in hoc mundo necessarias esse diuitias: quia
felicitatem ponebat in hoc mundo. Et sic hucusq^{ue}
confringebat fluctus suos: quia altius non se ex-
tendebat. Nõ sic ordo supernaturalis: qui repre-
sentat tibi totum ordinem: quẽ tenere debes. Pri-
mo. n. preponit finem: idest gloriã vite eterne: & cri-
cifixi. Iõ sanctus Franciscus (vt supra tetigin)
consideras fire: q^{od} illa infinita lux excipit cõn-
turbata cõntra nris tenebris: meruit illis sacris stigmatibus plagar
vt foris

Tria
notanda
primũ

Diony-
sius de
di. no.
ca. 4.
phis. 3.
ethi.
Lec. 10
Scdm

Tertium

Philos. 3
ethi.
Lec. 13
& 14.
Ordo
nãlis
Ordo
supna-
turalis
d. Frã-
ciscus.

De oratione quae fac. debet quae arcam sunt ingressi 25
ut foris per deum. et transformata in membra:
interior liquefactio amoris ostenderetur. Ideo
alius est ordo supernaturalis: alius naturalis.
Primum enim ducit hominem extra hunc mun-
dum: cuius principalis finis est gloria Dei: ut. s.
omnia ad honorem: et gloriam Dei faciamus.
Sicut ait Apostolus: siue manducatis: siue bibi-
tis: siue aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei
facite. Secundus vero finis: est ad perfectionem
vniuersi: ut. s. Dei perfecta sint opera. Tertius est
ad exaltationem electorum: ut: scilicet electi exal-
tentur: et glorificentur: ut mirabilis sit Deus in
sanctis suis. Quartus ad salutem animarum: ut
scilicet saluentur: et non pereant. Ideo homo iu-
stus haec omnia temporalia: paruipendit: sicut Pau-
lus omnia arbitrabatur: ut stercoza: ut Christum
lucrifaceret: et desiderat has tribulationes. Et vxo-
ri Iaphet respondet quod hoc modo desiderare di-
luuium: non est contra pietatem: nec contra salu-
tem animarum: nec contra honorem Dei: nec con-
tra perfectionem vniuersi. Et si hoc desiderium ora-
tione hoc modo ostenditur bonum per sacras scri-
pturas: faciatis hanc orationem: si non ore: sal-
tem corde. Antiqui Philosophi dixerunt: quod licet
non sit generatio sine corruptione: tamen inten-
tio agentis naturalis non est corrumpere. Sicut
nec natura producens monstrum intendit mon-
strum. Nam ignis per se non intendit corrumpere
lignum: sed suam in eo introducere formam. Sic
leo interficiens bestiam: non intendit illius bestie
corruptionem: sed intendit sui conseruationem.
Ita tu pariformiter in oratione tua: si intendis
bonum: si postea malum euenerit: malum id non
intendis: et i... .. peccas. Opta igitur ut fa-
ciat Deus bonum ecclesie: et ora cum Dauid: qui

Differē
tia iter
ordinē
nālez et
supnā-
lem.
1. Cor.
10.
deu. 32.
psal. 67.

phil. 3.

phs. 1.
de gen.
vide
Tho. 2
d. 34. 3
ad qu-
tum

Sermo Quinti

psal. 79
ofo qd
s. Tho.
4. d. 15
q. 4. 2 i
q. ma.
q. 1. 3.
15.

dicit. Qui regis Israel inter
pio tangitur finis primus quem iustus intendit:
manifestatio. s. glorie Dei. Oratio enim est actus
latrie: vel religionis: per quem reddimus cultum
debitum Deo: tanq̄ vniuersali omnium guber-
natori. Ideo dicit Propheta. (Qui regis Israel
intende.) Ac si dicat. Ego non suz: sicut qui dicunt
in te non esse prudentiaz mundi. Immo credo q̄
regas celum: z terram: z electos: z omnia. Israel:
videns Deum: interpretatur. Tu pascis oves. i.
beatos. (Joseph) quod nomē significat augumē-
tum. Et quia in via Dei non progredi: est retro-
gredi: ideo electi dicuntur oves Joseph: quia cre-
scunt de virtute in virtutem: vt videant Deū deo-
rum in Sion. Ducuntur autem: vt oves per viā
tribulationum. (Intende:) id est: dirige ecclesiaz
tuam. (Manifestare.) Hoc est prima intentio
mea. s. manifestatio glorie tue. (Super Cheru-
bin.) s. tu Deus: qui es super cūnem plenitudi-
nem scientie: manifestare: quia tua gloria nondū
cognoscitur. (Efraim.) Qui interpretatur fru-
gifer siue fructificatio. Hoc est manifestare illis:
qui sunt contemplatiue vite: z bene fructificant: in
ea. (Benjamin.) Id est filij dextere. Et sic manife-
stare illis: qui sunt vite active: qui v̄turi sunt ad
dexteram tuam. (Manasse) id est: obliuio. Et sic
manifestare illis: qui obliti sunt huius mūdi. Di-
cit dominus. Non possuz venire ppter iniquos.
Respondet Propheta. (Excita domine potētā
tuam: z veni: vt saluos facias nos.) Et quia gra-
tia: z charitas: z qlibet alia virtus charitate for-
mata: per quā venit in nos Deus non potest ve-
nire: nisi mediante conuersione a vitijs: ideo cli-
mat. (Deus virtutū conuē. z nō. : ostēde faciē
tuam: z salui erimus.) Sed quia videbatur ei q̄

psal. 83

De ofone q̄ debēt q̄ arcā igressi sūt 28
 n̄m̄iū mozaref. Q̄z corū q̄ negabāt Dei p̄uidē-
 tiā: maximū fūdamētū erat: q̄ boni tribulabant
 quozū nos dicimus totū oppositū: q̄ Deus spe-
 cialē p̄uidētiā iustozū h̄z: ideo subintulit dicens.
 (Dñe Deus virtutū: quousq; irasceris sup oīo-
 nem serui tui.) Te enīz rogavi pluries: te rogavi
 centies: z millies. Cur ergo non exaudis? Ut qd
 mozaris? Nunquid iratus es mihi? Minimū no-
 bis videris mozari: quia sunt plures: qui ex hoc
 q̄ vident d̄ntius nos tribulari: negant tuā pro-
 uidentia: quia videris nos deseruisse. Nos tamē
 non desperamus: sed clamabimus ad te die ac no-
 cte: scientes q̄ si tardabis: tandem importunita-
 tem nostram tu exaudies. (Libabis nos pane la-
 chrymarum: z potuz dabis nobis in lachrymis
 in mensura.) Speramus quidem abste exaudiri:
 quia veritatem dilexisti: z te ipsum negare nō po-
 tes qui dixisti. Metite: z dabitur vobis: querite: z
 inuenietis: pultate: z aperietur vobis. Cū p̄us
 cibabis nos pane lachrymarum: idest pane ama-
 ro: z dolci. Lachryme enim sunt amare z dulces.
 Amare propter absentia z boni. Dulces propter
 certitudinem illud inueniendi. Amare sunt: quia
 spes: que differtur affligit animaz. Dulces p̄pter
 presentia dulcedinis tue: qui excitas nos ad orā-
 dum: z postulare nos facis gemitibus inenarra-
 bilibus. (Et potum dabis nobis in lachrymis)
 tribulationum: scilicet que lauant faciem consciē-
 tie: z clarificāt intellectū: humectāt cor deuotiōe:
 z sapore nobis prebēt charitatis. Bone ergo sūt
 lachryme iste. Exaudies ḡ nos tribulatōes sferēs
 que sunt bone: si sint in mēsurā. Dabis igitur eas
 nobis i mēsurā virtutis n̄re. Nō. n. n.
 patieris nos tentari sup̄: id qd̄ possumus. Do-
 luisti nos in cōtradictionē vicinis n̄ris: z inimici

psal. 50
 Luc. 11

pro. 13
 Ro. 8.

I. CO. IO

D ij

Sermo Quin-

nostri subfannauerunt nos.) Interim tanq̄ filii
os nos castigas: vt mundemur. Tō posuisti noe
in contradictionem vicinis nostris: idest tepidis:
qui non sunt veri Christiani: licet videatur. Qui
sunt nobis contrarij. Et ideo inimici nostri: idest
peccatores manifesti irrident nos. Unde magnū
certamen excitatum est contra nos. Ergo (Deus
virtutum conuerte nos: z ostende faciem tuam: z
salui erimus.) Deus: qui supernis virtutibus:
fortitudinem p̄ebes: cōuerte nos ab amore pro/
prio ad tuam sanctam charitatem: z ostende no/
bis faciem tuam: idest: lucem z veritatem tuam:
ne decipiamur a falsis christianis: qui dicūt. Co/
mede: bibe: z epulare. Et par: par: z q̄ Deus mi/
sericors est z miserator: zc. Et sic reddūt homines
negligentes z imparatos. Ostende igitur verita/
tem tuam: quia cognoscemus te misericordem: z
iustum: z preparabimus nos h̄m̄iliter in auxi/
lio tuo sperantes ad sustinenda flagella. (Vineā
de Aegypto transtulisti: eiecisti gentes: z planta/
sti eam.) Num oblitus es vinee: idest ecclesie tue
quam tantopere dilexisti: quā de tenebris: ignora/
tie: infidelitatis: z peccatoruz transtulisti? Quis
amore eiecisti demones: z infideles? Quam plan/
tasti in gratia z lumine tuo? (Dux itineris fuisti
in conspectu eius: z plantasti radices eius: z im/
pleuit terram.) Tu eius causa: caput: ductor: per/
temetipsum eam plantare dignatus es: cuz in ter/
ris visibilis propter eam apparere voluisti: z op/
probria: contumelias: flagella: mortemq; ipsam
crucis turpissimam pro ea sustinere. (Plantasti
radices eius) eam. s. fundās in charitate. (Impl/
uit terram) virtutibus. s. z de'is. (Peruit mon/
tes umbra eius: z arbuta eius: cedros Dei.) Lex
z doctrina prophetarum obscura obumbravit

Luc. 12
Iere. 6.
Psal.
110.

ipsoſ Patriarchas : & Prophetas : qui vineam
 ipſam regebant. Inde arbuſta eius: iſt palmi-
 tes electi ex gentibus: a Deo multiplicati ſunt: vt
 operirent Apoſtoloſ: Euãgeliftas : & Doctoreſ:
 qui ſunt cedri Dei. (Extẽdit palmites ſuoſ uſq;
 ad mare: & uſq; ad flumen propagineſ eius.) Di-
 latata eſt in vniverſo orbe. Quia in omnem terrã
 exiuit ſonus eorum: & in fineſ orbis terre: verba
 eorũ. (Et uſq; ad flumẽ propagineſ eius.) Iſt
 uſq; ad populum Hebreum : vt quid deſtruxiſti
 maceriam eiꝯ: & vindemiant eã omneſ: qui pre-
 tergrediuntur via? Mirum quippe eſt qd tã di-
 lectam deſtruxiſti deſerens: vnde hoc? Cur Ange-
 lozum cuſtodiam: paſtozum deſenſionem: predi-
 catozum doctrinam ab ea amouiſti? Peccatozeſ
 quotquot ſunt extra viam veritatis: deuſtãt eã.
 (Exterminauit eaz aper de ſylua: & ſingulariſ fe-
 ruſ depaſtuſ eſt eaz.) Aper. Homo crudeliſ: lu-
 xurioſuſ: & inuidiuſ exterminauit eam. Singu-
 lariſ feruſ: vir ſuperbuſ: qui vult eſſe ſingula-
 riſ in omni actione ſua ceteroſ deſpiciẽſ: vel dia-
 boluſ: qui iam in toto orbe dominatur: depaſtuſ
 eſt eam. Ergo (Deus virtutum conuertere: reſpi-
 ce de celo: & vide: & viſita vineam iſtam.) Eccleſia
 a deo diſſipata eſt : vt manifeſte videariſ auer-
 ſuſ ab ea: & ipſiuſ curam ampliuſ non habere.
 Conuertere igitur: noſ ad te conuertendo. Et re-
 ſpice de celo. A longe ſaltẽ. (Longe eniz abiſti.)
 Si non viſiſ deſcendere ad terram reſpice de celo.
 Reſpice illuminando. Vide deſolationẽ noſtrã.
 Intuere opprobriuſ noſtrũ. Hereditaſ noſtra
 perſa eſt ad alienoſ. Viſita gratia tua: preſentia
 tua: ſpiritu ſancto. Viſita et̄ virga: viſita baculo:
 viſita flagello. vt caſtiget: vt purgetur. (Et perſi-
 ce eam: quã plantauit dextera tua.) Perſice eaz:

psal. 18

D iij

Sermo Quin

quia valde est imperfecta: quia vult mala pati. (Versice in qua est quam plantavit dextera: non quam plantavit sinistra. id est duc ad perfectio-
nem vere fideles et electos: qui sunt filii dextere: non impios:
et reprobos: qui sunt filii sinistre. Versice est super christi:
filii: qui est filius hominis. id est Marie virginis. Quae per
massam per fidem in cordibus hominum. Et hoc sufficiat
quo ad primum punctum. scilicet de oratione per flagello. Faciat
hanc orationem. Nunc de facienda oratione: ut omnes saluentur
sub breuitate aliquid dicamus. Incensa igni: et sub
fossa a facie vultus tui peribunt.) Ezechiel dictum
fuit. (Fili hominis: quod fiet de ligno vitis ex omnibus li-
gnis nemorum: qui sunt inter ligna sylvarum? Ezechiel
forte faciebat hanc orationem: ut scilicet dominus omnes perverte-
ret. Sed dominus respondit ei. (Fili hominis etc.) An. ignoras
quod inter omnia ligna vitis magis amat propter fructum:
et tamen si sicces: inutilior est lignis omnibus? Quid igitur
fiet de ea cum iam aruerit? (Nunquid tolles de ea lignum:
ut fiat opus? Nunquid fiet ex ea tabula ad construenda
domum? Num fient tabule ad faciendum scannum:
arcam: lectum et huiusmodi cetera. Nequaquam.
Aut fabricabitur ex ea parillus: ut dependeat in
eo quodcumque vas?) Num poterit ex ea fieri parillus
ad sustentandam aliam vitem: vel clauus ligneus
ad suspendendum arma: clauus galerum etc. Minime.
Quid igitur fiet de ligno eius? (Ecce igni datum est:
in escam: utraque pars eius consumpsit: ignis: et medie
tas eius redacta est in fauillam.) Itaque factum est inu-
tile: nec potest ferre amplius fructum nisi Deus per po-
tentiam immutet ordinem rerum. Hec parabola dicta
est de populo Israel: qui fuit vinea domini: sicut scri-
ptum est. Vineam autem domini sabaoth: domus est Israel.
Hec vinea protulit in principio fructum vberissimo:
patriarcharum: et prophetarum: sed postquam vites eius
exaruerunt: et inutiles facte sunt: et igne combuste.

de oratione
per puer
hominis pec-
catorum.
Eze. 15

Esa. 5.

De ofone **ac**: debet q̄ arcā sūt i gressi 28

Scdo d̄ hec para. Ia de ecclesia: seu de multitu-
dine credētū. Qui vinea dñi dilecta z fertilis fue-
runt tpe Apostolorū: Martyrū: z aliorū sancto-
rum. Sed postea paulatim vites eius per amissio-
nem gratie: z virtutum effecte sunt steriles p̄ ma-
iori parte z aride: ideo igne cremande sunt: quia
iaz reprobi facti sunt pars maxima christianoz:
nec est amplius redēptio. Ideo parū proderit p̄
eis oratio. Mōne posset Deus facere: vt cōuerte-
rentur: Posset qdem Deus: et sine flagello p̄ po-
tentiā suā peccatores ad penitentiam p̄uere: z
sine preparatione humana iustificare: tamen nō
consuevit facere: qz omnia sapienter agit. Hoc n.
esset contra ordinē sue sapientie facere. Sicut cō-
tra ordinem agriculture esset: si quis hortū semi-
naret absqz preparatione. Nec aliud est orare: vt
Deus peccatores absqz flagello cōuertat: qz vel-
le eum cōtra ordinē suū facere. Nam sicut Deus
in naturalibus. Inferiora per superiora: z superio-
ra p̄ seipsum regens: posset sine medio circa actio-
nes naturarum supplere z producere: tamē pro-
ducit oīa mediantibus causis inferioribus z sup-
rioribus: vt ordo seruet: ita et facit in spūalibus.
Nā ecclesiaz regit p̄ Angelos: sc̄tos: p̄dicatores:
doctores: p̄latos z alios mīstros. Qz sic ordinat
z vult hoīes p̄uerti p̄ illuminatiōes interiores: z
exteriores: p̄ monitiōes: correctiōes: z flagella. Et
sic iducit in aīa timor ē fidē: gr̄az: charitatē sp̄e: z
ceteras virtutes: z tūc vinea p̄ducit vuas z vinū
dulcissimū: qz vites bñ fundate sunt: z radicate i
fide: z charitate: z bñ a p̄latis colit: qz sua ē ordo
si p̄lati eēt boni: eēt boni z subditi. Si cler-
icū eēt boni: boni esset pp̄is: si xp̄iani essent boni fa-
cerent bonos ciaz gentiles. Si religiosi essent bo-
ni: boni essent et seculares. Quot laudes: quot

D iij

Sermo Quintus

benedictiones: o quæ amabile silenti prelati: prin-
cipes: predicatorum: sacerdotes: ciues patres fami-
lias matres: iuuenes et virgines. Tunc esset lignum
amabile ex omnibus lignis sylvarum: sicut fuit
in primitiua ecclesia. Sed cum iste peruertitur or-
do vinea dissipatur: vt iam nunc accidit. Prelati
non curant amplius gregem: sed potius corrum-
punt per mala exempla sacerdotes dissipant bo-
na ecclesie: predicatorum predicant vana: et curio-
sa: religiosi: qui amantur super omnia ligna cum
sunt boni: sed sic catur in tepiditate infructuo-
siores sunt omnibus lignis: ad laxiorem vitam
defluerunt. Subditiam non obediunt prelati:
patres: et matres male instruunt filios et filias.
Principes opprimunt populos: et nutriunt di-
scordias: ciues: et mercatores studet avaritie: mu-
lieres vanitatibus: rustici furtis: et milites blas-
phemijs et omnibus sceleribus. Omnes enim de-
clinauerunt: simul inutiles facti sunt: et non est qui
faciat bonum non est vsque ad vnum. Nam dese-
cit timor: sicut scriptum est. Non est timor dei ante
oculos eorum. Et ideo multi facti sunt incorrigi-
biles peccantes in spiritum sanctum: quia alij ni-
miam presumunt de misericordia: alij desperant:
et ideo veritatem impugnant et audire verbum dei
nolunt: et perseverant in peccatis et sunt obstina-
ti. Quid ergo fiet de ligno vitis? Quid fiet de illo
prelato de illo predicatorum. Num erit bonus ad
regimen animarum? Minime quia destruit ma-
lo exemplo: et factum est iam sal infatuatum: quod
ad nihilum valet: nisi vt mittatur foras et concul-
cetur ab hominibus. Quid fiet de illo sacerdote:
de illo religioso: de illa moniali? Quid fabri-
cabitur parillus vt dependeat quotiens vas?
Num erit bonus confessor: bonus rector: bonus

psal. 13

ubi. 8.

mat. 5.

De orone or' fac. deb et: q arcã igressi sũt 29
abbatissa? Mequaquã: quia nimis distorti sunt
e aridi. Quid fiet de principe illo: duce: rege: ciue:
mercatoze: matrona: z ceteris. Nunquid vtilis
palmites erunt? Mequaquã quia abscisi sunt a
vera vite que est Christus: z aruerunt. Quid igi/
tur fiet de his palmitibus? In ignem mittentur
quẽadmodum ipse Christus ait. Si quis in me
non manserit: mittetur foras: sicut palmes: z are/
scet z colligent eum: z in ignem mittent: z ardet.
Ecce iam vides quid agendum sit de ligno vitis
arido. (Ecce igni datum est in escam.) Datus est
igni pestis belli: penurie z tãdẽ gehẽne. (Utrãq;
partem eius cõsumpsit ignis.) Ignis inuidie su/
perbie: z ambitionis cõsumpsit alteram partem:
idest spiritum. Alteram: hoc est: carnem cõsum/
psit ignis gula z libidinis. (Et medieta s redacta
est in fauillam.) Medietas est sinderesis: que re/
dacta est ad nihilum: quia iam de nullo scelere fa/
ciunt sibi consciam. Actum est itaq; de eis. Un
ipse quoq; David in oratione preassumpta sub/
intulit dicens. (Incensa igni: z suffossa a facie vul/
tus tui peribunt.) Incensa. n. ligna sunt peccato/
res immundi ardore libidinis exusti. Itez auari
z cupidi: superbi ambitiosi: z inuidi qui ardent
sicut facule. (Et suffossa.) Idest: tepidi qui exte/
rius quidem non videtur incensi igne libidinis:
z superbie tamen intus aridi sunt: quia non ha/
bent radices in terra viuentiũ: in charitate Chri/
sti: z gratia Dei. Ideo suffossi sunt. (Ab increpa/
tione vultus tui peribũt.) Tu igitur domine ostẽ/
des eis vultum tuum ad modũ hominis irati cũ
mouebuntur celi: z totus orbis contra eos: tu
intrepabis eos neste: fame: z bello: z peribunt qz
petrudentur in infernum. Ecce iaz iudicati sunt.
Ideo non est opus orare: vt cõuertantur qz sunt

Joã. 5.

Sermo Sertus

inconvertibiles: et ab omni parte danosa: a quorum
cōsortio preferuet nos Deus omnipotens. **Mat. 20**
sequamur itaque orationem nostram cum prophetis:
et dicamus. (Fiat manus tua super virum dextere
tue: et super filium hominis quem confirmasti tibi.)
Mat. 28 Fiat manus tua: fiat potestas tua: iam appareat
potestas tua per iudicium. (Super virum dextere tue)
super Christum qui sedet ad dexteram tuam. Da
ei iudicium: ut appareat omnis potestas quae data est
illi. Fiat sinistra tua per iustitiam super impios: ut fla-
geilentur et convertantur: si non sunt obstinati: vel si per
penitentiam redire nolunt: de vinea tua expellantur:
et in igne inferni perpetuo crucientur fiat dexte-
ra tua per misericordiam: super bonos: ut perficiantur:
ut spiritus sancti gratia repleantur: ut edificentur.
(Fiat inquam super filium hominis: quem confirmasti tibi.)
Id est super Christum quem in ecclesia confirmasti ad honorem tuum. (Et non
discedimus a te.) Quia sine te... non possumus.
Act. 17 (Et vivificabis nos.) In te enim vivimus move-
mur et sumus. Et ideo non discedimus a te. Verba
Joan. 6. siquidem vite eterne habes. Ad quem ibimus? (Et
inuocabimus nomen tuum.) Inuocabimus boni-
tatem tuam: misericordiam tuam: ut adiuuet nos:
et succurrat nobis: et dicemus. Domine Deus vir-
tutum conuertere nos: et ostende faciem tuam et salui
erimus. Domine confitemur quidem nos esse pec-
catores: sed non sumus obstinati. Volumus con-
uerti: sed sine te non possumus. Conuertere ergo nos
Thre. 5 domine ad te et conuertemur. Conuertere tu: quia potes
quia tu es Deus virtutum. (Ostende faciem tuam.)
Ostende veritatem tuam: misericordiam tuam: Christum
tuum. (Et salui erimus.) Qui in se est Iesus.
ipse est vita: et salus nostra: qui in unitate spiritus sancti
tecum vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

Ingredere i arcā. tu z vxor tua zc.
Omniū natura constantium z ex
diuersis partibus constitutorū ne-
cessariū est quod vnaqueq; pars
pro salute corporis disponat se ad
eius conseruationem: sicut serpens:

qui totum corpus exponit: vt saluet caput: z talis
expositio oritur absq; deliberatione sed naturali
inclinatione inclinationes vero naturales sunt a
Deo: z que a Deo sunt ordinata sunt. Ergo cum
sequi debeamus ordinata: non erit crudele mortē
alicuius desiderare pro salute anime: ideo iustum
est precari Deum: vt tribulationes veniant: vt sal-
uentur electi. Etia ingrediendi iam tempus est: z
per orationē est ingrediendus Sed: vt melius qd
agēdū sit intelligamus tangemus hodie omnes
ingrediētiū cō. iōnes: z in p̄mis erit capitane⁹:
z sic icipiem⁹ p̄mo ab hoībus: postea ab auib⁹ tā
ex pte sinistra: q̄z ex pte d̄xtera. Job siue Hloe erit
capitane⁹: nec iter eos ē ad p̄is faciēda differētia
qz ambos capim⁹ p̄ hoīb⁹ de vita mista. S; itro
ducem⁹ hoc m̄ae Job. Qd ego p̄siderās egi gra-
tias Deo: q scripturas nobis apire dignat⁹ est.
Mas q̄cūq; scripta sit: ad n̄raz doctrinaz scripta
sunt: vt p̄ patiētiaz: z p̄ solationē scripturarū spē
habeam⁹. Et aiq̄z ad hūc capitaneū veniaz: ali-
quot notabilia dicē volo. Primum q̄ valde i grat⁹
ē ppl̄s xp̄ianus: z p̄fertiz tu ppl̄e florentine. Si. n.
de⁹ nō misisset filiū suū nō p̄ncipiū: nō mediū: nec
nē cognoscerem⁹ ad pueniēdū ad verū finē. Cū
nāli pauci aut nulli p̄nt h̄ cognoscē: z siq; co-
gnouerit cū n̄. gna in difficultate potuerit ad ipsū
nē puenire: cū p̄ discursuz rōnis d̄cipant hoīes

Ro. 15
Nota-
dū pri-
mum.

Tho.
contra
Sen.
Cap. 4
author
i triup.
cru. li. 1
cap. 13

Sermo Sextus

et hoc eis forte accidit propter malam corporis complexionem. s. propter iram hebetudinem pigritiam infirmitatem: vel propter obstinationem: vel passionem amoris vel timoris. aliquando propter malam consuetudinem: prout modo accidit populo christiano. **¶** Dodo. n. populus christianus propter istam peccandi consuetudinem: et parum finem: et ea que ad finem sunt considerandi: pene infidelitatis incurrit errorem. **¶** Ideo si Deus non edidisset scientiam infallibilem: inciderimus in multos errores: prout maxime accidit inter theologos nostros: quando aliquid dicunt ultra scripturam sacram. **¶** Ideo fuit necessarium dari sacram scripturam: que a Deo esset: licet prophetis et aliis qui ipsam scripserunt: simplices ministri extiterint. **¶** Ideo considera in quo statu sunt christiani: quod eas nunquam vident: sed solum student libris paganorum poetarum. s. et philosophorum: quorum quidem scientiam post longum tempus maxime cum labore pauci ad modum asseruntur. Sed dato quod quis sciat totum ordinem naturalem: nihil est respectu rerum supernaturalium: et talis scientia parum aut nihil prodest: imo plerumque nocet: cum homo ex ea in sui cognitionem non bene perueniat: sed potius superbiat. Quia scientia inflat. Infelix homo: qui scis omnia: et teipsum nescis. Quid enim prodest nobis: si rerum omnium naturas subtiliter investigemus: efficaciter comprehendamus: et nosmet ipsos non intelligamus. **¶** Inquit Augustinus. Sed Deus dedit tibi scripturas sacram per quas etiam supernaturalia et teipsum cognoscere potes: et ideo ingratus es non velle illas intelligere. Quod facta est ad consolationem et ad necessitatem salutis. **¶** Fecit enim illi dominus diuersos sensus ut in illa consolaremur. Nam bene depicta est circe

I. CO. 8.

Aug. 3
spiritu
et aia.

literam: circa allegoriam: tropologiam: & anagoriam: & fecit in ea: sicut circa naturalia. Pedit. n. homini non solum utilia: sed etiam consolatoria flores: colores: odores: &c. Ad Job igitur secundum sensum literalem: postea secundum alios sensus hoc introductum est totum exercitium: & in eo sunt diuersi capitanei: & turme. Prima igitur exhortatio pertinebit ad omnes milites: secunda ad capitaneum. In primis miles debet esse virilis. Vir erat. Nam omni tempore: omni loco contra omnem vim vult pugnare: aliter non esset virilis. Secundo quod sit sanus & validus corpore. Tertio debet: non solum dicere: sed facere. Quarto: quod rudiori: simpliciori: vite se dedicet: & non delictis. Quinto quo ad respectum: quem habet ad capitaneum: & ad exercitum oportet quod sit fidelis & paratus prius mortem subire: quam fidem frangere. Sexto quod dicitur: sit obediens. Septimo quod pro viribus caueat impedimenta. Quoniam: qui in agone contendit: ab omnibus se abstinet: ut puta: ab vxore: amicis: crapula: ebrietate: meretricibus: & alijs impedimentis: que corpus eneruare possent. Ne sunt conditiones militis huius seculi. Videamus nunc spiritualiter: conditiones militis. Christi. Et primo a rebus naturalibus incipiamus: hoc modo. Si quis interroget cur in hyeme putei: fontes: cellaria: & reliqua subterranea sint calidi: & in estate frigidi: respondetur quod ratio huius est quia vnum contrarium fugat reliquum. Nam si frigus: & calorem consideremus secundum suas rationes formales: cognoscemus se inuicem sibi contrariant: & se inuicem circumstant: & aggregant. Et in hyeme quando sol modicum moram facit super hemispherio nostro: calor fugiens frigus contrarium suum: circumstant: &

militis
peditioes
vria

Secunda
Tertia
quarta
Quinta
Sexta
Septima
I. Co. 9.

1. Th. 1.
methe.
2. Ec. 2.
2. alber.
lib. 2.
Tra. 1.

Sermo S

predominans superius in aere inferius in finibus
terre congregatus et conclusus calefacit ipsam et aquas
et cetera quae ibi reperit. Et e converso frigus in estate
frigefacit. Hinc etiam patet ratio quare validior sit
in homine digestio in hyeme quam in estate. Quia in
estate quia sol diuturnior super hemispherio nostro
stationem faciens dissoluta soluit et soluta dissolvit
calor in homine qui est causa digestionis procedit
a centro ad circumferentiam attractus exterius a ca
lore solis in aere predominante: et ideo non est ita po
tens ad digestionem. E contra vero in hyeme: calor
ipse procedit a circumferentia ad centrum: et ibi con
clusus a contrario exterius predominante: unitur et
magis roboratur ad resistendum ei: et ideo maiorem
viu habet ad digerendum. Quia virtus unita fortior
est seipsa dispersa. Et sic patet qualiter vnus con
trarius perficit reliquum. Similiter etiam in spiritua
libus contraria a contrariis suis perficiuntur. Nam
fides et virtus in veritate infidelium perficitur: et cla
rescit. Quia virtus in infirmitate perficitur. In infirmi
tate in tentatione sui contrarij exponunt doctores.
Sic in superbia et luxurie tentat deus perfectus: factus
est Paulus in humilitatis: et castitatis virtute. Ait
enim. Ille magnitudo reuelationum extollat me
datus est mihi Angelus satanae qui me colaphizet.
Et cum infirmior in tentationibus et persecutionibus:
tunc fortior sum. Vnde multi errant qui bonum fa
cere existimantes petunt solitudines et eremum. Ad
quam ire periculosum est si inexptus et inexercitatus
accedat: et scriptum est. Ne soli: quia cum ceciderit:
non habebit subleuantem se. Vbique. non est parata
tatio: et vbique periculum: ideo vbique virtute opus est
pugnandum: et ad resistendum. Vnde etiam patet
litis seculi conditio est esse viriles: ita est miles Chri
stus esse virilis siue virtuosus. Ad hoc autem quod

Lib. de
cau.
lec. 17.

2. co. 12
Eccl. 4
Mili
tis xpi
conditio
prima.

virilis op̄ꝝ q̄ n̄. ilis: vñ in textu dicif. Vir
 erat. Ubi Hieronymus ait vir vnus appellatur.
 Nō. n. p̄ diuersa mobilis atq; instabilis ferebat:
 s; firmus atq; incōcussus p̄sistens: vir vnus erat
 z idcirco in mōte Ephraim fructifero morabat.
 In alta s. cōtemplatione virtutuz vt a nullis sub
 iacentibus: z circumlatrantibus victorum agna
 tionibus: mentis eius sublimitas deijceretur: vel
 vnitas scinderetur. Ut igif stabilis sis op̄ꝝ te in re
 stabili aiuz firmare. Quare figis aiuz tuuz in re
 que a te possit auferri? Fac vt poti⁹ i gr̄a: z amo
 re Christi crucifiri aiuz tuus firmes: qz hoc nō
 pōt a te auferri. Et sic eris virilis z stabilis: s; vt
 sis bonus miles: op̄ꝝ insuper te esse virtuosuz. Et
 qz oīa t̄ps habent ad virtuosuz pertinet tempori
 se accōmodare. Uñ virtuosuz tetragono p̄hs cō
 parat: qz sicut corpus tetragonuz optime sedet in
 quolibet latere: ita virtuosuz optime se h̄z in quo
 libet euentu z n̄. s̄sitate: z cuilibet se accōmodat
 loco z tempori. Oportet igif te tempori accōmo
 dare: qz si es in vera cōtemplatione: si opus est q̄
 des te actiue vite: p̄ alioruz salute: p̄tēplatiuam
 dimitte. Et sic eris vir z bonus miles. Secunda
 cōditio est vt sit sanus. San⁹ etiaz est z sanitatem
 conseruat: qui boni medici vtitur cōsilio: iō dicif
 in terra Ihus: q̄ interpretatur consiliator: qz miles
 Christi in ecclesia vel in religione vbi Christi cō
 siliatoris plurima consilia euangelica seruantur.
 Sanus existit quandiu per cōsiliozum obseruan
 tiam a vitijs abstinens in gratia Dei se cōseruare
 gudet. Quia ibi erit salus vbi consilia multa.
 Erat tamen Ihus in confinibus Arabie inter
 gentiles: quia licet malorum fugias consortia:
 z sis in religione bona vbi seruantur consilia:
 tamen semper eris in confinio malorum: z pu

Hiero
nymus
super
Job.

Eccle

p̄hs. r.
ethi.

cōditio
sc̄da.

p 20. II
z. 14.

Sermo Sextus

- gnabis: quia aliquis semper aut maledicet tibi: aut te persequetur et impugnabit: alioquin oportuisset te ex hoc mundo erisse. Dicit Paul. Usque in hanc horam et esurimus: et sitimus: et nudi sumus. Et colaphis cedimus: et instabiles sumus: et laboramus operantes manibus nostris. Maledicimur et benedicimus. Persecutionem patimur: et sustinemus: blasphemamur et obsecramur. Et alibi dicit. In omnibus tribulationem patimur: sed non angustiatur. Aperiatur: sed non destituimur. Persecutionem patimur: sed non derelinquimur. Dejicimur: sed non perimus. Et hec tamen iuvant: quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Nam per tribulationes ecclesia perficitur: et quanto maiores tribulationes habuit: tanto plures sancto ad celum misit. Scriptus est enim. Sicut lilius inter spinas: sic amica mea inter filias. Tertia conditio est non solum dicere: sed facere. deo dicit. Non mine Job. Qui magnus interpretatur. Magnus autem est non qui solum dicit: sed qui dicit: et facit. Ait. n. dñs. Qui fecerit et docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorum. Exerce ergo te in bonis operibus: ut faciendo: et docendo bonus sis Christianus: et dignus nomine Job. Et magnus vocaberis in regno celorum. Quarta conditio est: ut sit simplicioris vite. Unde ait. Et erat vir ille simplex. Ita et Christi miles debet simpliciter vivere: et tunc quo ad terrena erit amor bonus. Quinta quod sit fidelis: Ideo sequitur: et rectus. i. p lineam iustitie qua redditur Deo debitus cultus per fidem spem et charitatem: et proximo gratia conuersatio. Et qui hoc facit fidelis est dicendum. Ergo tu christiane: ut sis fidelis. Ordare que in baptismo promissisti: fidem: scilicet obedientiam et

Sexta

Sexta

Septia

Sexta conditio est. . . it obediens. Sequitur ac
 timens Deum. Qui enim timet Deum eius pre-
 cepta seruat ei in omnibus obediendo. Quia qui
 timet Deum nihil negligit ait Salomon. Septi-
 ma conditio est impedimenta cauere. Unde sequi-
 tur. Et recedens a malo: idest: q̄ vnusquisq; ca-
 ueat ab omni occasione mali. Ab affectu. s. terre-
 nozum omnium. Inter que sunt animalia: z decē
 filijs septem. s. marces: z tres femine: que erāt pul-
 chre. Cane igitur vt in his ponas affectū: qz sunt
 occasio multorum malorum. Crede etiam q̄ ha-
 bebat multa alia bona terrena: quibus homines
 z animalia pascerentur z nutrirent. Igitur vult
 dicere scriptura: non habens affectum bonis ter-
 renis: idest: vxori: filijs: diuitijs: zc. Idem dic de
 honoribus: fama zc. Dicit ergo consequenter.
 Eratq; vir ille magnus. Quia scriptum est: decli-
 na a malo z fac bonum: inquire pacem z perse-
 quere eam. Et h. . . pertinet in bene regulando fa-
 miliā: imprimis querendo pacem: sicut fecit Job.
 Quia faciebant conuiuia. Similiter quod nō sis
 auarus circa velle congregare: z qz inuentus cō-
 seruari non potest absq; vlla sensualitate: iō opz
 aliquid eis relaxando pcedere ad solatium z qe-
 tem conseruandam: z quia in his aliquando in-
 curritur in peccatum: ideo Job sacrificabat. Sic
 tu mitte filios tuos ad confitendum sepe. Et bo-
 nus pater oꝝ continue orare pro filijs sicut Job.
 Hec de milite sufficient. Nunc capitaneo quam
 exortationez facturi simus videamus zc. z quia
 capitaneus est prelatus ecclesie: episcopus: papa:
 quemur de eis. Et ex hoc etiam tu consequeris
 fructū: quia coanosces quod destituta est ecclesia:
 te etiam hun. quia cognosces non adhuc
 incepisse bene viuere. Eris tertio cautus in con-

psal. 33

Cō de-
scendē
duz est
iuniori-
bus.

Capitaneus
exortatio

Sermo Sexti

- ferendo filijs beneficia: vii. in terra illius. p. ...
ma exhortatio quo ad primaz personam. Cir. s.
a virtute: & quia vna materia potest eē sub diuer-
sis formis: & ab his formis procedunt virtutes
diuerse quanto nobilioz erit forma tāto nobilioz
procedet virtus: que ostenditur ex operatione vt
in motu animalis: qui oritur primo ab appetibi-
li & postea devenit ad executionē: & sic omnia pro-
cedunt ab amore: quia agens agit propter finē:
& diuersi amores diuersas res operantur: sicut in
Tho. I. auaro & in iururioso ostenditur. Accipe animaz
44. 4. auari: imprime in ea impressionem amoris pecu-
nie: & incipiet cumulare. Donec in eo aliam passio-
nem: scilicet amorem alicuius alterius rei illam
amabit: & congregare pecuniam desinet. Sic ac-
cidit circa filios & filias: & circa dignitates: & sic
diuersus amor facit diuersa opari. Si abo te chri-
I. CO. I. stiane peto que est virtus tua: respōsurus es. Est
verbum crucis: quod per eunt us quidem stul-
titia est his autem qui salui fiunt: idest nobis Dei
virtus est. Nam impressio in mente iusti Cruci-
firus est que est facta per fidem: & est ipsa forma:
que exercitat istum amorem sanctum & magnum:
& facit operari viriliter. Sed iste: qui est futurus
episcopus: oportet quod sit in statu calidissimo:
vt dicere valeat Christo confirus sum cruci: & sic
gaudeat in tribulationibus. Ideo dicit Apосто-
lus. Absit mihi gloriari nisi in cruce dñi nři Jesu
ducis cōditio Christi: p que mihi mundus crucifirus est & ego
Sal. 6. mundo. Et hec est prima cōditio: que est in parte
affectiua. s. qđ capitaneus hz perfectā virtutē cir-
ca amorē crucifiri. Scđa ē quo ad intellectū. s. c
Scđa Dio. d. talis sit: qđ possit alijs bene cōsulere. Hierarchi-
ce. hie. Angeloz a deo sunt dispositi. vt. I qđ hnt sup-
c. 15. iores: habeant et interiores: s; nō in tāta plenitu-

De cōditiōibꝫ militis xpiani itrat̃is arcā 34
 tūne qz inferiorēs in ianā a superioribꝫ: z nō ecō/
 uersō: ita ē opz eē ī ecclia vt ipsa Angeloz hie/
 rarchijs sit p̃formis. vñ bñ d̃r in terra illud. Qd̃
 it̃p̃tat̃ p̃ filiātor. Qz opz q̃ p̃lat̃ respectu p̃rimi
 sit tāte sciētie qd̃ possit p̃rimū instruere. Et qz ars
 artū est regimē animarū: q̃ absq; sacra scriptura
 asseq nō pōt: iō opz q̃ bene habeat eā z singulari
 ter circa hoc (vt dicit Scotus. 3. dist. 25. q. 1. in re/
 spoñsione ad terciū p̃ncipale.) qz ab ipsa depē/
 det oē cōsiliū. Tertia cōditio quantū ad affectiuā
 partē opz q̃ sit ex p̃tius lōgo tpe in gustu diuinorū
 z q̃ recurrat ad sp̃m̃ sanctū: iō opz q̃ magnā fa/
 miliaritatē cū spiritu sancto habeat. Yō d̃r. Mo/
 mine Job q. 6. magnus: z dolens it̃p̃tat̃ qz lz
 sit altus z magnus cōtēplatione: opz tū aliqui cō/
 descendere p̃ximio dicēdo cū Apostolo. Quis
 infirmat̃ z ego nō infirmoz zc. Vir simplex. s. sicut
 Deus: nō naturā z eq̃litate: s; similitudine. Quo
 ad opationes in. Necus p̃actici: z voluntatis z
 memorie: nō sit nisi ad instar Dei. Et rectus. i. nō
 mentiēdo in p̃missionibus: z in puniēdo nō ti/
 more: odio: v; amore ducat: s; faciat sicut Ãdoy
 ses: quando zelo Deum placandi interfecit quasi
 tria millia virozū: qui sculptile vituli adoraue/
 rat (timēs Deū) Timore. s. filiali z reuerētiā. Yō
 oportet istum stare in humilitate. (Recedēs a ma/
 lo.) Continue recedat a peccatis: z consideret q̃
 habet aliquid peccatorum. Ideo dicat dimitte
 nobis debita nostra. Et quia in exercitio bene ope/
 randi homo est parū sufficiens: z valde debilis:
 ideo opus est q̃ regulatur a spiritu sancto. Et hoc
 fit per dona spiritus sancti: z per virtutes theolo/
 gales. Sed oportet quod non sint tantum con/
 cepte: sed concepte: z nate. Ideo dicit. (Mati
 sunt ei septez filij z tres filie.) Quia oportet p̃mo

s. Tho.
 p̃ria p/
 te. q.
 106. 4.
 Greg.
 Sco. 3.
 25. q. 1.
 Tertia.

Cōde/
 scēdere
 dz p̃la/
 tus.
 2. CO. II

Ex. 32.

mat. 6.
 Opz p̃
 lati ha
 bere do
 na spūs
 sancti
 1. Do/
 nū itel/
 lectus

E ij

Sermo Ser^m

2. Do/ num3 sa/ pientie. phili. 3
 3. Do/ num3 sciē/ tie.
 4. Do/ num3 cō/ silij
 5. Do/ num3 fo/ titudis
 6. Do/ num3 ple/ ratia
 7. Do/ num3 ti/ moris.
 Op3 p/ latū ha/ berē vir/ tutes
 theolo.
 I. Ti. 3.
 Dispo/ ptis se/ fitue
 Jaco. 1
 Luc. 6.
 Ro. 1.

habere exercitiuz doni intellectu. s. vt videat res
 supernaturales: et non soluz credat. Secundo cir/ ca
 donum sapientie oportet qd ita sit dispositus qd
 a deo gustet celestia: vt cetera tan qm stercore opi/ netur.
 Tertio circa scientiaz: vt consideret omnia
 circa Deum volubilia zc. Quarto circa consiliū: qd sit non pceptus: sed omnia conferat z familia/ rez
 propter hoc spiritui sancto se exhibeat. Quinto qd sit fortis in aduersis: z immobilis. Sexto cir/ ca
 prospera: z aduersa: timeat Deuz zc. (Tres filias h're dz.)
 Hoc est tres theologicas virtutes: fidem. s. spem: z
 charitatem. Et hoc quo ad partem intellectiua. Sed
 quo ad sensitiuam: qui episcopatum deside/ rat: bonum opus desiderat: tamen dignitatez de/ siderare malum est. (Fuitq3 possessio eius septē
 milia ouium: z tria milia camelozum: quingē/ ta quoq3 iuga bouum: z quingēte asine: ac fami/ lia
 multa numis.) Nec pertinet ad partem sen/ sitiuam: que est in duas partes irascibilem. s. z cō/ cupiscibilem distincta. Et qz ira viri: iustitiā Dei
 non facit: ideo oues: que mansuete sunt signat bo/ nas mansuetudinis condiciones. (Septem mi/ lia zc.) Numerus millenarius in sacra scriptura
 significat perfectionez: videlicet qd habeat ita per/ fectam mansuetudinem: qd etiam pro persequen/ tibus
 z calumniantibus oret. Septenarius nu/ merus significat vniuersitatem laudabilium con/ ditionum: vt. s. per omnia sit probatus verbo z
 opere z doctrina. Sapientibus z insipientibus debitum exoluendo. (Sequitur possessio eius.)
 Hoc est: qd irascibili tantum dominetur: vt no/ modo non vindicet se de inimicis: sed pro eis etia
 oret: z in tribulationibus non fremat: sed gau/ deat. Ideo scriptum est bene imites. Et quia inte/

ros quos regere debent. alij sunt boni entitatiue: idest tantum bonitate entis: quidam perfecti: alij qui imperfecti: ideo sequitur (tria milia camelorum) que sunt animalia onerifera. Quia prelatus hec tria debet habere. s. omnibus compati: omnium defectus ferre et tranquille corrigere. Quia scriptum est. Alter alterius onera portate. (Quingenta paria bouum.) Hec sensus quinque significant ut in Christi parabola. Yuga bouum enim quinque. Bos trahit aratrum: scindit terram trahit. Quod visus: quod audis: quod gustas: quod olfacis: quod tangis trahit te. Trahit oculus ad curiositatem. Unde scriptum est. Oculus meus depredatus est aiam meam. Trahit auris ad detractionem: et vanitatem: gustus ad sensualitatem: olfactus ad superfluitatem: tactus ad lasciuiam et c. et ideo deuotio frangitur quinque millia significat perfectionem. Quia oportet perfecte possidere sensus corporis: ut non delectetur. piscopus rebus vanis: ut puta venatorijs canibus: falconibus: sinijs: mulabus: et meretricibus: et c. Sed tantum paucis convenientibus recreationibus: habitis crucifixum consideret. (Quingente asine. i. cogitationes lasciuie: siue motus carnales carnalibus a sensibus oriundi. Ydcirco hoc perfecte possideat dicens cum Apostolo. Castigo corpus meum et in seruitutem redigo. (Ac familia multa nimis.) Non filiorum: sed seruorum que significat doctrinas philosophorum et antiquorum gentilium: que deseruit doctrine fidei: cui subalternatur: que videnda sunt propter hereticos. Tandem oportet quod habeat bonam famam. Ydeò dicit textus. (Vir magnus inter omnes orientales.) Quia omnes: qui sunt in gratia respiciunt per fidei lumen maximus iustitie solem. Et quia prelatum oportet exercitatus.

Sal. 6.

Lu. 14

Thre. 3

I. cor. 9

Sermo S^{er}

esse circa cōtemplationes i.: ideo sequitur:
Et ibant: filij eius & filie. Contemplationes autē
sunt diuerse: in quibus diu prelatu se debet exer
cere. Quandoq; enim vadit in domū intellectus:
quia eleuatur per intellectum & contemplatur al
tissime & sequitur omnes fratres & sorores: id est
dona & virtutes: vt supra. Quandoq; incipit sen
tire amorem diuinitatis: tunc fit conuiuū in do
mo sapientie: & sequuntur: vt supra. Quandoq;
cogitat pauperum miserandas erummas: & tunc
fit conuiuū in domo pietatis. Quandoq; con
templatur quod omnia vana sunt: transitoria: &
caduca: & tunc fit conuiuū in domo scientie.
Quandoq; cum difficultas emergit: conuertitur
ad orationem: & tunc certificatur a spiritu sancto
de illa re in qua est difficultas quid sit agendum:
& tunc fit conuiuū in domo consily. Quandoq;
cogitando seipsum: & mortibus subiectum & peri
culis & de salute incerta facit co. in domo
timoris. Quandoq; lacessitus iniurijs: conside
rans que pro nobis nocentibus Iesus innocens
passus est: non modo tollerans patienter: sed pro
diuino honore: & proximi salute: pati desiderans:
facit conuiuū in domo fortitudinis: & sic venit
alij fratris & tres sorores. **Q**uāto zelus erat
illius patris: qui timens eorum offentiones ne ex
ignorantia: aut vanagloria peccarent: sanctifica
bat illos: consurgensq; diluculo offerrebat holo
causta per singulos. Dicebat. n. Ille forte peccau
erint filij mei & benedixerint Deo i cordi^o suis.
Diluculo. i. in luce diuina: qua aspersus erat. **I**de
o sermo timebat de sua superbia dicens: scio in
pigrum seruū hec omnia p tua bonitate & gra
tia obtinuisse. **O**fferrebat quotidie sacrificium &
orabat. Ita tu episcope: offer: ora: & dic. **P**recor te

bone Jesu: vt omnia purges: vt cognoscam me ipsum: et offeram me ipsum in anima et corpore in holocaustum: et tu benigne ne queso malignitatem meam aspicias: sed hoc sacrificium respice et tuo amore incende hic per gratiam: in futuro per gloriam. Amen.

Sermo septimus de forma ecclesiastici prelati in arcam Dei introducendi.

Ingredere tu: et omnis domus tua in arcam. Gen. 7. Quia secundum philosophi sententiã auditores in Christo charissimi: in vnoquoque genere: est reperire vnum primum: quod est metrum: seu mensura omnium:

plsa. 4
phys. t.
c. 133.
et s. l. c.
76.

que sunt illius generis: sicut in genere animalium: homo est mensura perfecta ceterorum: et cum prelati sint mensura exemplaris omnium sibi creditorum: vt melius intelligatur qualiter ecclesia ab ipsis sit regenda. in precedenti sermone et christiani militis: et ducis: id est: subditi et prelati: tetigimus conditiones. Ceterum nunc adhuc restat ad perfectiorem doctrinam: et exhortationem: specialius videtur: et exhortari circa caput ecclesiastici corporis: quod eligendum est super eisdem verbis: vir erat in terra illudus etc.) Et singulis hoc mane pingemus platū. s. qualis esse debeat: videbimus et quomodo Deus fugat ab ecclesia et quomodo eam constituit: et quantum debemus genere super his et quantum sumus dissimiles a perfectis patribus antiquis. (Sicut enim in quanto errore sunt presbiteri: qui filiis suis prodeurunt beneficia.) et cognoscetis merito: quomodo ira Dei sit contra nos provocata. Certe debemus et quomodo sit secunda sensibus sacrascriptura. Et est notandum quod nunc ecclesia est quasi denudata lumine naturali per quod in primitiua ecclesia immediate credebant et intelligebant. Non oportet descendere ad lumen naturale.

E IIII

Sermo Sertus

Aris. 2. de aia l.c. 34. veni Aristoteles. Mone dicitur: qd producebant res per generatione z putrefactione: per generationem dicens. Naturalissimum operum in vitibus est quecumq; sunt perfecta z non orbata.

Requisita ad generationem naturalem.

Requisita ad generationem spiritualem.

Zuc. 19 Augu.

... qd producebant res per generatione z putrefactione: per generationem dicens. Naturalissimum operum in vitibus est quecumq; sunt perfecta z non orbata. generationem spontanea habentia: generare sibi simile: vt scilicet perpetuentur: immo magis ad Dei perfectionem accedamus? Facit igitur philosophus mentionem trium necessariorum ad generandum sibi simile in specie. Quorum primus secundum propositum nostrum erit: qd sit generatio spontanea. i. qd non sit ex putrefactione: vt vmis. Secundum: qd sit in etate perfecta: i. qd non sit puer. Tertium qd non sit orbatum. i. qd non sit priuatum aliquo membro ad generationem requisito. Primum igitur opus qd non sit ex ijs animalibus: que per putrefactionem generantur: quia talia communiter non generant. Ita etiam in spirituali generatione opus primo qd generans natus sit de genere. s. in spem vitam salutis: z non sit natus ex putrefactione. s. peccati. Sed hoc non est sufficiens: nam in tali statu esse bonum: z non esse perfectum: est non esse bonum. Ideo secundo opus est qd crescat tantum in gratia quod superabundet: z superet alios propter quod Apostolis spiritus sanctus datus est. Decet eum non esse carnalem: z quod domuerit passiones suas. Habere itaq; debet gratiam gratum facientem: fortitudinem constantiam: discretionem: gratiam linguarum zc. Ideo dicit Saluator. Qui habet: dabitur ei: z abundabit. Dicit Aug. Qui habet prout habere debet circa suum officium. Tertio qd non sit priuatus rebus necessarijs ad spiritualem generationem. i. qd non sit ignorans: nec irregularis: nec communicatus: nec intrusus: s; qd recte sit ordinatus: z qd habeat claves scientiam. s. sufficientem: z spiritualiter ge-

nerandi potestatem. quod sibi sit data sponsa.
 Nec quisq̄ assumat sibi honorem. Dicit Apосто-
 lus. Dicit ergo. (Vir erat in terra Iudus.) Vir di-
 citur et non vermis: qui ex putrefactione oritur vir
 et non mulier: vir et non puer. s. q̄ sit perfectus: q̄
 sciat verba formare: et operibus complere in grā-
 tia. Vir tanq̄ qui non sit adulter et prostitutus: s̄
 sponsus legitimus. Uoca virum tuum: ait domi-
 nus samaritane etc. In generatione naturali sol et
 homo generant hominem: hoc est causa vniuersa
 et causa particularis: equiuoca et vniuoca: ge-
 nerant hominem: quia particularis. i. homo non
 potest producere animam: que non est ex traduce:
 nec etiam sol etc. quia anima est tantum per crea-
 tionem. Illa igitur prima duo disponant mate-
 riam ad vniōem anime in corpore: et Deus pri-
 ma causa infundit animam. Et sicut Deus inter-
 uenit in generatione naturali: ita etiam in genera-
 tione spiritali necesse est eum adesse: quia oportet
 in predicatorē in prelato: et capite: et sponso ec-
 clesie: que omnia sunt instrumenta Dei ipsius p̄n-
 cipaliter operari. Deus igitur principale agens si-
 gnificatur per Job. Ideo iste Deus ē: qui bonos
 est filios: generaturus. Sed requiritur quod sit in
 terra bona. Ideo dicitur. In terra Iudus: id est: cō-
 siliator: hoc est q̄ ratione consilium eius fundatū
 sit in sapientia et amore Christi Iesu: et ab eo oīa
 consequatur: vnde vocatur magnus consiliator.
 (Job.) Nota q̄ in generatione rerum in anima-
 libus perfectis virtus actiua separatur a passiuā.
 Secus in plantis q̄ est simul vtrūq̄: ideo oportet
 q̄ tales habeant virtutem actiuam intus Spi-
 ritum sanctum et extra passiuam. s. sacras scriptu-
 ram: et talis virtus producit semen: sicut produ-
 citur verbum diuinum. Quia pater filium gene-

Joā. 4

Ci. d.
 Eho. 1
 4. 18.

Sermo Seni.

Apoc.
12.

rat sine dolore: mater vero naturaliter parturit cū
dolore. Et sic ecclesia vel anima iusti in scriptura
dicitur mulier amicta sole & luna sub pedib⁹ eius.
Et in capite eius corona stellarum duodecim: & in
vtero habens: clamat parturiens: & cruciatur:
vt pariat mulier. i. ecclesia vel anima prelati qui
quandoq; dicitur vir: quandoq; mulier: amicta
sole: predicatione: vel sacra scriptura que lucet:
calescit: & illuminat: vel amicta sole: idest: diui-
nitate Christi cum humanitate. Et luna sub pedi-
bus eius) volubilitas huius mundi quem calcas
pedibus: & continet. (Corona stellarum duode-
cim) idest duodecim Apostolorum doctrina qua
ornatur & splendet. (In vtero habens) Christi:
scilicet in mente. (Et cruciatur vt pariat. Quia ve-
hementer desiderat verbum Dei: q̄ multo labore
predicat: in cordibus hominum germinet: & cre-
scat: sed cum illud fructificare non videt: trista-
tur: & dolet: ideo Job dolens interpretatur: quia
anima prelati: vel predicatoris: tristitiam habet:
q̄ semen aliud cecidit secus viam: idest in illos qui
peccandi consuetudinem fecerunt: quia via vel ē
dura cum non pluit & significat religiosos & secu-
lares tepidos: qui aridi sunt: quia nō habent de-
uotionis humorem & cōculcātur ab hominibus
quia propter nimiam familiaritatem contemni-
tur: vel via est lubrica cum parum pluit: & signifi-
cat libidinosos: qui tunc labuntur in peccati cū
eis dat occasio: vel est lutulenta: cū multum pluit:
& significat eos: qui tenent concubinas: qz semper
sunt in luto: propter multam pluuiam: idest occa-
sionem continuam. Aliud cecidit supra petram:
idest in eos: qui Deo: & mundo servire vellent: sed
non possunt quia scriptum est. Non potestis ser-
uire Deo & māmone: ideo non proficiunt: qz licet

Luc. 8.

mat. 6.

rem non nascatur ea. . . benter audiunt: et laudent illum: et illuz predicatorē tamē qz nō cōpungunt nec habent humorē lachrymarū: nec terram humilitatis: ardeunt: et fructū nō producant. Aliud cecidit inter spinas. i. in eos qui semper volunt eē in occupatione rerū humanarū: ut puta qui etiā sub specie boni gubernant familiā: vel negociātur: vel lites habent in palatio: ornant siliā laute viuunt in diuitijs: vacant mercature: magistratibus inhiant: et sic adeo spinis suffocant: rerū humanarū: ut parū diuina current. Aliud cecidit in terrā bonam: id est in eos qui cum humilitate audiunt predicatorē tanqz Christū: ut viā veritatis adiscāt: et rumināt: et operant: et aduersa sustinēt patienter. Et hic est masculus. ppter quē prelatus cruciat: ut pariat quo nato nō hz amplius p̄sumram sed gaudet: qz natus est hō in mūdū. Illo tñ sic gaudet cū feminā parit. Femina. n. ille est qui conuertitur: sec. i. adhuc tepescit. Ideo oportet qz sit vir simplex. Si p̄sideremus oīa nālia: videbimus qz appetunt simplicia: ut p̄ in apibus aū quarū aluculos si artificiales et nāles flores habueris: videbis qz relictis artificialib⁹ statim ad nāles cōuolabunt. Sic celū et stelle sunt simplicis nāe. Et plāte generant melius si ponant in terra sua simplici: nō oportet relinquere naturalia i sua natura: qz bene regulant a natura: s; multo meli⁹ supernaturalia. Nō opz: qz talis: qui hz generare: sit vite simplicis: quo ad omnia: et semē. s. verbuz Dei etiā simplex debet esse: quia sacra scriptura est virtus actua: nō humana industria inuenta: sed adeo celitus missa: nec fucis scientiarum secularium indicet. Adeo predicator debet habere materiam p̄paratam totamque in sacra scriptura fundatā: deinde dispositiōi spiritus sancti

Jo. 16.

Sermo Septim

Euseb.

se committere: quia sic prof. ^{et pariter malum}
in serus si quis voluerit sua industria ornare ser/
monē. **H**ic danda sunt exempla Eusebij de adul/
terantibus verbis Dei zc. **H**eu quot cantilenas:
quot fucos: quot corporis gestulationes: quot
verborum lenocinia hodie minimorum sumie: vt
purientibus auribus placeāt inaniter adinueni/
rit. Sed hec lenocinia non queruntur ab ijs: qui
sunt simplices z recti. **V**irtus. n. diuina est suffi/
ciens: z eloquētia sacre scripture: que est cibus so/
lidus: nullam habet comparationem cum tullia/
na: que est puerozum zc. **P**lante habent radices
in terra: animalia in medio: homo rectus est: bi/
pes: versus celū. **H**ec tria generant **P**lante sunt
homines terreni: auari: luxuriosi: z sic habent fru/
ctus pro maiori parte qui sunt cibus bestiarū. i.
demonum vt glandes sunt cibus porcoruz. **A**ni/
malia non humi: non celū spectantia: hi sunt pre/
dicatores docti circa **P**hilosop. z poetica: z fi/
tales generant: non tamen rectos producant fe/
tus. **H**omines vero recti sunt: qui in omnibus
querūt honorem Dei. (**T**imens Deum.) **O**mnes
cause particulares quanto magis sunt subiecte:
sue cause vniuersali tanto magis habent per fe/
ctiozem generationem: ideo qui vult bene genera/
re: oportet quod Deum timeat timore filiali: z re/
uerentiali. (**R**ecedens a malo.) **O**mnia desiderāt
suam perfectionem: z iō cauent a contrarijs: zc.
Sic illos qui volūt esse perfecti in prelatura: opz
cauere ab omnibus que habent speciem mali. **A**b
omni specie mali abstinete inquit **P**aulus. **O**pz
etiam abstinere aliquando ab ijs que habent spe/
ciem boni: ne pusilli scandalizentur. **U**nde dice/
bat idem **A**postolus. **N**on manucabo carnem
in eternum: ne fratrem meum scandalizent. **I**deo

I. The.

I.

I. cor. 8

ipse alibi dāns formam episcopi dicit. Oportet enim episcopum irreprehensibile esse vnius uxoris virum: sobrium: ornatum: prudentem pudicum: hospitalē: doctore: nō vinolētū: nō percussorem: sed modestū: non litigiosum: non cupidū: sed sue domui bene prepositum &c. Nunc videamus quomō tales filij nascituri sunt: & per quos filios debet producere. Sed quid dicemus. Hoc deberetis bene ponderare. Nam quando videtis: q̄ in ecclesia non nominantur tales: scilicet q̄ sint a deo perfecti: & q̄ sint in gratia Dei: & viri simplices & perfecti: sed potius animalia imunda: & q̄d peius est: q̄d sint vermes. i. peccatores: & in terra radices habeant: quia sunt magis terreni: & delectantur de perditione bonorum: & anime non cōpatiuntur: & in omnibus sunt falsi: & versipelles: non recti: inconuertibiles: sine Dei timore time: & plora vehementer &c. q̄ Deus: qui merito iratus est vehementer: dicit. Dabo tibi regem in furore meo: & auferam in indignatione mea. O popule christiane: tua peccata hoc fecerunt. Nam si bene viueres daret tibi Deus bonos p̄latos. Fac orationem Hieremie: videlicet. Recordare domine quid acciderit nobis intueri: & respice opprobriū nostrum. Hereditas nostra versa est ad alienos: domus nostre ad extraneos. Pupilli facti sumus absq; patre: matres nostre quasi vidue &c. (Nati sunt septem filij & tres filie.) Omne agens agit sibi simile secundum formam: qua agit. Patet in edificante: qui edificat domum secundum formam quā habet in mente: &c. Deus cognoscitur per visibilia. Nam quia magna sunt: considero potentiam: &c. inat. sun. sapientiam: quia bona: bonitatem. Cetera similiter cognoscuntur per suos effectus. Cognosco enim talem viuere:

osee. 13

Th. 4

S. tho.
1. parte
q. 15. 1.
c.

Sermo D^o

quia mouetur. Mater stua cognoscitur a filiâ:
pater a filio & econuerso: vis cognoscere p^latum:
qualis sit? p^lidera familiâ. (Nati sunt septē filii.)
Ibi sunt in sacramētis participes: canonici. s. p^les/
byteri & curati: &c. (Tres filii.) Alii minores ec-
clesiastici. Postea sequitur alia familia: videlicet
illi: qui non sunt p^les byteri: sed in seculo sunt.
(Septē millia ouium) idest secularium innocen-
tium: & mansuetorum: vt olim fuit in ecclesia tria
millia camellozum. i. laboriosi predicatorum: idest
animas reducentes. (Quingenta iuga bouum). i.
religiosi: qui portant iugum castitatis: obediētie
& paupertatis: & adeo māsueti sunt: & perfecti: q^o
p^lelatis ipsis equiualent. Hic p^laticandum ē de
antiquis p^lelatis: q^o omni studio conabant suos
illuminare subditos: & de feruore subditorū. De-
inde plozandum est: q^o hodie zelus p^lelatorum
euauit: senū p^ludentia: & iuue^o i feruore defecit:
vñ in oratione p^lassumpta sequit^o p^lpheta. Senes
defecerunt de portis: iuuenes de choro psalētiuz.
Defecit gaudiū cordis n^ori: versus est in luctum
chorus noster. Cecidit corona capitis nostri: ve-
nobis: q^o peccauimus &c. Gaudiū cordis n^ori. i.
Christus corona capitis. i. sacra scriptura: ve no-
bia: p^l montē Syon. i. ecclesiam: vulpes eremi. i.
falsi christiani: hypocrite pessimi: p^l byteri & reli-
giosi innoua dies n^oros &c. Innoua ergo signa. i.
ecclesiā &c. Tu exurgēs misereberis Syō &c. Hic
p^l gratiā & in futuro per gloriā. Amen.

Thz. 5.

Ecl. 36.
Psal.
101.

Sermo octauus de v^lta contemplatiua: seu
de diuersitate: gradu: & collatione con-
templati^o & intr^o arcam:
q^o significant^o p^l volatilia: in quo
p^lferē ecclesia p^lis cū veteri.

Et dicitur. Quis animantibus mundis
tolles septena: z septena masculū z
feminā. De animantibus vero imun
dis duo: z duo masculū z feminā.

Gen. i.

Sed z de volatilibus celi septena: z

septena masculū: z feminā: vt saluet semen super
faciē vniuerse terre Gen. i. zc. Quia Deus glorio
sus creauit celū z terrā zc. vidit cūcta: q̄ fecerat: z
erāt valde bona: ergo creata sūt oīa bona: z iter
se ordinata. Nā si q̄s nō cognosceret ordinē vni
uersi: nō cognosceret gradus bonitatis z pulchri
tudinis: z q̄z opposita iurta se posita magis clare
scunt: ideo perfecta cognitio alicuius rei habet p
comparationem alterius. Ideo bonum est se sup
ioribus comparare: vt conseruetur humilitas: z
ideo qui non vident nisi ea que sunt in ecclesia pre
senti non possunt cognoscere eius deformitatem
z ruīnam. Hinc est q̄ qui in quadragesima com
municant: videt. sibi magnum fecisse: z eis qui
spiritum non habent nec aliquid eorum: que sunt
spiritus intelligunt sepe cōmunicare videtur lu
dus simie. Iudei post secundam constructionem
templi letabantur: sed erāt iuuenes. sed senes qui
templum primū viderunt: plorabant planctu
magno: z non discernebatur tripudium z risus
inter lanienta z planctum. Sic ijs qui vident so
lum presentem ecclesiam: z primam non viderūt
videtur hec pulchra: sed eis qui legunt primam
z considerāt eius pulchritudinē hec vī nihil: sic di
cēdū ē de primis p̄ribus si cōparent cū n̄ris. Nō
mihi visum est vtile adducere in mentem formas
que erāt in ecclesia prima. Quare Job introduxi
mus pro capitano z prelado qui debet esse perfe
ctus in gratiā: z habere radices in passione Chri
sti: z oportet q̄d sit simplex z rectus: z timēs Deū.

ps. 2.
celi. t. c.
40.

3. Esd.
5.

Sermo Octo

Hoc cognoscitur a familia . . . et a populo: cuius
animarum curam habet. Descriptus itaque capi-
tanus procedat in locum medium: Nunc a dex-
tra et a sinistra debent esse aues prope homines:
ideo sic procedemus. Alique aues pascuntur se-
minibus herbarum: alique pascuntur carne: et ij:
qui per aures significantur quidam sunt ad dexte-
ram: alij ad sinistram: et incipiamus ab ijs quos
accepi pro capitaneis. Ad maiorem igitur nostram
instructionem ex omni parte accipiam tres duces
diuidens eos per turmas. Prime turme sunt vi-
delicet aquila: accipiter: coruus: et alia parte se-
cunde turme sunt turtur: columba: hirundo. De
omnibus his auibus meminit scriptura eas igitur:
que a parte dextra sunt: demus contemplati-
uis: qui sacre scripture incumbere possunt: alias
mulieribus: que non possunt sic studere. Coruus
ergo (ut ab ipso incipiamus) quando nascitur:
albus est: et aliquibus diebus . . . e celesti pascitur
et quando incipit emittere nigras penas: coruus
pater qui eum deseruerat propter pennas albas
quas in eo viderat incipit eum pascere. Accipiter
singulis annis mutat pennas: et presertim flante
austro: et quando non habet austrum vadit ad so-
lem: et ventilando alis auram prouocat: que poros
aperit: et tunc mutatis penis fortius volat. Aquila
volat alte: et in altissimis locis nidum facit in
peruptis rupibus montium: et pascit filios san-
guine. Job. Nunquid ad preceptum tuum eleua-
bitur aquila: et in arduis ponet nidum suum. Hi-
rundo a principio natiuitatis est nigra: et cum sen-
tit frigus vadit ad locum calidum: in volatu ad-
quirit cibum: non multum alte volat: et facit ni-
dum in domibus. Turtur est iustus castus: et mortuo
socio nullum alium accipit: et est multum solita-
ria et

Corui
natura

Accipi-
tris na

Aque
natura

Job. 39.
Hirun-
dinis
natura

Turtu-
ris na

... patientissima... **A**ndum Albertus. Colum-
 be simplex est non habet fel: z rostro ludit cū pa-
 lumbe nullum animal ledit z alis se defendit z
 semper quando comedit grana accipit meliora z
 libenter stat iuxta aquas: vt accipitrem preuisa in
 aquis vmbra declinet z aquis se crebro irroret z
 cantus suus est quasi gemitus gregatim volat: in
 petris nidificat secūda est: pullos alienos nutrit:
 vt suos. Circa contēplatione dabimus. Tria do-
 cumenta: z sermo hic tanget istos: qui ad viā be-
 ne viuendi peruenerunt: z docebo aliqua ex par-
 te contemplari: z modos contemplandi. Prīmū
 documentum est. Altiora te: neque fieris: z fortio-
 ra te ne scrutatus fueris: sed q̄ precepit tibi Deus
 illa cogita semper z in pluribus operibus eius:
 ne fueris curiosus: inquit sapiens. Omnis con-
 templans teneat suam mensuram: quia secundū
 Salomonem: scrutator maiestatis opprimetur a
 gloria. Fortiora tuo ingenio: tua gratia: patet
 exemplo eorum qui volunt scire futura contin-
 gentia: z hominum secreta cordium. Nec nem-
 pe sunt in mente trinitatis. Notandum est secun-
 duz Dionysium qui post sacram scripturam ex-
 cellentiū omnibus scribit: qđ Deus est esse om-
 nium: idest causa omnium: z Damascenus dicit
 qđ hoc esse diuinum est pelagus substantie infini-
 tum: idest substantie infinite nō determinate: sicut
 esse nostrum: quod est determinatum patet enim
 in sigillo: si nō esset in aliqua materia: sed esset se-
 paratum: z sigillares multa diceres enim istud
 sigillum non est determinatū: s; cū determinatum
 z finitum cū est in materia sic in esse diuino: qđ
 est esse omnium: quibus dat esse. Alicui autē dat
 esse perfectius: z alicui minus perfectū. Sicut in
 plantis z elementis: que sunt determinata sigilla.

Alber-
tus de
aialib⁹
Colū-
be nā

Tria
docu-
mēta d
ptēpla-
tione
Docu-
mentū
primū.
Eccl. 3.
pro. 25

diony.
 d cel. hi
 er. c. 4.
 Deus
 qđ sit
 dama-
 scenus
 s. Tho.
 prio se.
 di. 8. q.
 1. ar. 1.
 z. 2.
 Tria
 pte. q.
 7. ar. 1.

Sermo Octauus

Et ideo si velles dare huic. *aliquid enim non potest*
ses: nisi per corruptionem prioris esse dato quod esses
Angelus. Item abesse procedit virtus operandi:
ita quod in vno potest: quod non in alio: quod et sic deter/
minatum: patet in terra: que sicca cum sit: aliter esse
non potest seruato sigillo. id est ordine sui esse: sed so/
lus Deus potest omnia. Unde visus est ita deter/
minatus ad coloratum quod non potest cognoscere
sonus et c. et similiter intellectus noster creatus non
potest venire in cognitionem Dei seruato gradu
et ordine sui esse: et maxime ad cognitionem quod quid
est Dei: sicut peruenit in patria celesti: vbi per lu/
men glorie: seu per se videt Deum manifeste volun/
tarium obiectum: vbi magis et minus iuxta me/
suram luminis: secundum diuersos charitatis gra/
dus et secundum diuersas hierarchias et c. diuina
essentia: et que in ea videtur: perspicuntur: secun/
dum quod placet Deo. Sic etiam in cognitione
sacre scripture: et in alijs conte^{ntis} plare: circa ora/
tiones extendere se debet vnusquisque quantum gra/
dus suus dicat contemplatio quoque diuinorum
vult esse dulcis quatenus inducit te deus nec serui/
tari debes secreta: sed si deus tibi manifestat ali/
quid: sint omnia penes te secretissima: nisi cognoscas
velle deum: vt ipsa alijs referas. Secundum documentum:
vt ante omnia attendas: et scias te in spiritu orandi et
contemplandi preseruare. Aliqua enim sunt querenda:
scilicet que faciunt ad interioris hominis perfe/
ctionem: et proximi edificationem: vt cognitio bo/
nitatis iustitie potentie et sapientie dei: et proprie/
infirmitatis: virtus humilitatis: patientie: et cha/
ritatis augmentum: donum fidei pietatis perse/
uerantie et c. et in hoc fuge apparentias quantum
possibile est. Aliqua non sunt querenda: id est que
dubia sunt: aut que sunt in expressum anime peri

Docu/
mentum
secundum

tum: vt precatam. gratia: aut miracula faciē/
 di: z dignitates ecclesiasticę: z in his committe te
 deo: ne si temere presumptū fuerit: dicat tibi deus
 nescio vos: zc. In ijs vero que ad dei z tui ipsius
 cognitionez faciunt te exercerere: quia hoc valde
 vtile. Ideo dicit Aug. nouerim te deus meus: no
 uerim me oratus est zc. Te insuper odio habebis:
 abstinentijs macerādo que huius cum deo habē
 di cōmerty causa inuēte sunt ab Anachoritis zc.
 Et sic deum amabis super omnia intensue z ex/
 tensue que est summa totius vite spiritualis. Et
 diuisa scient a discursiua. s. z ratione terminoruz
 euidente: vacabis contemplationi: que consistit in
 fixatione: q̄ assimilatur lumini supernaturali eter/
 nitatis. Cuius quidem cognitionis gratia habe
 bis pre oculis cognitionem proprie fragilitatis:
 omnium detrimentorum huius mundi conside/
 rationem inferni. Unde orietur timor: contritio:
 confessio: zc. Et videberis tibi notabiliter alle/
 uiari. Et hic est ille coruus albus: cui cum aliquā
 lachrymulam dat deus: quasi pascitur roze. Sic
 crocitat sibi vilescens considerans q̄ sine dei au/
 xilio facere aliquid non valet. Et ad perfectū ten/
 dens: virtutes congregat: z pennas mutat virtu/
 tes quibus volare possit assumens: quas sub hu/
 militatis z mortificationis nigredine conseruat.
 Deinde efficietia accipiter: z iam facto humilita/
 tis fundamento flabit auster. s. spiritus sanctus:
 z a solis iustitie calore: in contemplatione reno/
 uabuntur penne affectum: z effectum: amore: cō/
 modi z vtilis expulso. Tria accipies a patre. s. po/
 tentiam resistendi: a filio sapientiam eligendi z cō/
 sulendi secundum preordinationem superiorē:
 a spiritu sancto amorem ad deum z proximi sa/
 lutem in quo non progredi est retrogradi. Ideo

Augu'.

Coru'
spūalis

Accipi
ter spi
ritualis

S ij

Sermo Octavus

oportet ut tantum proficiat. ^{et contemplatione}
ut efficiaris. Aquila que nihil imperfectionis ha-
bet: qua intelliguntur perfectissimi viri: qui om-
nino a terrenorum amore auulsi sunt: et in diui-
no fixi: ut dionysius qui se fixit in illis hierarchijs
ut familiaritate angelorum potius illuminaretur
in diuinorum cognitione: et beatitudinis lucis in-
finite. De talibus dicit Job: nunquid ad preceptum
tuum eleuabitur aquila. Id est credis quod industria
humana fieri possit: quod isti tantum eleuentur a ter-
renis in diuinorum contemplatione sublimes: quod
humanarum tribulationum diluuium non patiantur?
Quasi dicat. Non. Quia hoc est impossibile
humano ingenio: et naturali ratione. Quia opus
est purgatione maxima: que fieri non potest absque
gratia diuina. Ad preceptum ergo dei secundum
eius dispositionem eleuabuntur et diluuii aquis
non verabuntur. Quia nidus eorum. id est consilium est
in arduis: id est in supernis et in Petris: id est ana-
gogicis: et diuinis sacre scripture sensibus: et in pro-
ruptis silicibus comorantur. id est in Angelis fortissimis
plenis gratia: et naturali cognitione: qui ceteris
cadentibus in sua firmitate permanserunt. Unde
contemplantur escam. Id est: ex illis choris An-
gelicis tendunt oculum mentis: ad gloriam sup-
reme maiestatis: qua non visa adhuc esuriunt: qua
tandem visa satiantur. Sed quia carne grauati:
deum sicuti est videre non possunt: ideo sequitur:
et de longe oculi eius prospiciunt: id est intentionis
aciem fortiter intendunt: nec dum deum propin-
quus aspiciunt: cuius claritatis magnitudinem
penetrare non possunt. Et quia auditores suos ver-
bum diuinitatis capere non posse conspiciunt ad
sola incarnationis dominice verba vertuntur. Cui
sequitur. Et pullicius sanguinem labunt. Id est pas-

Job
ubi s

Aqila

nonne. humanitate. risti cuius tantum sunt ca-
 paces: illis predicantibus: auditores infirmi refi-
 ciuntur. Volent etiā quando vident pullos mor-
 tuos: idest peccatores: salutis quorum occasione:
 pretermittunt aliquando contemplationis ociū:
 dicentes cum Paulio. Etenim cum deberetis ma-
 gistri esse propter tempus: rursum indigetis: vt
 vos doceamini: que sint elementa exordij sermo-
 num Dei: z facti estis: quibus lacte opus sit: non
 solido cibo. Id est cum sitis tā diu Christiani: ad-
 huc lacte: idest: penitentia indigetis. Hirundo. i.
 mulier penitens que vt supradictum est de coruo
 mutat penhas virtutes paulatim assumes: z eas
 sub humilitatis nigredine conseruans. Fugit frī-
 gus: idest peccatum: sicut scriptum est. Quali a fa-
 cie colubri fuge peccatum. Et vadit versus calo-
 rem: idest bona Christi conuersationem: z discursus
 varios vitando: in ecclesia Dei: z in spirituali
 instituto facit nic. m: vbi reponat pullos bono-
 rum operum: vel etiaz filios suos quos bene ver-
 bo z exemplo nutriens in via Dei instruit. Tur-
 tur. Mulier casta in viduali continentia existēs.
 Cuius gene pulchre sunt vt turturis: quia tanta
 verecundie salutaris decorata est modestia: vt ca-
 stitate promisse fidei: nulla suggestionē vel perse-
 cutione corrumpat. Que licet sit viduata Christi
 sponsi presentia: eius tamen ita memoriam iugi-
 ter tenet: vt nullozū extēnozū cōsorzium pa-
 tiatur. Tempus etiam sicut turtur obseruat: sicut
 scriptum est. Turtur: z hirundo custodierunt tē-
 pus aduentus sui zc. Et tu tempus tuum nō cu-
 dis: nec cognoscis. Tempus nostrū Christus
 c. Ad quem quoniam mensura est: z perfectio-
 nalis z eminentialis virtutum beatorum: z saluā-
 dozū: deberet quilibet mēsurare omnes motus:

Heb. 5

Hirun-
do

Ecc. 21

Lāt. 1.

Sic. 8.

Sermo Octau

colūba

z operationes suas. **M**en. **U**t igitur tu **U**t
sti mensura temetipsum abnegans z crucem tuā
tollens : vt turtur suas patientissima . Deinde ad
virginalē perfectionem perueniens efficiaris co/
lumba simplicissima. Que simplex est: ita etiā co/
lumba spiritualis est sine duplicitatis malitia : z
dolo: fel non habet. i. peccatum: qz est amarus: vt
fel. **R**ostro ludit cum palumbis: simplex: simpli/
citate. gaudens : verbo : z exemplo simplicita/
tem docet subditos suos. **R**ostro nō ledit: qz ver/
bo non mordet : haud similis quibusdam picis
spiritualibus: que semper murmurat: detrahūt:
z conuiciantur omnibus aliis se defendit quia ex
timore filiali : z amore Dei oriuntur virtutes ex
quibus se a peccato z diabolo tuetur . Comedit
grana meliora in silentio. Quia videns aliquem
defectum proximi : qui habet alias bonas con/
ditiones: bona loquitur: z tacez mala: a malis ab/
stinens: in ijs que bona sunt illi conatur imita/
ri. **R**esidet iuxta fluentia i. in lectione: z meditatio/
ne sacrarum: scripturarum frequenter versatur:
vel assidue moratur in ecclesia vbi sepe accipit sa/
cramenta penitentie: z communionis ex quibus
oriuntur fluentia lachrymarum z gratiarum spi/
ritus sancti: quarum illustratione perfusa: accipi/
tris vmbzani. i. peccatum qd est vmbra diaboli
cognoscit: z vitat: z in ipsis fluentis crebro se se
immergens: irroza humor deuotionis: z refri/
geratur a calore peruerse tentationis: z dulcedine
spirituali recreatur. **S**emitum dat pro cantu: qz
ex consideratione proprie miserie : bonitatis dei
z dilationis boni patrie celestis cōpungitur z go/
mit: etiam dum laudes canit pro . **S**regatum vo/
latur: quia cōmūnibus orationibus alijsq; exer/
citijs: que pro communi vtilitate sūt gaudet: sin/

gura: itate fugiens. .i. foraminibus petre mora-
 tur. i. in vulneribus Christi: qui petra dicitur: si-
 cut scriptum est. Petra autem erat Christus. Ibi
 enim per contemplationem passionis eius mora-
 tur: quia ibi spēs sue salutis constituit vnde gratie
 cuncte procedunt: ibi mīdicat fructus bonorum
 operum congeres. Illuc a sponso vocat: qui ait.
 Veni coliba mea in foraminibus petre: z cauer-
 na macerie. 2. Moratur etiaz in cauerna macerie:
 quia statim custodia celestium preceptorum: vir-
 tutum: z angelorum. 3. Secunda est quia: cuz amor
 Dei nunquā sit ociosus semper aliquid boni par-
 turit: pullos nutrit alienos: vt suos: qz omnibus
 omnia fieri: vt Paulus: studens: omnium salutē
 procurat: vt suam: vt oēs saluos faciat zc. Ter-
 tium documentum est qd caueas a superbia: quia
 mentis tumor est obstaculum veritatis secundū
 Gregorium. Naturalia enī vt supra dixi in pro-
 prio loco citius mittunt radices: z ibi melius cō-
 seruantur. Ideo si vis proficere ita in humilitate
 z caue a superbia zc. Dicit Ezechiel. Aquila grā-
 dis magnarum alarum: longo membrozū du-
 ctu: plena plumis z varietate venit ad Libanum
 z tulit medullam cedi. Sūmitatez frondū eius
 auulsit: z transportauit eum in terram Chanaā:
 in vrbe negotiatorum posuit illā zc. Aquila grā-
 dis. i. potestas ecclesiastica: caue ab ista: z a scien-
 tia seculari z inani gloria: quia maxime religio-
 sos decet fugere huiusmodi donec per coniectu-
 ras: vel inspirationem Dei: z optimozum consi-
 lia ad hoc tibi bonum spirituale tui z aliozū in-
 notescat te esse a Deo electum. Omnis enim rui-
 na in christi ante initium sumpsit: quia hoc gra-
 ue onus non fugiunt sed ambiūt fere omnes zc.
 Aquila grandis: que regna est auis: idest sancte

Cor. 10

Lat. 2.

Breg.
 1. cor. 9
 Docu-
 mētū
 tertiu.
 Breg.

Ezech.
 17.

Uide
 autho-
 rē sup
 Ezech.
 f. 34.

f. iij

Sermo Octavi

ecclesie Romane curia. Si... ^{ais quia toto} ^{deus}
 magnarum alarum. Dextra. i. spiritualis pote/
 stas. Sinistra temporalis: longo membrorum du/
 ctu. s. cardinalium: patriarcharum zc. plena plu/
 mis. i. diuitijs varietate. s. beneficiorum cum cura:
 z sine cura venit. s. olim ad libanum. s. sanctitatis
 exemplaritatis: abstinentie z vite candoris. Liba/
 nus eniz interpretatur cador. Quando ergo errat
 aliquis alios in bonitate excedens: ad hunc olim
 ecclesiastica dignitas veniebat z exaltabat eum z
 vinea domini bene culta crescebat z fructus vber/
 rimos producebat: sed postq̄ ambitio cepit suc/
 crescere: perijt fructus cessauit cultus: defecit gra/
 tia defecit deuotio: omnia venalia facta sunt: z dif/
 sipata est vinea zc. Tulit ergo medullam cedri. i.
 quam solebat habere contemplationis gratiam.
 in terra Canaan. s. negociationis: quia negocia/
 tur: heu nunc temporis circa terrena. Vendun/
 tur beneficia z sacramenta zc. Que ne ingredia/
 ris zc. Aquila gradis: scientia mundi: z vana in/
 flans: magnarum alarum dextra theologia: sini/
 stra philosophia longo membrorum ductu. s. ma/
 gistroz: bachalariorū zc. plena plumis. i. sub/
 tilibus argumentis varietate opinionum z secta/
 rum zc. Tulit medullam cedri. i. deuotionem: ve/
 niens ad Libanum. i. ad religiosos zc. Ideo caue/
 a superbia quia ille qui per eam velut aquila grā/
 dis in celū voluit ascendere z super astra celi exal/
 tare solium suum inde detrusus venit ad te spiri/
 tualem tui ostendens qd̄ sis gratus Deo: z hoc
 tuis meritis: operibus z industria. Postea sugge/
 rit: vt ad excitandum alios te manifestes: z sic in/
 duens te preterta: z veste superbie: venit causans
 in te quandam gratulationem: q̄ sis Deo acce/
 ptus: postea quandam confidentiaz: postea in cu/

Esai.
14.

... motione ingrediuntur post
 ea reptilia. Consulo igitur primo: vt te in vera tui
 consideratione exerceas Deo gratias agēs: z pro
 priam fragilitatez attendens: z quod Deus om-
 nia in omnibus operatur: non necessario: sed me-
 re libere z contingenter: sed propter suam infini-
 tam misericordiā: sed propter merita Iesu Chri-
 sti. Secundo moneo vt flens consideres q̄ fuisti
 destructor operum Christi: q̄ mereris infernuz:
 q̄ respectu angelozū ignorātissimus es: qui pro-
 priam vitā apprehendis cognitionē. Clade ad se/
 pulchra z fr̄nem obscurum considerans plange
 q̄ in om̄ibus operibus tuis semper aliquid pec-
 cati ad̄mistuz habes z imperfectionis. Tertio eli-
 ge tibi virum ex millibus vnum exercitatissimū:
 z amantem Deum z orationi z spiritui familia-
 rissimum. Cui corde tenus tuos conceptus expo-
 nas: z dic quo ad adulatōres. Secretum meum
 in zc. Nec eis a. . . es prebeas: z leteris cum de te
 multa commendabilia dicuntur: sed potius ra-
 tionali appetitu appetas opposituz: quia nec dā-
 nabit iniuria: nec coronare poterit laus falsa: isti
 sunt inimici tui: qui videntur domestici: qui velut
 demonis mercatores animam tuam emere que-
 runt z vendere oleo adulationis z suggestio nis.
 Caue ab istis z sta in loco tuo zc. Omnes igitur
 teneant locum proprium prout sibi cōcessum est
 a domino iuxta mēsuram virum suarum primo
 perfectiores in vita mixta qui sunt pauci cū illo
 z Job. Secundo contemplatiui a dextra aquile:
 corui: z accipitres. Tertio a sinistra imperf: ctio-
 nes actiui hirundines: turtures: z columbe. De
 quorum numerosi fuerimus salui erimus p arcā
 in diluuiō. *Quia n̄c̄ conuolat qui est benedi-
 ctus in secula seculorum. Amen.*

I. CO. 12

Esai.
24.

Sermo Octau

ecclesie Romane curia. Si. . .
 magnarum alarum. Dextra. i. spiritualis pote-
 stas. Sinistra temporalis: longo membrorum du-
 ctu. s. cardinalium: patriarcharum zc. plena plu-
 mis. i. diuitijs varietate. s. beneficiorum cum cura:
 z sine cura venit. s. olim ad libanum. s. sanctitatis
 exemplaritatis: abstinentie z vite candoris. Liba-
 num eniz interpretatur cador. Quando ergo errat
 aliquis alios in bonitate excedens: ad hunc olim
 ecclesiastica dignitas veniebat z exaltabat eum z
 vinea domini bene culta crescebat z fructus vber-
 rimos producebat: sed postq̄ ambitio cepit suc-
 crescere: perijt fructus cessauit cultus: defecit gra-
 tia defecit deuotio: omnia venalia facta sunt: z dis-
 sipata est vinea zc. Tulit ergo medullam cedri. i.
 quam solebat habere contemplationis gratiam.
 in terra Canaan. s. negociationis: quia negocia-
 tur: heu nunc temporis circa terrena. Uendun-
 tur beneficia z sacramenta zc. C. Ne ne ingredia-
 ris zc. Aquila gradis: scientia mundi: z vana in-
 flans: magnarum alarum dextra theologia: sini-
 stra philosophia longo membrorum ductu. s. ma-
 gistrozum: bachalariorum zc. plena plumis. i. sub-
 tilibus argumentis varietate opinionum z secta-
 rum zc. Tulit medullam cedri. i. deuotionem: ve-
 niens ad Libanum. i. ad religiosos zc. Ideo caue
 a superbia quia ille qui per eam velut aquila gra-
 dis in celum voluit ascendere z super astra celi exal-
 tare solium suum inde detrusus venit ad te spiri-
 tualem tui ostendens qd sis gratus Deo: z hoc
 tuis meritis: operibus z industria. Postea sugge-
 rit: vt ad excitandum alios te manifestes: z sic in-
 duens te preterita: z veste superbie: venit causans
 in te quandam gratulationem: q̄ sis Deo acce-
 ptus: postea quandam confidentiam: postea in cu-

Esai.
14.

motione ingrediuntur post
 ea reptilia. Consulo igitur primo: vt te in vera tui
 consideratione exerceas Deo gratias agēs: z pro
 priam fragilitatez attendens: z quod Deus om
 nia in omnibus operatur: non necessario: sed me
 re libere z contingenter: sed propter suam infiniti
 tam misericordiā: sed propter merita Iesu Chri
 sti. Secundo moneo vt flens consideres qd fuisti
 destructor operum Christi: qd mereris infernuz:
 qd respectu angelozū ignoratissimus es: qui pro
 priam vir apprehendis cognitionē. Clade ad se
 pulchra z finem obscurum considerans plange
 qd in omnibus operibus tuis semper aliquid pec
 cati ad mistuz habes z imperfectionis. Tertio eli
 ge tibi virum ex millibus vnum exercitatissimū:
 z timentem Deum z orationi z spiritui familia
 rissimum. Cui corde tenus tuos conceptus expo
 nas: z dic quo ad adultores. Secretum meum
 in zc. Nec eis a. es prebeas: z leteris cum de te
 multa commendabilia dicuntur: sed potius ra
 tionali appetitu appetas opposituz: quia nec dā
 nabit iniuria: nec coronare poterit laus falsa: isti
 sunt inimici tui: qui videntur domestici: qui velut
 demonis mercatores animam tuam emere que
 runt z vendere oleo adulationis z suggestio nis.
 Caue ab istis z sta in loco tuo zc. Omnes igitur
 teneant locum proprium prout sibi cōcessum est
 a domino iuxta mēsuram virium suarum primo
 perfectiores in vita mixta qui sunt pauci cū Mo
 z Job. Secundo contemptiui a dextra aquile:
 corui: z accipitres. Tertio a sinistra imperfectio
 nes actiui hirundines: turtures: z columbe. De
 quorum numerosi fuerimus salui erimus p arcā
 in diluuiō. Quocirca moneo vt conueniat qui est benedi
 ctus in secula seculozum. Amen.

I. CO. 12

Esai.
24.

Sermo nonus de vita & ... ac diuersitate actiuorum intransium
arcã: qui significantur per diuer-
sa animalia terrestria mundi.

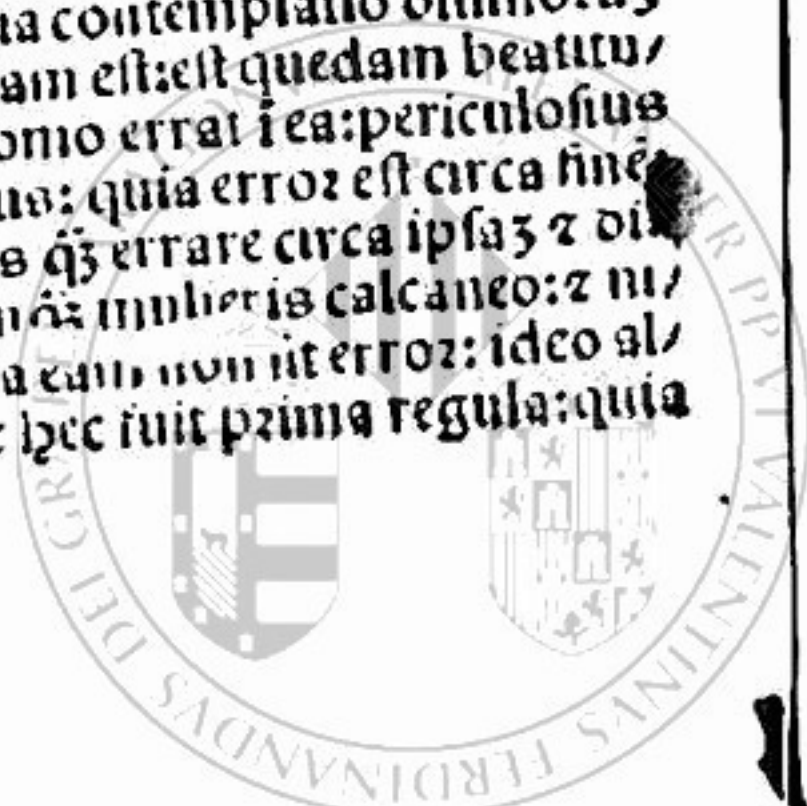
Augu.
magr
sen. in
primo
di. 2.

Augu.
tom. 3.
li. pmo
de Tri.
& Tr.
io. in
ser. de
tri.

Gen.
Ecc 3.

S omnibus animatibus mundis
tolle septena: & septena masculi &
feminam Gen. 7. Quæ ex diu Au-
gustini verbis de altissima Trini-
tate tractare vellet. Magister sen-
tentiarum: quia sibi arduum vide-
batur: hanc premissit sententiam. De re summa: &
excellentiſſima cum modestia: & timore agenduſ
est: & attentissimis auribus: atq; deuotis audien-
dum: ubi queritur vnitas Trinitatis: Patris sci-
licet: & filij: & spiritus sancti: quia neq; periculo-
sus alicubi erratur: neq; laboriosus aliquid que-
ritur: neq; fructuosus aliquid inuenitur. Cuius
rei hæc est ratio: quia sicut in naturalibus necessa-
rium est deuenire ad primum motorem: quo sub-
lato nihil esset periculosus in vniuerso. Sicut ap-
paret in aliquo motu particulari: quia sublato ni-
hil propter quod aliquis mouebatur: amplius nõ
mouebitur. Ideo error: qui est circa fines: est peri-
culosior: eo: qui est circa ea que sunt ad finem. Sic
etiam finis si sit sine errore: est fructuosior: quia in
Trinitatis: merito Augustinus & Magister pro-
tulit ipsa verba. Et quia contemplatio diuinorum
maxime que per gratiam est: est quedam beatus-
do inchoata: ideo si homo errat in ea: periculosus
errat q̄ in ceteris rebus: quia error est circa finem
& nihil est periculosius q̄ errare circa ipsam & di-
bolus insidiatur ei tanq̄ mulieris calcaneo: & ni-
hil fructuosius n̄ circa eam non sit error: ideo al-
tiora te ne quesieris: & hæc fuit prima regula: quia

1° vnicuique secundum mensuram donationis eius
 2° quam nullus transgredi debet. Secunda regula
 3° nouerim te: nouerim me ortum est: et hec est vera
 4° cognitio Deum et seipsum cognoscere et alias cu-
 5° riositates non inuestigare. Tertia regula q^uo valde
 6° caueas a superbia. Ideo quo diximus primo ad li-
 7° teratos: vt caueant dignitates ecclesiasticas: scdo
 8° vt sobrium te habeas in studijs philosophie: ter-
 9° tio vt caueas a laudibus humanis: et cum dixi-
 mus de huiusmodi posuimus omnes in loco suo:
 et primo eos qui sunt de vita mixta: in parte sup-
 iori. Et fuerunt pauci: quia pauci sunt hodie: qui
 sunt Noe et Job. A parte dextra positi sunt con-
 templatiui: et istorum aliqui corui: aliqui accipitres:
 quidam Aquile. A sinistra aliqui hirundines alij
 turtures alij columbe. Nunc vero deueniendum
 est ad tractatum comuniozem omnibus. s. de ani-
 matibus mundi. Dicit apostolus. Omnia mun-
 da mundis: et nihil reyciendum quod cum gra-
 tiarum acione percipitur. Cur ergo sacra scriptu-
 ra facit mentione de distinctione mundorum aialiu
 ab immundis? no contrahunt aliquod peccatum.
 Rideo q^uo imunditia duplex obseruabat in lege ve-
 teri. Una q^uo de sp^ualis: et alia corporalis. Sp^ualis
 aut imunditia nihil aliud e qua peccati et hoc mo-
 nullu aial e imudu: q^uo peccati no e capax et ex na-
 sua si comedat no conuqnat hoies: sicut scriptu e.
 Mo q^uo itrat in os conuqnat hoies. Ver accidens
 aut: et p relatione ad hoies: pit aialia h^use imudi-
 tia sp^uale et conuqnare anima: vt si comedant ni-
 mia voracitate: vt ganco: vel ad libidine inquatu
 pbet fometu luxurie: vt libidiosus: vel s^u votu: et
 regula: vt relig^uatus: et oib^u iudeis si comedis-
 sent q^uo i lege p^hibita erat: vt comedere carne suilla

Ti. 1.
 1. Ti. 4
 2. Ti. 1
 Deut.
 14.
 1. Ti. d.
 1. Ti.
 prima
 scde. q.
 102. 6.
 ad. 1.
 mat. 15

Sermo Monus

z cetera que rationabiliter p
dum vero corporalem immundiciam que est cor
ruptionis cuiusdam corporalis: aliqua dicuntur
immunda: quia cibis pascuntur immundis: vt
fues: aut immunde conuersantur sicut quedam ani
malia sub terra habitantia: vt taape z muris z alia
huiusmodi. Unde etiam quendam fetore contra
hant. Alia sunt immunda quia sunt mali nutri
menti z generant malos humores vel propter su
perfluam humiditatem: vel propter siccitatem ni
miam. Et ideo prohibita erant illa que non ha
bent ungulam scissam: propter eorum terrestri
tatem: z que habent nimias scissuras: quia sunt
nimis colerica: z adusta: vt leones z huiusmo
di. Et eadem ratione prohibite erant aues quedam
rapaces que sunt nimie siccitatis: z quedam aqua
tice propter excessum humiditatis. Similiter etiam
quidam pisces non habentes pennulas z squa
mas: vt angulle: z huiusmodi: z de predictis ra
tionibus prohibebantur z erant immunda. Re
liqua vero que sunt temperate complexionis mu
da erant z concessa. Alia etiam distinctionis ratio
est propter detestationem idolatrie. Nam genti
les: z precipue Aegyptij inter quos Iudei erant
nutriti huiusmodi animalia prohibita idolis vel
eis ad maleficia utebantur: ideo dominus prohibuit
eis ne talibus tanquam abominabilibus vescerentur:
ne gentilium participes fierent. z animalia vero:
que iudeis sunt concessa Aegyptij tanquam Deos
conlebant. Adorabant enim oues z boues z cete
ra: z ideo talibus vesci permissum est vt ostenda
tur huiusmodi non esse Deos: nec aliquid habe
re diuinitatis. Nec itaque ratio est qua mundorum
z immundorum distinctionem.
Et hec est ratio naturalis: que mystice circuloqui

terra, ac diue. acti. itra. ar. 47
 tur nobis peccatores diuersi generis: de quibus
 ducturi sumus: et licet tunc temporis arca non
 esset facta tamen tractabatur de ijs que in ea po-
 nenda erant. De mundis igitur animalibus tra-
 ctaturi de aliquibus ad propositum nostrum di-
 camus. In primis circa tot qui sunt de vita acti-
 ua. s. reges et prelati et eorum sequaces faciamus
 septem capita principalia a dextris sit taurus
 cum vacis capra quoque syluestris cum suo grege.
 Similiter cernus et hircus ceruus. A sinistris autem
 aries cum ouibus hircus cum capris: et canelo/
 pardus: et primo generalis exhortatio facienda est:
 deinde particularis. Primum documentum quod
 omnibus pertinet: qui vitam sectantur actiuam:
 est quod nemo non contemplatiuus: curet esse dicat
 contemplatiuus nec se affligat quod de eis non est quia
 illa paucorum via est: et necesse est nos manere in
 ea vocatione quia, vocauit nos Deus etc. Tolle er-
 go quod tuum est: et vade. Nam vita actiua non
 minoris est meriti contemplatiue: immo aliqua-
 do maioris. Ratio documeti huius est. Quia vt
 dicit Dionysius quod supremum infini tangit
 tanquam per suum conuexum: concauumque siue in-
 finum summi: et supremi. Quia habent adinuicem
 conformitatem non modicam. In ordine siqui-
 dem vniuersi: in primis est ordo intelligentiarum:
 in quo supremum gradum. Sanctissima tenet Tri-
 nitas: deinde Seraphim: postea Cherubin: quar-
 to throni: quinto dominationes: sexto principa-
 tus: septimo virtutes: octauo archangeli: decimo
 angeli postremo anima intellectiua in ordine ve-
 ro corporum simplicium primo loco sunt corpo-
 ra celestia: quorum arbor: tenentur: est celum empy-
 reum sub quo successiue reliqui crystallinum: sy-
 dereum: huic firmamentum: et sphere planetarum

Docu-
 metum
 primū
 ptinēs
 ad acti-
 uos
 Ro. 7.
 mat. 20
 Actiue
 vite me-
 ritū nō
 ē mior
 ptepla-
 tiue
 Diony-
 sius de
 cel. hier-
 rar.
 s. Tho.
 prima
 pte. q.
 118. 6.
 2. sen.
 Dist. 9.
 s. Tho.
 prima
 pte. q.
 68. art.
 4.

phs. 2.
de aia
Tho.
prima
parte
4.78.4

Sermo Nonus

Saturni: Jouis: Martis: Solis: Veneris:
Mercurij: & Lune. Deinde elementa ignis: aer:
aqua: terra: ita in ordine compositorum pri-
mum locum tenet homo post quem animalia
irrationabilia: deinde vegetabilia: postremo
lapides. Similiter in ordine cognitiuarum po-
tentiarum insimum locum tenet: tactus: supra
quem ponitur gustus deinde odoratus supra
quem auditus ultimo visus. Et iste habet su-
periozem cognitionem: quia multo plura per
ipsum cognoscuntur: quam per alios sensus
exteriores. Inter sensus autem interiores ascen-
dendo primus est sensus communis: ad quem
terminantur omnes sensus exteriores: qui diffe-
rentiam ponit inter obiecta: ideo alius cogno-
scit. Postea phantasia vel imaginatiua: que spe-
cies sensatas conseruat: & in homine componit
vnum cum altero: vt aurum cum monte: & qua-
si ostendit montem aureum: que quidem com-
positio non ita apparet in alijs animalibus. De-
inde estimatiua in brutis: vel cogitatiua in ho-
mine: que cognoscit etiam: que nunquam a sen-
sibus exterioribus habita sunt sicut ouis vi-
dens lupum apprehendit eum esse inimicum:
quia ex speciebus lupi sensati elicit species ini-
micitie insensatas: idest que non possunt co-
gnosci per sensus exteriores postea est memo-
ria cogitatiua acceptas & locature in parte cerebri
infra cogitatiuam que locum habet in suprema
capitis parte principatum tenens inter omne
sensus interiores: sicut visus inter exteriores

author
in com.
Thy.
li. 11.

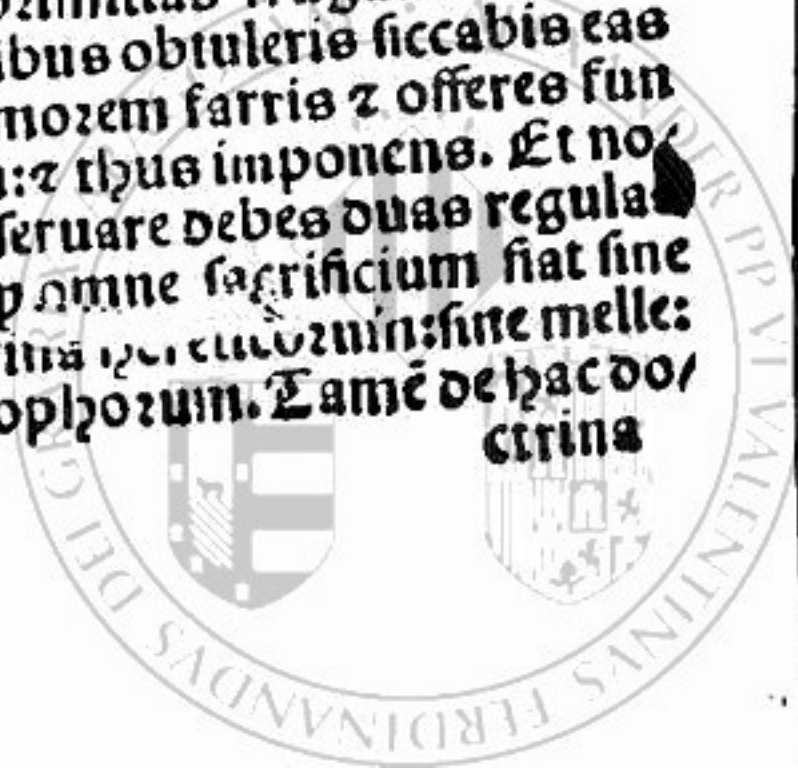

Sermo Nonus

Meditatiui

Figura
Leuit.
2.7.6.

nem Christi: & natiuitatem & contemptum: & crucem: & mortem: & resurrectionem: & ascensionem: & ueniam: & iudicium: & gloriam: & regnum: & vitam: & beatitudinem: & in semetipsis sentiunt dulcedinem. Alii qui partim habent hunc discursus & partim non. Aliquibus opus est ut vocaliter orent & tales dicuntur meditatiui: & dici possunt animalia munda: & debent stare in meditatione: & ruminacione: nec velle debent potentie sue vires excedere. Quia licet supremum ianui tangat iussum supremi tamen nunquam venit ad illam perfectionem supremi. Tales igitur meditatiui non debent conari peruenire ad illud quod ipsis datum non est. Quomodo autem sit ruminandum accipe hanc figuram. Quando oblatio erat facienda in veteri testamento per panes similes offerebant: que erat farina delicatissima: & aspergebatur oleo: & superponebatur incensum: & dabatur sacerdoti: qui ex ea pugillum accipiebat: & ponebat super altare odorem suauissimum. Alia vero pars erat sacerdotis: & nemo alius de ea poterat comedere. Si vis de hac farina offerre sacrificium coctum in clibano: panes fac cum sparsos oleo: & lagana azima oleo lita. Si vis offerre aliquid in sartagine sit similia coctum & fundes oleum super eam. Si sacrificium fuerit de craticula similiter farina oleo conspergenda est & offeres domino trades in manibus sacerdotis. Si autem primitias frugum turturum de spicis adhuc viridibus obtuleris siccabis eas igni: & confringes in mozem farris & offeres fundens super eas oleum: & thus imponens. Et nota quod in his sacrificijs seruare debes duas regulas generales. Prima quod omne sacrificium fiat sine fermento. id est doctrina periculis: sine melle: id est doctrina philo sophorum. Et amē de hac doctrina

eterna primue Deo offerri poterunt: sed non su-
pra altare: quia talis doctrina non facit ad salu-
tem. Secunda regula est qd omne sacrificium fiat
cum sale. i. cum discretionē: vel sapientia: que est
sapida scientia. C^o ergo veniamus ad oblationē
mundorum animalium nota qd magnum & pri-
mum mandatum in lege est diligere Deum: secū-
dum est diligere proximum. In scriptura autem
pes significat affectum: vnde vngula fissa figurat
hunc duplicem amorem: sed vita contemplatiua
licet vtrūq; habeat secundum tamen non exercet
& vadit quasi cum vno pede sicut stant grues &
animalium quorundam vngula licet scissa sit: ta-
men non apparet: sicut in ceteris: quia contempla-
tiuis habet amorem vnitum in Deo licet diligat
etiam proximi: & est sicut claudus qui licet duos
pedes habeat tamē vadit cum vno. Ideo Jacob
quando angelo certauit remansit claudus: quia &
ipse erat de numero eorum: qui sunt de vita con-
templatiua. Qui autem sunt de vita actiua: oportet
vt habeat duas vngulas: quia vtrūq; .s. amo-
rem oportet exercere: & quoniam hoc difficile est:
ideo oportet qd sit animal ruminans: aliquando
que Dei sunt aliquādo que proximi & mundi &c.
Nam sicut cibus per ruminacionem gustatur: sic
scripturam: quam grosse legēdo accepisti gullas
meditando singulas particulas &c. Circa medi-
tationem igitur ita te exercere poteris. .s. considerā-
do Deum per creaturas: per causalitatē: per pro-
uidentiam: per sapientiam: per bonitatem: per ne-
cessitatem: per attributionem &c. Quod sit salua-
tor: Deus & homo. Aliquando circa humanitatē
& similia Christi qualiter sit natus: circumcisus:
oblatus baptizatus: tentatus & crucifixus & si-
milia. Et quomodo ipse de se dixit. Nisi granum

Deu. 6
L. II. 19
mat. 22

Ge. 31.

diony.
3 diu.
no. ALEXANDER PP VI VALENTINUS
f. 1. ho.
1. sen.
di. 35.
q. 1. ar.
1.
Jo. 12.

Sermo Nonus

Ro. I.

Psal.
40.

frumenti cadens in terram. mortuum tu. n. ip-
sum solum manet & cetera. Corpus ergo Christi
farina est: quando contemplatur diuinitas: & nō
vt philosophi: quo:ū meditatio fit sine oleo: quo-
niam cum cognouissent Deum: non sicut Deum
glorificarunt &c. Ideo habeas oleum deuotionis
& misericordie & habebis vngulam scissam: ha-
beas & incensum. s. orationis. Dirigatur oratio
mea sicut incensum in conspectu tuo &c. & ne erres
meditando debes dicere sacerdoti secreta tua per
confessionem & consultationez &c. & sic eris filius
Aaron & sacerdos accipiet pugillum farine: id est
tue meditationis: & ponetur super altari pugil-
lus: id est parua intelligentia eorum: que medita-
ris: & olei pinguedinem: id est deuotionem. Alta-
re est Christus: ideo dicimus: per dominum no-
strum Iesum Christum in fine orationum &c. Si
non potes habere tantum ingenium vade ad hu-
manitatem Christi: & de eius p. acta fac panes de-
coctum cum furno vteri virginalis igne charita-
tis in incendio spiritus sancti: & considera quo-
modo cōceptus est d. spiritu sancto: & sic coques
alios panes: scilicet sanctos Abraam: Isaac: & Ja-
cob. &c. eorum vitam considerans. Pone oleum:
scilicet deuotionis & incensum: scilicet orationis:
vt Deus faciat te sequi vitam illorum. Unde po-
stea ad sacerdotem & confitere illi peccata tua qui
dicet te pauca habere merita. Ideo cognosces qd
te oportet crescere & de virtute in virtutem medi-
tando: & operando procedere. Cogita etiam de di-
uersis casibus passionis Christi: & sanctorū eius.
Patella est crux. Craticula: que est apud cineres
tamen non tangit cinerem est mors Christi: quia
caro Christi non vidit corruptionem: licet mor-
tua fuerit. Adeditare igitur eam & fac orationē:

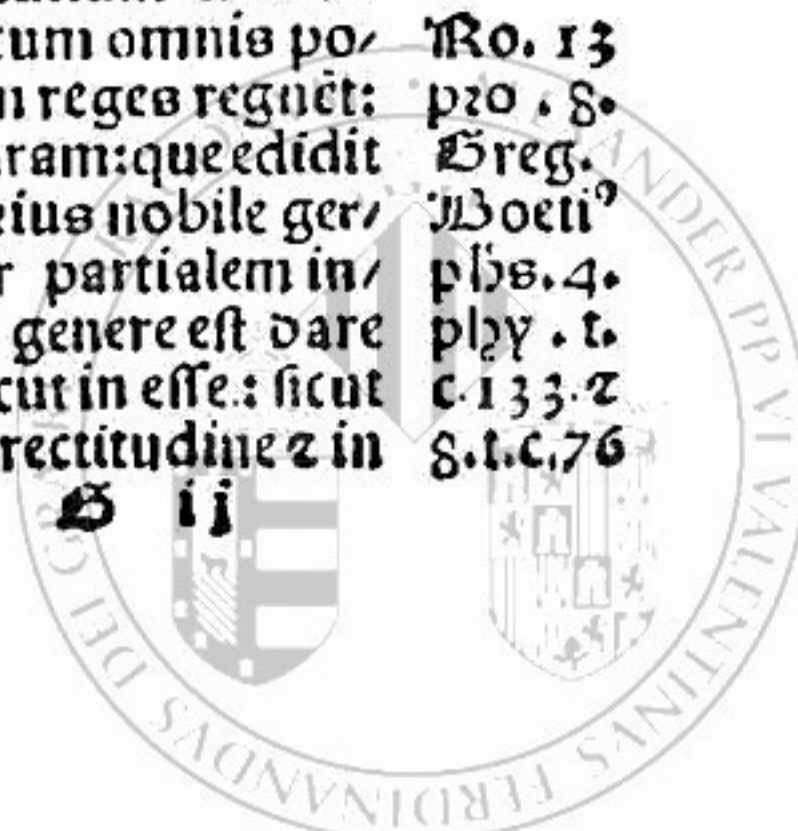
De vita acti. sen. 72. tra. ac diuer. acti. itra. ar. 50
 vt moriariis cum Christo: & sepeliariis: & hec ru/
 minet mundum animal. Iesu Christi: qui pro
 nobis factus est obediens vsq; ad mortem: mor/
 tem autem crucis. Ad particularia deueniendo
 Deu. 33. dicitur. Quasi primogeniti tauri pulchri/
 tudo eius &c. Taurus significat regem: principem:
 magistratum: qui debent procurare superni sta/
 tum & sibi creditum gregem curare. Ciccendest
 populi diuersi ciuitatum: & castrorum. Taurus
 erit in parte superiore: quia e animal ferox: & co/
 nibus fidit: & in pastura semper stat separatus: si
 castratus est: mansuetus efficitur sicut bos: qui su/
 byciur iugo & societatem amat. Omnes homi/
 nes ad diuinum cultum obligantur: & maxime q
 regunt: quia omnis effectus libenter stat sub sua
 causa: quia vnūquodq; naturaliter optat suam
 perfectionem: que dependet a causa sua. Cum igitur
 Deus sit omnium hominum causa omnes ei
 per cultum eius iubygi debet. Item quod compe/
 tit naturaliter omnibus naturale est: sed a princi/
 pio mundi homines inclinati fuerunt vultui di/
 uino: licet errauerint multi circa hoc ergo natu/
 raliter omnes ad cultum eius obligantur. Simi/
 liter: ad ipsum: a quo habituri sumus beatitudi/
 nem naturaliter inclinamur: sed beatitudo nostra
 non potest haberi nisi a Deo ergo ad eum omnes
 inclinamur: & per consequens ad cultum eius te/
 nemur: & precipue magistratus: cum omnis po/
 testas a domino Deo sit: & p ipsum reges regnet:
 principes imperent non per naturam: que edidit
 omnes equales vt inquit Gregorius nobile ger/
 men secundum Boetium: sed per partialem in/
 fluentiam. *Deo* in quolibet genere est dare
 vnum: quod est mentura aliorū sicut in esse: sicut
 in viuere: sicut in veritate: sicut in rectitudine & in

phil. 2.

Deu. 33.
 Tauri
 natura
 Bonis
 natura

Ro. 13
 pro. 8.
 Greg.
 Boeti
 phis. 4.
 phy. 1.
 c. 133. &
 s. t. c. 76

S ij

Sermo Nonus

omnibus bonis summum vñum. Ergo & in po-
 testatibus est mensura potestatis. s. Dei potestas:
 que est mensura perfectionalis aliarum. Est ergo
 mensura tue potestatis o Rex: seu princeps. Ideo
 cultui diuino obligaris ultra omnes: quia Deus
 est causa q̄ habeas potestatem super omnes: & in-
 diges eius auxilio in conseruatione status: quia ē
 etiam causa principalis in conseruatione ipsius.
 Neq; enim ipse est sicut edificator: qui licet sit cau-
 sa domus in fieri: non est tamē causa conseruatio-
 nis ipsius sed ipse Deus est causa in fieri in esse in
 creati & conseruari. Nā si retraheret manus suas
 omnia redigerentur in nihilum &c. Dat ergo vñ
 potestati: quia omnis virtus a Deo & tantam vñ
 habet rer: quantā Deus permittit venerare ita q;̄
 Deū pre omnibus &c. Taurus igitur habet ma-
 gnā potestatem: & alijs timorem incutit: & pote-
 stas est ex superiori parte: & quanto magis quis
 appropinquat Deo tanto virtuosior est & maiorē
 timorem incutit: admirationem & reuerentiam.
 Varet in astris: paret in fulgure: paret in im-
 pressionibus ignis que apparent in celo: econtra
 quanto magis recedis a deo: tanto debilior effice-
 ris. Ideo taurus habet cornua quia rex debet ha-
 bere arma quibus incutiat timore non arma dia-
 boli: que sunt superbia inuidia & cetera crimina.
 Sed cornua Christi que sunt charitas dei & pro-
 ximi patientia & humilitas: &c. quibus omnia vi-
 cit &c. Christus. n. est rex regū & deus deorum &
 tamen de humanitate eius tractans Habacuc in
 canticō: dicit cornua in manibus eius ibi abscon-
 dita est fortitudo eius. Et Dauid dicit. Ibi cōfre-
 git potentias arcum: scilicet gladium: & bellum.
 Ibi s. in humilitate crucis: & subdit ante facies
 eius ibit mors. s. captiua & ligata diabolica pote-

Haba.

3.

Isal.

75.

Sermo Nonus

Jo. 16.

Capa
Spūalis

Ceru?

ministrantes: & corporis tantum cure incidentes: qui sibi rem magnam facere cum sepe salute anime negligant cum propter negligentiam: vel propter malitiā eos de salutari professione: & alijs sacramentis nō moneant. Similiter: qui magnis & superbis ecclesiarum & monasteriorum vacarū edificijs sed quero an corpora sit propter spiritum: an e contrario. Respondēdo q̄ sicut materia est propter formam: sic & corporalia sunt propter spiritualia: & tanta est anime nobilitas: q̄ omnia que in hoc mūdo sunt secum trahit: quia omnia propter ipsam creata sunt: & Venē carnez assumpsit: vt de carne faceret spiritū. Ideo dicit discipulis. Expedi vobis: vt ego vadam: quia ad eo corporali Christi presentia delectabantur q̄ spiritum & celestia parum attendebant. Ideo subintulit si. n. non abiero paraclētus non veniet ad vos. Cum ergo exteriora sunt facta propter interiora. s. charitatis deuotionis & contritionis intendens puritati conscientie tue ora assidue: nec te in extrinsecis edificaciónum ornamentis nimis occupes. Capre igitur sunt sacerdotes & curati qui nec nimis ad dextram contemplationis: nec ad sinistra operationis diuertuntur. Acute videre: & scire: & discernere debent inter lepram & lepram &c. Dirigere insuper tenentur sibi creditos secundum diuersos gradus: status &c. Pauci item cōponende cōfessionis audiende restitutioni faciende matrimonys conciliandis vacare debent &c. Quoniam sunt crux Christi ad qua; in desperatis casibus recurras: vt eius cornibus: que sunt amor Dei & proximi: cum ab altitudine quietis: & meditationis diuinorum deiceris te sustentēs & agūiter ad pietatis opera salias cōmūta. Quia que ipse in cruce pro Dei honore & proximi salute passus in &c. Ceruus

De vita. arti. seu. 3 gra. ac diuer. acti. itra. ac. 52
 occurrunt in religiosis cui vagare non conuenit
 per plateas etiam amore proximi: cum hoc repu/
 gnet statuti eius &c. **Hircocervus** qui est animal
 aliquantulum fetidum: significat imperfectos: q
 confiteri sepe debent: & est animal bellicosum. **Q**
 de diabolo & vitijs est procuranda victoria. Effi/
 citur totus cervus: qui cerus: quando vetus est:
 renouatur comedendo serpentem &c. **E**u impa/
 tiens absorbe iniurias: improperia &c. degluti: in/
 dignationes in corde sopi: & opprime per patien/
 tiam & dic. **D**urum: sed leuius fit patientia quod
 corrigere est nephas: & sic renouabitur: vt aquile
 iuuentus sua: extincto in corde talium serpentum
 veneno. **S**3 ia veniam⁹ ad capita sinistre **A**ries:
 capra: & camelo pardus sunt seculares. **C**orpus
 est propter animam: fructus: lane carniū &c. sunt
 propter corpus: & fructus terre & animalium sunt
 lucra naturalia & ordinata: ideo homines anti/
 quitus lucrabantur naturaliter: & fuit necessaria
 permutatio: & ciuius multiplicatis inuenta fuit
 pecunia. **M**etallum de se nō valet: quia plus va/
 let formica q̄z onne aurū & lapides preciosi. **R**e
 cunia non debet lucrari: nec perdere: quia factus
 fuit numisma propter cōmutationem: non pro/
 pter cambia in quibus sunt multe fraudes & lu/
 cri q̄z prouenit ex ipsis & si non semper fit usura:
Saltem est turpe lucrum: quia non est a lege: nec
 a natura: ideo dicit **A**ristoteles in politicis q̄z pro/
 pter prauitatem inceperunt facere usuram. **D**iu/
 tie hominis quid sunt aliud q̄z esca: & rete diabo.
 li liberum arbitrium alliciens & illaqueans? **U**oc
 enim radicem habent in intellectu. **I**llam volun/
 tas cōtendit: vbi vehemētius fixus ē intellectus.
Intellectus vero cuius cognitio ortum habet a
 sensu: illic plus figitur: vbi magis trahitur a sen.

Hircocervus

Orati^o
Psal.
112.
sinistre
capita
Aries

Arist. 1
polit.

Sermo Nonus

sibilibus. Et hinc est quod tunc dicitur in manu operatur: quia plus circa transitoria et sensibilia fixus est: quam circa divina. Ideo tu: qui habes lucra naturalia: vel artificialia: vel mista: qui stas super lucra continue: anidi. Difficile est quod non illaquearis. Ideo divide ungulam. Aries siue ovis que difficile est stabulum propter lupum: et exiens in calida regione habet caudam latiore: significat bonos viros: qui dant se simplicitati: et caritate habentes dilatatur in grassis etc. Lepus: que comedit in summitatibus arborum: et segregata pascitur: et mel tanquam venenam fugit: et si sagitta percussa fuerit: quadam herbam comedens sagittam excutit: significat illum: qui singularis est in lucris et pecunijs attendit: et hoc facit propter bonum commune: et propter pauperes sustentandos: et a sagitta malorum contractum: et melle male acquisitionis: herba confessionis liberatur. Camelopardus qui rapax animal est capiens lepores: et maculosi sunt multi. scilicet qui viuunt tam de possessionibus quam de mercarijs et usurpantes pupillas etc. maculis variantur peccatorum. Sed si per penitentiam eruit frocitatem et maculas: redeunt ad naturam cameli: et sunt utiles portantes onera pauperibus subuenientes etc. Et sic ipsi cum ceteris saluabuntur in arca quousque transferantur ad montem celestis patrie ad quam nos perducatur qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Ovis
natura

Lepus
natura

Camelopardus
natura

Sermo decimus de vocatione: conuersione:
et purificatione peccatorum introducendorum in arcam qui per animalia
diuersi generis imunda: que
in arca in... dicitur...
rat significatur.

E animantibus vero imundis duo:
et duo masculum et feminam etc.
Gen. 7. Distincta per Dei gratiam
arca per quinque cenacula: et in par-
te superiore positae contemplatiuis etc.
restat de animalibus imundis per-
tractare: que tanto difficilius in arca introducta
fuerunt: quanto immundiora fuerunt. Dicta autem sunt
imunda (ut in superiore sermone tetigimus) pri-
mo propter idololatriam: quia scilicet adoraban-
tur aut sacrificabantur: secundo immunda dicun-
tur propter nutrimentum malum. Illam ungula
integra significat multam terrestritatem: et que
habent plures diuisiones: ut vrsi leones etc. signi-
ficant naturam adultam: et siccam: ut canes: sic
econuerso que ruminant: et ungulam scissam: ha-
bent nutrimentum digestionis bone. Unde sicut
etiam per munda bona: sic per immunda peccato-
res significantur. Pro clariori itaque horum eui-
dencia facio quatuor distinctiones ex ipsis etc.
Alia enim ruminant et habent ungulam diuisam
et munda: alia ruminant et non habent ungulam
diuisam et immunda sunt: alia non ruminant et
habent ungulam diuisam et immunda sunt. Alia
non ruminant et habent ungulam multiplicem:
et immunda sunt: prima ut oues et boues: secun-
da ut cameli: tertia: ut porci: quarta: ut canes: etc.
Queritur quomodo immunda possint stare in ar-
ca. Respondetur per ea: que referuntur origina-
liter. x. capite actuum Apostolorum de centurio
Act. 10: qui licet paganus esset: timebat tamen Deum
et in tota domo sua: et multas elemosinas facie-
bat plebi: et deprecabatur eum semper. Unde appa-
ruit illi Angelus dominus: et orationes
eius: et elemosine accepte erant in conspectu Dei:

s. Tho.
prima
scde. q.
102. 6.
ad. 1.

Act. 10

Sermo Decimus

Petri
p̄ clara
visio

imm̄i /
doꝝ di
stinctio

z monuit: vt accersiret Petrum: qui eum instrue-
ret de ijs que pertinent ad salutem. Qui statim di-
xit nuncios ad Petrum: quibus appropinquā-
tibus ciuitati in qua erat: ascendit Petrus in su-
periora domus: vt oraret circa horas sextam. Et
cum esuriret noluit cibum gustare: sed paratibus
ministris cecidit super eum mentis excessus. Et
vidit celum apertum: z descendens vas quoddā
velut linteam magnum quatuor initijs submitti
de celo in terram: in quo erant omnia quadrupe-
dia: z serpentina terre: z volatilia celi. Et facta est
vox ad eum. Surge Petre: occide: z manduca.
Quia ait. Absit domine quia nunquā māducaui
cōmune: aut immundum. Rursum vox ad eum.
Quod Deus purificauit tu cōmune ne dixeris.
Hoc autem ter factum cum fuisset receptum est
vas in celum. Et hesitate Petro quid nā esset hec
visio aduenerunt nuncij missi a Cornelio: quos
cum audisset Petrus perrexit ad Cornelium: eoq;
audito sic loqui incepit. In veritate cōperi qd nō
est personarum acceptor Deus: sed in omni gen-
te: qui timet eum: z operatur iustitiā acceptus est
illi. Cūq; de Christo Iesu ac de operibus sermo-
nem haberet cecidit spiritus sanctus super audi-
tores. z baptizari iussit illos. Ex hoc notatur qd
Deus prouidet omnibus qui faciunt qd p̄nt: z c.
Centurio iste erat mūdus intus sed exterius erat
immūdus: quia quid deberet agere nesciebat. Et
taliam animalia que stabent in arca per que
significantur penitentes. Venite ergo peccatores
domestice loquar vobis si Deo vosmet commi-
sitis qd in vobis est facientes ipse vos perducet
ad portum. Animantium quōdam ruminant: sed
non habent vngulam vultam: z sic ponētur ca-
meli: Cirogilli z lepus in prima classe. In secūda

De uoca. ouer. z purifi. pecca. itra. i arcā. 54

ves. parieponentur ea: que habent unguā si/
sam: sed non ruminant: sicut porcus z talpa que
sub terra stat: ceca est: subtilis auditus: curtas ti/
bias habes vermibus pascif nigricoloris ē mol/
lis zc. In presenti sermone tantum loquemur cō/
tra hec vitia. s. superbiam ex parte intellectus aua/
ritiam ex parte voluntatis: z luxuriam ex parte
sensus zc. Nullus intellectus potest bene viuere
etiam magnus sine gratia Dei: nec etiam cū gra/
tia perseuerare absq: speciali adiutorio dei. Ideo
oportet habere firionē in bono: contra quod ista
caro continue repugnat: maxime superbie flante
vento. Eleuatum est cor tuum in decore tuo zc.
Inquit Ezechiel ad regem Eri per quem signifi/
catur Angelus: qui de celo per superbiam cecidit.
Mas Lucifer gloriam non inuenit propter super/
bium. In de pellagij heresis orta est: z utiqz tales
simplicioribus sunt peiores: cum talia animalia
que ruminant z non habent diuisam unguā si/
gnificent hos acutos intellectus: z horum quidā
homines: quedam mulieres. Aliqui versantes cir/
ca speculationes z tales sunt cameli alii circa pra/
cticam: z tales sunt cirogilli. Aliqui sunt formi/
dulosi z veloces: z hec sunt mulieres per lepores
significate zc. Cameli habent paruum caput re/
spectu corporis: quia licet omnium scientiam ha/
beas hec parua est ad comparationem beatoruz
z gratie diuine. Nam differentie rarum sunt no/
bis ignote: ergo quid scis o superbe philosophē.
Deus lucem habitat inaccessibilem: z potest in/
tellectus eius: qui est infiniti vigoris comprehen/
dere infinita in actu. Nescis infinita: ne scis que/
admodum sciunt Angeli: z sic hec que tu scis mo/
dica sunt respectu eorum: que scit Deus: Angeli:
z beati zc. Nabet etiam camelus collum tortum:

Talpe
natura

s. Tho.
prima
scde. q.
109. 2.
z. 10.

Eze. 28

cameli
natura

i. Ti. 6.

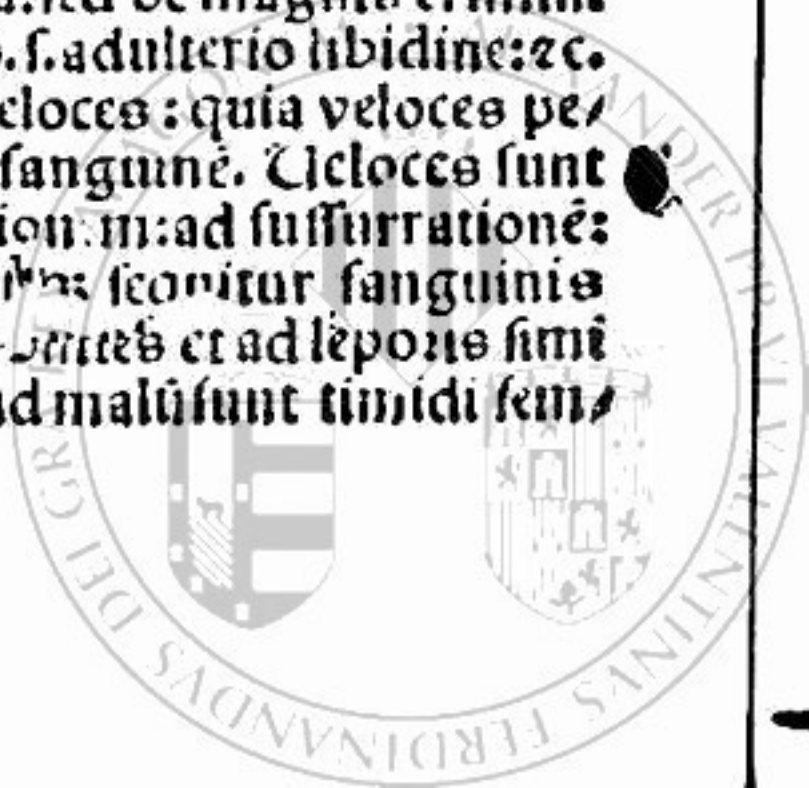

Sermo Decimus

**Lyro-
grilli
natura**

quia philosophi multos errores habent nodosus
z distortis questionibus sinceram veritatem inuo-
luentes. zc. Dabet tumore in humeris: quia phi-
losophi superbia tument. Aliqui sunt in agibili-
bus mundi prudentes: tamen multas spinas ha-
bent. i. diuitias: que pungunt animam z sunt mor-
tifere zc. Hi similes sunt Lyrogrillo: seu chero-
gillio: vel potius erinaceo: qd est animal prudens
z rapax. Hi enim prouidens dorso super ra-
cemos vult: z sup alia poma se volutat z accinos
vult z poma spinis affixa rapit z in cauis arbori-
bus condit. Adutationem aquilonis sentiens se
se in cubile versus austrum condit. Tibi sentit ve-
natores circumuoluit in modum pile: ne capi pos-
sit. In desperatione vero vnam emittit: z tergo-
ri suo tabulicam z spinis noriam. Quanta rapa-
citas: quanta extorsio: quot fraudes committuntur
o quot mendacia dicunt: quomodo in sese reuol-
uunt ne dolos suos patefaciant. Si quandoq; p
iudicem quempiam fiat inquisitio: spinis suis se
protegent muneribus illum: vel testes corrupen-
tes: z si aliter effugere non valent ad periuria re-
currunt anime: corpori: z etiam diuitijs ipsis per-
nitiosa. Aliqui vero sunt timidi: leporibus simi-
les illic trepidantes timore vbi non est timor: vt
mulieres que omnia tuta timent: z metuenda no-
timent facientes sibi conscientiaz de minimis: vt
spuere in ecclesia z familia: sed de magnis crimini-
bus no pntentur de odio. s. adulterio libidine: zc.
non conitent sunt etiam veloces: quia veloces pe-
des eorum ad effundendum sanguinem. Veloces sunt
ad vanitatem ad detractionem: ad suffurationem:
ad adulteria. Unde plerumq; sequitur sanguinis
effusio vel etiam mors: zc. Hi et ad lepore simi-
litudinem veloces sunt ad malum timidi sem-

Lepus

Aliqui vero sunt: ut asini fortes in posterioribus & in anterioribus ubi est pars nobilior valde debiles & timidi ad spirituale opus aggrediendus. Dicit Apo. Aialis homo non percipit ea que sunt spiritus Dei. Non solum cognitionem sensitivam que spiritus & Dei sunt percipientes. Quod superveni: ut probetur an possis te iugo christi submittere. Nolo esse mater non sterilis: non que malos habet filios: sed bonos. Dura ceruice & circumsisi corde de semper resistitis spiritui sancto. Resecate quod habetis proputium auaritie superbie libidinis. Si bene consideras composita sunt ex diuersis elementis: & participat qualitates passiuas & priuas: sed non sic simplicia que quo simpliciora sunt: tanto elegantius a prius. Accipe aliquid naturale simplex in se: ut aqua &c. non potest inclinari ad duo contraria: sed bene affici vno contrario: ut aqua calida intellectus autem est simplicior elementis: ideo habet intentionem philosophi. 9. Metaph. c. 4. t. c. x. sicut & alie potentie rationales sit ad opposita. id est successiuam non simultaneam naturaliter inclinatur ad veritatem: & abhorret falsitatem. Sed intellectus inclinatur ad hoc quod Deus sit: quod etiam omnes rationales creature mundi dicunt: ergo hoc non est falsum. Item inclinatur naturaliter ad confitendum in Deo omnium providentiam: & apparet omnes inclinari cultui diuino: & quod Deus sit prima causa mundi: primus motor: & quod Deus est: quo maius excogitari non potest: & quod est intellectus & volens: & quod intelligere suum non est aliud a sua substantia: & quod vltimus finis est omnium rerum. Inclinatur etiam ad hanc regulam philosophi quod prima causa habet in se quicquid est in effectu: imo excellentius est habet effectum in ipsa quam in seipso. Si ergo homo habet prouidentiam

Asinus

I. CO. 2.

Acto. 7

philos. 9.

Met.

t. c. 10.

Uide

Tho.

prima

parte

Et primo

contra

Gen. c.

11.

s. Tho.

1. pte q.

4. 2. q.

22.

Sermo Decimus

f. Tho.
prima
pte. q.
49. 2.
Aug. i
ll. 83. q.

f. Tho.
prima
pte. q.
63. 1.

Esai.
45.

circa ista transitoria & visibilia : & quāto dignior
ingenio: auctoritate: animositate tāto plus sua in
humanis prouidentia extenditur : ergo maxime
est in Deo etiam respectu minimorū mediate vel
immediate & prouidentia requirit in homine prius
us intelligentiam: postea voluntatem. In Deo ve-
ro prius est uoluntas & post intellectus quo ad ef-
fectus. Ergo dicemus q̄ Deus faciat malum pe-
ne sed non culpe: quia secundum Augustinum in
libro octogintatium questionum. Deo auctore
nemo est deterior. Nō facit malum culpe quia cū
sit regula infallibilis sui actus non potest errare:
& sic non potest peccare: quia peccare est errare: &
peccans preponit creaturam creatori: & sic faciens
errat: ergo Deus non potest esse causa peccati & c.
De malo etiam pene habet Deus prouidentiam
quia ordinat ipsi ad bonum vniuersi. Nā leo
comedit agnum: vt sustentetur & conseruetur in
vniuerso similiter dicendum est de ceteris quorū
corruptionem deus causat quasi per accidens vt
inde maius bonum eliciat. Unde bene de se dicit.
Ego dominus & non est alter: formans lucem: &
creans tenebras: faciens pacem & creans malū. s.
pene: bella: pestes: penuriam: infernum propter te
& tamen dure cervicis semper extitisti: licet ipse
Deus summum bonum sit vt inducere valeat oē
bonum & c. omnipotens vnde prohibere posset
omne malum: tamen malum pene non prohibet:
sed infligit vt directe vel indirecte ad tuum aucto-
rem veratus redeas. Fere truculente sunt: vt ea
rum metu humana corrumpatur audacia: & leges
propter bonos & c. sunt: quia homo
cū omnibus creaturis bestialior nullum tempus ser-
uat libidinis & c. nec serui parcat nec etati: si legu

De vana auct. et purifi. pecca. intro. i. arcā. 56

penis non conuerterentur mali bonos super terrā
vinere non sinerent. Si ergo non seruantur leges
nec ciuiles: nec naturales: nec diuine quid facere
debet ipse dominus vniuersalis omnium prouid
for: cū etiam hoc spectet ad regimē vniuersi? nō
ne prouidere debet? Ideo hec facit Deus propter
bonum vniuersi: sicut iudex punit latronem: vt a
spuma et colluuit malorum corrumpente liberet
patrias: vnde sic minatur dominus in Ezechiele.
Ecce ego congregabo vos. In medio sideru
salem congregatione argenti: eris: et stanni: et ferris
et plumbi: in medio fornacis: vt succendaz in ea
ignem ad conflandum et c. Donuntur hec in for
nace ad conflandum: vt id qd bonum est purge
tur a scoria et spuma. Mentionem nō facit aurū
quia in talibus temporibus non reperitur aurū:
id est homines supreme perfectionis que per au
rum significatur: quia tales dominus de terra tol
lit ante qm mittat flagellum: vel si adhuc supersint
cor eorum a deo in tuto positum est vt ignem tri
bulationum non sentiant. Argentum vero inci
pientium: reperitur: sed cum scoria mistum. Ideo
congregandum est: et igni tradendum et c. Quia
oportet quod conflatur vt sit bonum. Quare ha
beas hanc considerationem. Si non credis fidei
considera que dicitur ratio naturalis: et considera
q hec omnia Deus facit tu quicumq; es: siue di
ues: siue pauper: siue vir: siue mulier: siue rudis: si
ue magni ingenij. et aminate et considera q dā
tur tribulationes: vt purgetur argentum et salue
tur. Fac ergo vt sis argentum q igne desperatio
nis non comburatur: et redigatur in scoriam ni
gram: sed redeat ad purissimum et sis argentum
candidum per penitentiam. Age itaq; penitētiā
aliter argentum tuuz erit scoria et per obstinatio

Ezech.
22.

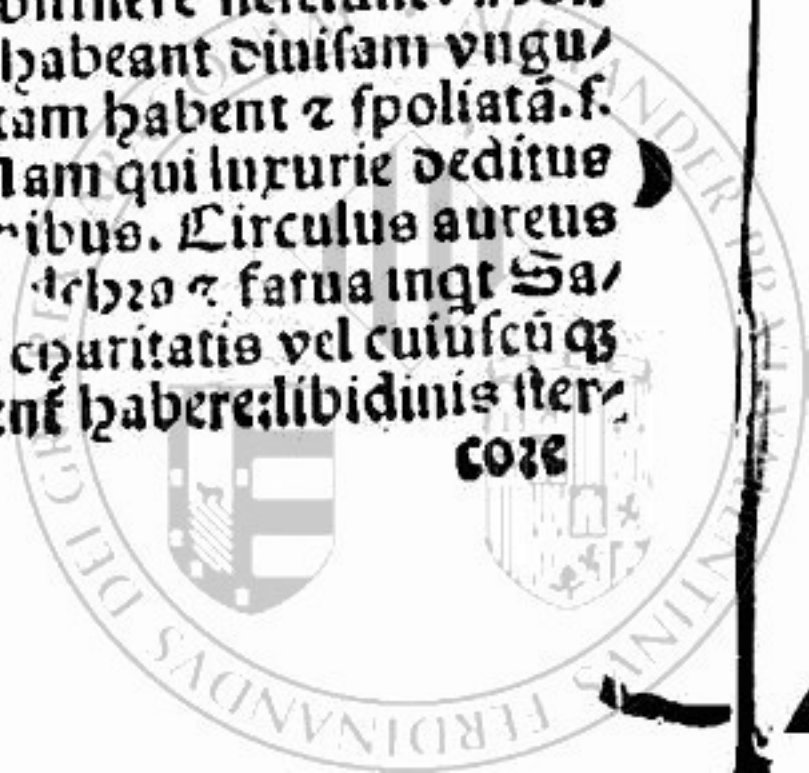
Sermo Decimus

nem in duritiem ferri conuertetur & perpetuo tra-
detur igni. Si diues es fac elemosynam: si paup
cōmenda te Christo. Confitere: & saluus eris: & sic
eris magni intellectus. **D**uri: vocat vos domi-
nus ad penitentiam: & acceptabile tempus nō co-
gnoscat. **N**ōne sum bona mater & vos superbi
filij? **D**umiliamini sub potenti manu Dei vt vos
exaltet in tempore visitationis. **D**umilia igitur: te
quia humilitas ē scala: que habet gradus p quos
in arcā ingrediatis: per quos si non ascendis pe-
ribis in diluuiō: &c. **P**orcus habet vngulam scif-
sam: & habet aliquid boni: & sic est anima: que est
in corpore: acquirit perfectionem scientie & gra-
tie quā per se acquirere non posset: quia haberet
cognitionem cōfusam: ideo oportet q̄ per sensus
eam acquirat quando deseruiunt ei: quia oportet
intelligentem phantasmata speculari. **A**liquan-
do organa non sunt bene dispo-^{sa}ta per humilita-
tem: sicut in pueris: & in mulieribus: que sunt in-
stabile: vt in pluribus: aliquando organa sunt
male facta: & sic tales paruum memoriā & inge-
nium habent. **A**liquando propter maiam com-
plexionem quidam inclinati sunt ad iracundia: &
& similia. **A**ly habent contra bonam complexio-
nem: sed habent malam inclinationem. s. ad libi-
dinem: & isti sunt porci qui habent aliquid boni.
Mam videntur habere charitatez Dei & proximi
sed tamen a libidine se abstinere nesciunt. **N**on
ruminant: quoniam licet habeant diuisam vngu-
lam: eam tamen deturpatam habent & spoliata. s.
lumine gratie & sciētie. **M**am qui luxurie deditus
est perdit cerebrū in om-ⁿibus. **C**irculus aureus
in naribus suis mulier & fatua inqt Sa-
lomon. **M**am tales aurū caritatis vel cuiuscūq;
boni qd̄ habent vel vident habere: libidinis ster-
core

I. pet. 5

Worti
natura
phs. 3.
daia. l.
c. 30.
s. l. 40.
prima
pte. q.
8. 4. 6.

pro. 11.

De yuca. q̄ner. z purifi. pecca. itro. i arcā. 57
core deturpant zc. Comedit glādes se Sodomie
z carnalitati z omni spurcitie. Tradidit enīz eos
Deus in reprobū sensum: z vt faciant ea: que
non conueniunt zc. Q̄ q̄z difficilis est taliū emen/
datio. Percutit te pastor: z adhuc pmanes in lu/
to libidinis. Admonitionis exhortationis: corre/
ctionis: z censure baculo te percutit z concubinā
non vis dimittere zc. Audite verbū domini prin/
cipes sodomorum: percipite auribus legem Dei
nostri populus Somorre. Quo mihi multitudi/
nem victimarum: vestrarum dicit dominus. Ple/
nus sum zc. Unde incipiā nescio: quia vīdeo mul/
tos tanq̄z thyrsos caulis corrosos vndiq̄z. Dicit
Joel Residuuz Eruce comedit locusta z residuū
locuste comedit bruchus: z residuum bruchi co/
medit rubigo. Expergiscimini ebrij: flete z vlula/
te zc. Quando fuisti baptizatus habebas vitā
gratie eruca. i. cōcupiscentia carnis: que est cau/
sa parentum accidit propter maluz regimen. Nō
est satis per se caro que verat sed etiam aditur exē/
plum: z negligentia parentum zc. z sic eruca ab/
stulti gratiaz baptismale. Eruca facit officiiū suū.
Quid agitis recordamini Sodomie z diluuij zc.
quia omnia ob concupiscentiam venerunt. Non
audeo dicere de bonitate Dei: quia sus amisit ra/
tionem z non est capax tanti splendoris zc. veni/
tamen per visibilia ad cognitionē Dei. Nam tua
delectatio causatur per coniunctionem potentia/
rum cum obiectis: z per cognitionē. Sic parifor/
miter de deo poteris habere delectationē: sed lon/
ge maiorem: si in eius cognitionē deueneris. Mā
delectationes spirituales. sp̄porzionabiliter de/
lectant magis q̄z corp̄s. Vt q̄z coniungitur ani/
ma in delectationes spirituales cuz deo obiecto in/
finito q̄ ab omnibus inferioribus retrahit homi/
nē

Ro. I

Esai. I.

Joel. I.

Gen. 7.
2. 19.

Sermo Decimus

nem & elleuat ad celestia. Recordare q3 varia tibi contulit bona q3 beatificabilis ab eo factū sis q3 futuris sis cum Angelis in gloria q3 pro te Jesus actualiter & personaliter venit vt te proprio sanguine redimeret &c. Si mil3i non creditis: ope-ribus credite. Matus es inter christianus sacro- baptis. fonte regeneratus: de fide instructus: chris- mate confirmatus: totiens per peccatum cecidisti: totiens per penitentiā Christus te recepit ad gra- tiam & adhuc te expectat benignus miserans &c. Considera tuam ingratitude: age penitentiā: vide infinitam Dei in te bonitatem: quaz in dies pronocas ad iram tribularis non vt Sodoma: sed paulatim. **O** benignam longanimitatem. **A**n diuitias bonitatis eius & patientie: & longanimi- tatis contēnis? **A**n ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiā te adducit? &c. **T**alpa. i. auaritia. **O** cecitas magna. **T**lexar3i circa paruulum ergastulum: tu qui totum mundi possidere pos- ses. Sumus filij non ancille: sed libere sub gratia constituti. **D**edit Jesus paupertatem: & simplici- tatem: que est felicitas magna. **T**erra minimum elementorum est. **S**olus Deus est maior corde no- stro: & tu cū id efficiaris: quod amas: cogis illud effici terrā. **C**rescit in immensum hec noxia cura ita vt montes parturire videantur & demum nau- scetur ridiculus mus. **D**atet de rana que bouis proceritatem affectans spū intra viscera collecto: inuentumq3 plus satis nira ruptis visceribus cre- puit misera. **D**atet de lucifero qui voluit exal- tare solium suum super astra Dei & destrusus est in profunduz lacu. **D**iscurre conditiones ceteras talpe contra auaritia. **A**tted tu iam dixisti debere nos congregare. **R**espondeo. **L**oquebar de verbo Dei. **A**udi parabolam. **E**rat homo nobilis ha-

Gal. 4.

Orati^o
in poe.
Esop^o

Para-
bola

De vinea. 2 purifi. pecca. itro. i arcā. 58
bens duos agros: vnus ex quo pulcherrima oīa
ercipiebat 2 optima ēt aurū: 2 oīa odorifera: sed
iurta illū decurrebat fluuius rapax 2 piculosus.
Cui tñ poterat reparare ne destrueret astrū si voluis
set. Aliū itē habebat nō ita magnū habētē quoq;
iurta fluuiū oīa deuastātē: s; absq; reparatiōe: cui
solū attendebant illius famuli aggeribus: 2 mu/
ris construendis frustra cōterentes tēpus: sum/
ptum perdentes 2 laborem. Quare admonitus
talīs ne circa id frustra tempus contereret: sed po
tius circa aliū cui facilis erat reparatio omni
studio intenderet audire nolebāt. **H**ic nonne stul
tus est? **S**piritualiter duo agri accipiuntur pro
vita spirituali vnus: 2 alter pro corporali. **P**ri
ma speciosissima 2 delectabilis fructus vberes
dat germen verbi **D**ei. **S**ecunda econuerso. **C**ir
ca primum flumen tentationum carnis: videlicet
2 mundi potes; 2 vis reparare: sed renuis: 2 circa
peritura omnem vite impensam exhibes donec
diluium veniat finalis impenitentie. **C**urris ad
mortem: 2 tanti boni partiti vai perdendo. **A**ut
credis q; fides nostra vera sit: aut nō. **S**i non: stul
tus es. **S**i sic: stultus es. **D**icit fides. **S**i ceciderit
lignum ad austrum: aut ad aquilonem: in quo/
cūq; loco ceciderit: ibi erit. i. qui morietur in gra
tia q; ducit ad regionē calidā 2 luminosam patrie
celestis: q; significat p austrū ibi erit ppetuo. **E**t q;
moriet in peccato mortali q; ducit ad gelu 2 tene
bras inferni: q; significat p aqilonē: ibi erit in eter
nū. **Q**z in inferno nulla ē redēptio. **S**tultus ergo
es si hec credis: 2 nō p̄sideras: stultior. si p̄sideras:
2 nō times: stultissim; si times 2 nō repas: cū pos
sis. **H**ic de tēpēdijs; et nūq; ditiōib; exclama 2c.
Times pēitē: 2 in iūcino mortē desiderabis 2 non
veniet. **T**imes bella: s; qd erit: qñ nō milites vide/

Ecc. 11

mat. 6.

Sermo Decimus

bis: sed demones? Si credis dimitte ^{causa} ^{super-}fluum temporalium & deo te comitte. Deus non te derelinquet: qui non potest mentiri: qui dicit. Querite primum regnum dei: & iustitiam eius: & hec omnia adicientur vobis. Si non credis stultus es. Quia opera: & vita Christi Jesu: que omnem intellectum sanum: non obstinatum conuincunt. Hec credere & ipsis adherere firmiter cogunt ea enim que Christus fecit sunt maioris virtutis quam mortuum suscitare: quia supra omnem philosophie ordinem duxit intellectum christianorum. Quorum vita nulla melior potest inueniri. &c. Si ergo ratio naturalis hoc dicat: cur non viuas ut christianus. Et quod Christiani vita sit melior omnibus vide in hoc effectu: quia veri christiani sustinent omnia tribulationum genera letanter. Scriptum est enim. Ibant Apostoli gaudentes a conspectu concilij: quonia digni habitus sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. Cleri siquidem Christiani adeo fixi erant in Christo: ut omnia arbitrarentur: ut sercoza: ut Christum lucrifaceret: nullumque genus mortis formidaret & ad nullius conspectum tyranni paueret. &c. Leo fortissimus bestiarum ad nullius pauebit occursum. Martires considera & intelliges que dico. Relinque terrena: & sectare celestia. Sed dices. Multa sunt nobis necessaria propter que oportet nos esse sollicitos quoadiu sumus in hac vita &c. Adhereas Christo: & hec omnia adicientur tibi. Tu dubitas stulte: quia via Christi videtur tibi difficilis & paucos vides ire per eam: quia arcta est via: que ducit ad vitam: & pauci sunt qui inueniunt eam. & contra via huius seculi videtur tibi facilis & plena populis: quia spaciola est via que ducit ad perditionem: & multi sunt qui intrant per eam. Sed

Act. 5.
phili. 3.
pro. 30.

mat. 7.

De voca. puer. z purifi. pecca. itro. I arcā. 59
si quis dicit et tibi Romam ituro: vade per hanc
viam planam: alius vero diceret: nō eas per hanc
viaz: quia ibi sunt latrones z homicide: sed vade
per hanc asperiozem que est tutioz: quid faceres?
Exponeres te periculo stultorum eligens consi-
lium? zc. Stulti certe dicunt vnum z aliud pru-
dentes. Relinque itaqz stultos imitare prudētes.
veni ad Christum. Ipse te expectat qui neminez
despicit: nisi qui eum sequi recusat. Ecce centurio
homo paganus viam tibi monstrat. Hic erat vir
in cesarea. Erat virilis erat fortis non puer: non
femina. Cesarea dicitur possessio principis: scili-
cet mundi: carnis: z diaboli. Sed veni ad Christū
z eris liber ab hac triplici possessione. Quomo-
do? Esto cornelius: qui interpretatur intelligens
circūcisionem. Reua oculos mentis superbe: aua-
re: z cōsidera quomodo circūcidēdus es in mor-
te cum relinqueris omnia: z in iudicio cum ratio-
nem reddes de omnibus. Sed melius est vt sis
Ceturio: idest perfectus christianus: z hic te a vi-
tijs circūcidas: ne a deo circūcidaris in iudicio.
Esto itaqz religiosus religās omnes sensus tuos:
z time Deum cuz omni domo tua. i. cū omnibus
potentijs tuis z fac elemosinas z ora Deū sem-
per z veniet angelus. i. interior inspiratio vel pre-
dicatoz qui te illuminabit qualiter accersendus ē
petrus: idest confessor qui z ipse visionem habuit
qualiter dominus mundat peccatores: qui vult
omnes saluos fieri dummodo faciant qd in se ē.
Ipse te instruet de vita christiana z lauabit per
confessione z descendet super te gratia spiritus
sancti z mundus eris z ingredieris arcam z cō-
sequeris salutem hic p[er] gratiā z in celo per glo-
riam. Ad quam nos perducat qui est benedictus
in secula seculorum. Amen.

h ij

**Sermo vndecimus de vocatione conuersione
z purificatione peccatorū introducen/
dorū in arcā: qui significantur per
aialia diuersi generis imūda
in arcam introducta.**

Joel. 2
Joā. 6.

Augu.

Thr. 5

Esa. 45
Ealpa
Lu. 14

Osee
12.
Joel. 2.

Lu. 19

Conuertimini ad me in toto corde
vestro zc. Tu potes dicere. **D**o/
mine tu dixisti. Nemo venit ad me
nisi pater qui misit me traxerit euz:
z Aug. ibi dicit. Si non traheris:
ora vt traharis zc. **I**deo dico. **C**ō/
uerte nos domine ad te: z conuertemur. **R**espon/
det **D**eus: ego dedi tibi lumen sufficiens per quod
si conuerti ad me volueris instrua te. sed ex te de/
fectus est: iō conuertimini ad me z salui eritis. zc.
Ealpa. i. auarus dicit. **C**illam emi z necesse ha/
beo exire: videre illam zc. **C**amelus. **C**irogillus:
z lepus dicunt: iuga bouum emi q. inq. z eo pro/
bare illa. i. delector in his corporalibus: in **I**dy/
ficis scientijs. **S**us dicit. i. luxuriosus. **C**rozem
duri: z ideo non possum venire: idest carnalibus
delitijs delector: ipsis detineor ipsis afficio. **I**deo
dixit dominus: conuertimini ad me qz a me auer/
si estis: z ad terrena puerfi: ideo pditio tua **I**srael
ex te: tātūmodo in me auxilium tuuz. **C**osmetipsi
estis causa vestre dānationis: qui ad me reuinitis
conuerti: non ego: qui tantum sum causa salutis.
Qui vos voco: qui vos patiēter expecto: qui vo/
bis penitentibus indulgeo: z si iratus sum ero
placabilis super malitia vestra. **D**icit aliquis dño.
D pater: homo austerus es: tollis quod non po/
suisti metis quod seminasti. **S**i gratiā nō posuisti
in intellectu talium: quomodo vis opera gratie?
Dicit dñs. **N**oli mihi esse molestus. **D**ic tuis nō

De voca. quer. z purifi. pecca. itro. i arcā. 60
meis hinc sunt serui mali. Unde quod non posui
tollam: quia iudicabo etiam paganos: z tamen
non posui in eis gratiam meam: quia lumen eis
dedi: quo poterant se disponere ad gratiam. Dedi
talenta. i. doctrinam euangelicā que etiam in ipso
lumine naturali saltem implicite cōtinetur. Ergo
si dedi eis hanc doctrinam: debebant ponere eam
ad mensam: quia hec euāgely lex in manifestis
moribus etiam secundum lumen naturale seruā
da erat: quod si fecissent venissem ad eos cū gra-
tia: z sic eam cum vsuris exegissem: z sic fecissent
saltez quod fecit Cornelius: quod facere possunt
sine grā lz non sine adiutorio meo: quod nulli nego.
Corneli. i. itelligēs circūcisionē mortis. s. z iudi-
cij qñ puniet deus malos z reddet vnicuiq; iuxta
opa sua. Nōne tu nāliter poterās hoc cognosce-
re? Dato ē q fides nō sit nālīs: s; posito q De⁹ oīū
habeat puidētiā: yt oēs fatent: nōne dictat tibi rō
nālīs qd De⁹ pūxiat malos: z q hec oīa trāsito-
ria sunt vana? Nā omnia: que de Centurione di-
cuntur: sunt naturalia: scilicet facere elemosynā:
orationem: z timere Deū zc. ergo fac istud: z di-
uina inspiratio z angelus venient z te docebunt:
z mittent te ad Petrum in Toppen. idest pulchri-
tudinem: scilicet ecclesie: non ad Philosophos:
quia nulla est melior vita christiana. Mittent ad
Simonem: idem ad eum qui est obediens prece-
ptis Dei z omnia bona instituta seruat. Petrus
agnoscens: seu agnitus. Dicitur etiam dissoluēs:
scilicet q sciat etiam casus dissoluere vel discal-
ciatus: scilicet quia docebit te exuere calciamenta
veteris hominis: z affigiones deponere terre-
norum zc. Prosequer. extum zc. (Apertum est
celum) scilicet respicit e patefacte sunt: z Deus
mittit: que sunt ad propositum. (Uas cum

Act. 10
Corne.

Toppe

Simō

Petr⁹

Sermo Undecimus

quatuor in ijs: plenum animalibus. ¹²⁰⁰ vas
arca: aliqui dicunt qd est euangelium: &c. (Qua/
drupedia). i. principes qui terram tangunt qua/
tuor pedibus: licet eleuati videantur: scientia. s. di/
uitijs: carne & ambitione. Serpentes. s. auari: (vo/
latilia) celi. i. philosophi: qui licet videantur vo/
lare & alta sapere tamen circa terrena versant. &c.
Hec Petro ostensa fuerunt: & dixit dominus Pe/
tro. **Occide.** s. in peccato. i. fac vt mortua sint pecca/
to: vt resuscitentur in gratia. **Manduca.** i. incor/
pora in ecclesia. **Dixit Petrus.** Absit domine: qz
nunqz manducaui omne comune: & in mundu. i.
nunqz introduxi in ecclesia nisi eos: qui visi sunt
digni. Rursum vox ad eum. (Quod Deus puri/
ficauit. s. predestinatione diuina: tu ne immunda
dixeris) tunc Petrus in se reuersus acquieuit &c.
(Hoc autem factum est per. ter.) ad designandū
qz hoc debeat spargi per tres partes mundi vel p
fidem Trinitatis. Utinam non & daret nobis qd
dictum fuit Iudeis a Paulo & Barnaba vobis
oportebat primum loqui verbum Dei: sed quo/
niam repellitis illud: & indignos vos iudicatis
eterne vite ecce conuertimur ad gentes. &c. **De Ro/
ma** o Christianitas utinam regnum Dei nō au/
feratur a te utinam ad turcas non conuertatur te
derelicta. **Dicit aliquis.** Animalia ista sunt ne po/
pulus iste? **De bone** Iese vellem faceres illis mi/
sericordiam. **Parce** domine parce populo tuo: &
ne des hereditatem tuam in opprobrium vt do/
minentur eis nationes & c. **Dicit Deus.** Veni me/
cum: & ostendit mihi pulchram domuz: que inter
alia habebat pulchrum cenaculu pulcherrimis
depictum historijs. Veni rāt & multe gentes ad
videndum istas picturas & uoz: & uelantur lau/
dabant authores. Deinde varia multitudine do/

Act. 13

Joel. 2.
Uisio:
seu pa/
rabola
pul/
chra

De voca. puer. z purifi. pecca. itro. i arcā. 61
 thus herētebatur: z mult i despiciebant illas fi-
 guras immo destruebant: z hi erant domini tem-
 porales prelati episcopi cardinales zc. z mihi ec-
 hoc miranti: cur hoc facerent: respōdit dominus
 quod hoc ex contemptu faciebant: deinde osten-
 dit fabrum: qui ad fornacem habebat ferrum ru-
 biginosum: z fatigabatur vt purgaret illud: z nō
 poterat. Multo tempore: z multo labore sudatū
 est z non exiit de eo nimia rubigo eius: neq; per
 ignem. Postea ostendit solē: qui mittebat radios
 multos ad diuersas orbis partes: quibus noue gē-
 tes irradiate trahebantur ad contemplandū pre-
 dicte domus z cenaculi eius figuras mirātes pul-
 chritudinem: z laudabant authorem. Sed postea
 dixit mihi. Nōne dixisti qd solus deus est bonus
 per essentiam? Quod sic manifestari potest. Hi
 philosophi in rebus creatis distingūt ab essentia rei
 ipsum esse. Remque ergo esse: z relinque substan-
 tiam: que per se vbi est: quia non habet esse non
 erit bona cum bonū z ens conuertuntur: sed sub-
 stantia diuina non est distincta ab esse: ideo ē bo-
 na. Ideo solus deus est bonus per essentiam. Ab
 esse ergo diuino quod est sigillū quod dat esse cui
 libet rei: procedunt radij tanq; a sole cuncta per-
 lustrante: quibus omnia creata diuinam partici-
 pant bonitatem. Unde si homines: considerata
 creatura: sequerent radios huius solis proceder-
 ent vsq; ad Deum: z hoc modo ipsam cogno-
 scerent verum sicut philosophi: qui: quia lumen
 supernaturale non habebant: resisterunt in crea-
 turis quibus cum deum cognouissent non sicut
 deū gloriāuerunt: aut gratias egerunt: sed ena-
 nuerunt in cogitationibus suis: z obscuratum ē:
 insipiens cor: eua rediunt. mines: qui post pri-
 mos ingressi sunt domum: z cenaculum figuras

Ezechi.
 24.

s. Tho.
 p. 1. q. 6.
 o. 2. cō-
 tra 5.
 c. 52. z i
 li. de eno-
 z es.
 s. Tho.
 p. 1. q. 6.
 o. 1. ibi
 q. 3. 4. 0

Ro. 1.

Sermo Undecimus

pulchras intuentur sed non secuntur.
ctozerem non laudant: in ipsis sistunt cum eis con-
traxerunt consuetudinem: ipsis abutuntur: ipsas
despiciunt ipsas destruunt. Domus enim ista est
orbis: cenaculum ecclesia: figure quedam sunt na-
turales: quedam supernaturales. Naturales sunt
diuerse orbi creature: supernaturales vero sunt
ad miranda Christi Jesu opera sacramenta: di-
uina officia: et cetera in ecclesia Dei miro ordine
disposita. Primi homines qui cenaculi figuras
supernaturales nunquam viderant sunt pagani: qui
in principio ad fidem sunt conuersi: qui stipentes
ex mirabili operum Christi ordine Dei bonitatem
iugiter laudabant. Illi enim videntes crucifixus:
non steterunt in ligno: sed secuti sunt radium: et
glorificauerunt Deum. Sed qui postea sunt ingres-
si: sunt mali christiani: principes superbi: ambi-
tiosi prelati: sacerdotes auari: qui diuina confun-
dunt: et humana: qui fides destr.
venalia facta sunt. Ideo me cogit aduocare gen-
tem nouam: et homines a longe: qui considerant
hos radios. Tu dixisti quod cor humanum est ma-
ius omnibus rebus creatis. Ideo quando homo
stat in creaturis etiam si consideret eas tanquam phi-
losophus: non satiat: sed fastidio afficitur: et aliud
cupit: et hoc quia non considerat radios: unde
procedunt: ideo firmant se homines circa creatu-
ras etiam quantum ad intellectum et imaginatio-
nem: et ipsis afficiuntur: unde habere tot cogita-
tiones humanas circa mercantias et carnalia et ap-
petitus congregandi improbus facit te a via re-
cta decedere. Uide ergo rubiginem tuam. Non iu-
uat malleus pestis: belli Nam rubigo puenit
usque ad centrum: et ergo ad me et
salui eritis etc. **Q**ui nonne multi sunt quos penitet

Prima
2. q. 3.
8. c. q. 9
6. 1.

De voca. pner. z purifi pecca. itro. in arcā. 62
 rapēcati: z p̄stunt. Illōne volum' eos in arcā in-
 q̄i troducere? Dicit mihi p̄r. Venias mecū: z ostēdit
 mihi pulchrā ciuitatē: in q̄ erāt hoīes nobilissimi
 ḡstulites d̄licatissimi z mulieres clarissime zc. z ecce
 exercit' subitus: q̄ cepit oēs: p̄fertiz d̄licatos z po-
 mit i trēme violēter: z ciliciū iduit eos pro pul-
 cherrimis vestib'. Cōsiderabā: z miserabar casuz
 eorū: q̄ p̄ viz i trēme detinebant: z quō patron'
 flagris cedi iubebat mīstroa sollicitabat: vt remis
 incūberēt z mirāti mihi d̄ns dixit. Expecta modi-
 cū donec exeat patronus: cū nauis i portu fuerit.
 Nā isti nūc violēter opant: s̄z paulopost videbis
 qd faciēt. Absente itaqz p̄ono paulatī cathenas
 abiecerūt: z cōpedes: qbus detinebātur: z ad sua
 redierūt exercitia: z dixit deinde mihi d̄ns. Illōne
 iu manu totū mōdū porto? Si p̄funderē totū mū-
 dū z fecerē vrbes nouas: z i ipsis icluderē homi-
 nes z impositis lexibus nouis: per incūsum ti-
 morē cogere cūctis ad nutū parere mādatis.
 quō res se h̄ret? Illōne violēter? Si manū lararē
 nōne oīa ad suū locū redirēt: z hoc pp̄ inclinatio-
 nē nālē: z sic si capes oīa aīalia z clauderes i ca-
 uea apta: oīa redirēt ad locū suū: sic ēt accidit cir-
 ca hūana putā in exercitu. Nā ad sonū tube oēs
 currūt ad arma ad suū exercitiū: z timētes duces
 vigiles stāt i statiōe: s̄z remisso sonitu statiz redeūt
 ad ludos: ad crapulā ad ociū. Ita i spūalib': si q
 bonū opant solū pp̄ timorē parū p̄seuerāt. Dō-
 lus amor Dei ē: q nō ē ociosus: z t̄z hoīes i exer-
 citio: vñ dicebat Aug. Amor me' p̄odus meū zc.
 dilectio mea ē q̄ me firmet z p̄tinet i ope z opari-
 t̄cit absqz timore zc. Nā p̄fecta charitas foras
 mittit timorē z mali penes culpe: qz ē supior pt̄as
 z lux infinita. B̄r̄a s̄nt p̄fecta charitatē: tamen
 habent timorem reuerentialem: inde dicif tremūt

Bara /
bola

Augu.
 1. 30. 4
 thō. 22.
 q. 19.
 Timor
 reuerē-
 tialis.
 Timor
 filialis.
 Timor
 initialis

Sermo Undecimus

Timor
seruilis

Timor
munda-
nus et
huanus

potestates. Aliqui in via habent gratiam perfectam sicut apostoli: tamen habent amorem filialem. s. tantum odiantes peccatum et non timore inferni: nec priuationis gratie. Aliqui timent peccatum: non tantum quia illud odiant sed etiam propter penas inferni: hic est timor initialis. Aliqui timent quia vellent illud bonum: et formidant paradysum amittere: et penas inferni incurrere et cauent a malo et operantur bona tantum propter illas penas: et hi non habent charitatem et sunt extra et primum amorem: quia habent amorem proprium: et hic est timor seruilis. Aliqui non cogitant de inferno et paradiso. Sed timent vite detrimenta: et penas quibus corpus affligitur: vt infirmitates: mutilationes: vulnera: et mortes: et amittere bona temporalia videlicet diuitias filios honores. et c. et ideo timent bella: pestem: et egestatem: et his correspondet timor mundanus et humanus qui sunt sine gratia et pauci horum conuertuntur. Positi enim sunt in trireme per vim: quia inuite agunt penitentiam: sicut eger in extremis constitutus: et dicunt. Quid tentare nocebit? Forte liberabimur tribulatione hac quod si eueniet: statim reuertuntur ad pristinam consuetudinem. Ideo conuertimini ad me per veram penitentiam amore celestis patrie non timore penarum conuertimini in toto corde vestro per veram contritionem et confessionem accedentes ad communionem. Practica ad religiosos et c. Qui toties sine fructu sacramentis vtuntur: imo abutuntur: de quibus dicit Aggeus propheta. Comedistis et non estis satiati bibistis et non estis inebriati. Operuistis vos et non. et istis calefacti. Et quae mercedes congregauit mihi casus iaculus pertusus. Comedistis. s. sacramenta altaris: sacras scripturas

De iudicijs vere peni. & intrā. in arcā. 63
ram: ex quibus semper bonum nutrimentum se/
qui solet: & non estis satiati per compunctionem.
Bibistis per crebram diuinorum lectione: & nō
estis inebriati diuino. s. amore operuistis vos. s.
ceremonijs varijs: & non estis calefacti per feruo
rem deuotionis: quia congregastis in saculū per/
tufum. i. non bona intentione: non Dei amore nō
proximorum zelo: sed ex cōsuetudine: sed ad ina/
nem gloriā: & ex timore mundano &c. Sed ecce
faber ad fornacem: qui destruet eos maleo pestis
belli & egestatis. Laue ergo ne sis de numero eo/
rum: sed para te pro Christo tribulationibus &
da te simplicitati producas fructus: qui in eterna
tabernacula recipientur: vt in arca Dei introdu
caris in quā nos introducat qui est benedictus in
secula seculorum. Amen.

hag/
gei. i.

**Sermo duodecimus de iudicijs vere peni/
tentium & intrantium in arcam.**

Tribulate dum lucem habetis.
Joan. 12. Erat puella diues pul/
cherrima: & ad magnum incanta/
tozem iuit in hortum. Cui cum di/
ceretur in aure verbum: statim ce/
pit ingemiscere cum secundū ver/
bum diceretur: cepit ista ridere: & consideratis ve/
stibus suis dixit se esse dānatam: & spoliavit se il/
lis: & ille dixit. Filia sequere me. At ipsa quem de/
litijs occupata sequi prius non poterat statim se/
cuta est. Quam conduxit in pulchram domum:
vbi cum incantata fuisset dixit se videre multa &
pulcherrima: postea ducta est ad hortum: vbi cum
plurimos videret pauperimos & incantatos &
ipsa hunc suum ductorem & incantatorem solum
modo sequebatur: & redire nolēbat. Illi qui peni/
tentes ingressuri sunt in arcam salutis incantati

bum diceretur: cepit ista ridere: & consideratis ve/
stibus suis dixit se esse dānatam: & spoliavit se il/
lis: & ille dixit. Filia sequere me. At ipsa quem de/
litijs occupata sequi prius non poterat statim se/
cuta est. Quam conduxit in pulchram domum:
vbi cum incantata fuisset dixit se videre multa &
pulcherrima: postea ducta est ad hortum: vbi cum
plurimos videret pauperimos & incantatos &
ipsa hunc suum ductorem & incantatorem solum
modo sequebatur: & redire nolēbat. Illi qui peni/
tentes ingressuri sunt in arcam salutis incantati

Sermo Duodecimus

Uere
conuersio
nis si-
gna ex-
ultatio
mentis. i.
philos. 2.
polt.
et primo
meth.
Ubi s

Joan.
Lassia.

Act. 8.

Joan. 4
Act. 9.
s. 2. 10.
1. 2. 9.
32. 1.
Esa. 64
1. Co. 2.

sunt et de quorum numero an ipse sis: his signis poteris cognoscere primum igitur vere conuersionis signum est exultatio et mentis gaudium. scilicet quod voluntarie veniant: non per vim: omnis nostra cognitio ortum habet a sensu: a quo oritur cognitio que dicitur experimentum. id est collectio multarum sensationum. id est cognitionum sensitiuarum eundem effectum et coadunatio earum in memoria: ut in visu rerum nociuarum cognitio oritur quod ille res sint nociue deinde ex illis cognitionibus sepius habitis et in memoria collectis nascitur experimentum. Sic etiam circa bonum. Dicunt etiam philosophi quod experientia artem facit: ut in arte bene viuendi. Patet in sanctis patribus: qui collationes compegerunt. Item arte melius docemur: experientia melius operamur: et maiorem fructum afferimus: et sic ratio non posset negare experientiam: sic itaque per sensum et experientiam videmus latiores penitentes quam peccatores et cum vera contritio et confessio non possit esse absque charitate supernaturali que penitentem letificat non abhorret et. Tantum enim amor Dei abhorret peccatum. Audiuimus de eunuchus candacis regine: quod postquam instructus fuit a philippo: et baptizatus: ibat per viam suam gaudens et sic in Sica Samarie post conuersionem samaritane et samaritanorum factum est gaudium magnum. Sic in conuersione Pauli. Omne gaudium oritur ex duobus: aut ex coniunctione conuenientis obiecti cum potentia et ex cognitione boni amati: sed in vera penitentia siue in conuersione peccatoris per charitatem coniungitur obiectum quod est deus cuius anima nostra: et per fidem siue qua non est vera penitentia: cognoscitur bonum amatum quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascen-

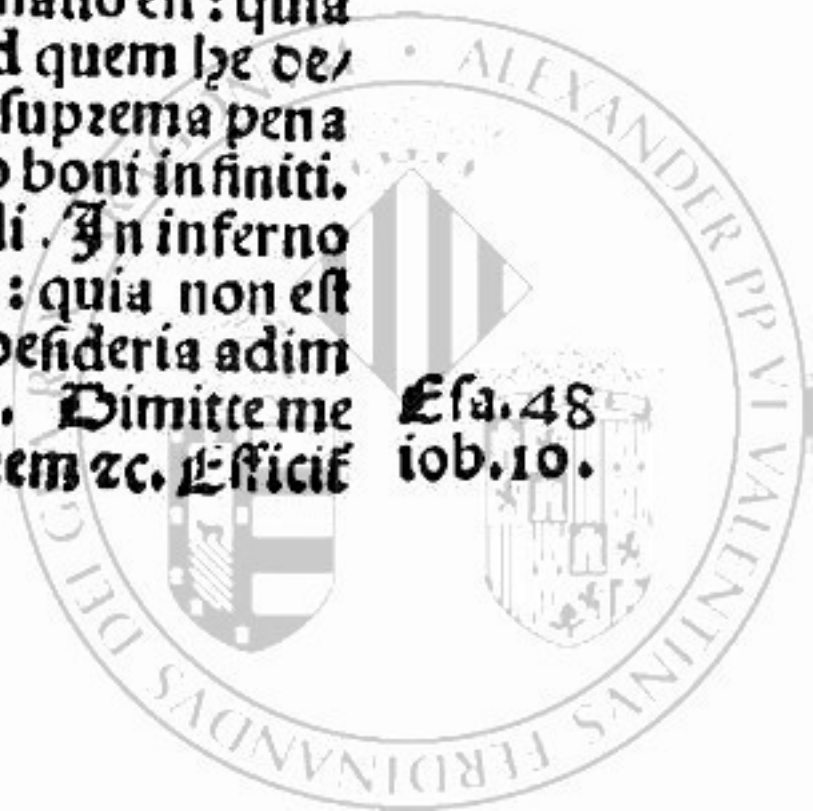
De iudicijs vere penitentiũ & nutriẽ. i. arcã. 64
 dit zc. Forte dices quod hoc gaudium est ex forti
 imaginat. one & opinione zc. Sed hoc esse nõ po
 test: quia: si hoc esset sequeretur q̃ posset reperiri
 aliquod remedium ad bene viuendum equale:
 vel perfectius isto cum multe imaginationes fieri
 possint: sed nunq̃ inuentum est perfectius: quia
 facit hominem conuerti a peccatis ad vitam in
 nocentem: qua melior nulla inueniri potest. Phi
 losophi multa remedia inuenerunt: sed nihil per
 fecerunt zc. hoc solum. n. potentissimum est reme
 dium amare Deum crucifixũ. Patet in diuersis
 in Magdalena Paulo zc. Hic est ille incãtator:
 qui dicit. Penitentiam agite: puella est anima pul
 cherrima ad similitudinem Dei facta & ditissima
 naturalibus potentijs & virtutibus ornata iuit
 ad Christum in hortum in ecclesiam: audiuit pri
 mum verbum dñi vanitate seculi ac de penis infer
 ni: ingemuit q̃ durum sibi videbat relinquare
 mundũ. Audiuit secundũ verbũ de misericordia
 dei & de gaudijs paradisi cepit ridere zc. Scdm
 signũ ẽ illuminatio. Mã cũ incãtator tãgit statim
 apit via: & lz prius debeat eẽ illuminatio: q̃ exul
 tatio nãliter tũ nõ quo ad ppositũ: imo ẽ ecouer
 so qz postq̃ aia icipit gustare & exultare incipit
 cognoscere & illuminari: vñ psal. Exaltabo te dñe
 quoniam suscepisti me: zc. Hic incipit moueri di
 scedens ab inferno. Prima illuminatio est: quia
 considerat quod erat in inferno: ad quem he de
 litie conducunt: omnium prima & suprema pena
 est priuatio visionis dei: & priuatio boni infiniti.
 Sic hoc accidit hominibus mundi. In inferno
 non est quies mentis. Sic ne hic: quia non est
 pax impijs: quia hic r. q̃ i sua desideria adim
 plere possunt: dicit verus penitens. Dimitte me
 ergo paululum vt plangam dolorem zc. Efficif

Uide
 Autor
 in li. 1.
 de sim.

mat. 3.
 Illumi
 natio. 2

psal. 29

Esa. 48
 iob. 10.

De indicijis vere penitentium et intrans. I. arc. 63
 non est discendus Deus iniustus: et huiusmodi pre-
 destinationis solutionem seruat Deus in pectore
 suo. Cum ergo perfectum sit quod coniungit vlti-
 mo fini: qui est Deus qui est gratia et charitas:
 deo desursum est et cognoscens hoc beneficium
 iudicat esse maius donum quam si Deus daret to-
 tius orbis imperium: quia sicut in radice sunt vir-
 tualiter omnes fructus sic in hoc dono omnia ha-
 bent. Multi sunt vocati pauci vero electi. **D**o-
 num singulare: quod ex tanta massa te elegerit. **B**ea-
 tus quem elegisti assumpsisti et c. **E**xaltabo te do-
 mine et c. nec delectasti inimicos meos super me et c.
 inimici hominis domestici eius: scilicet pater et
 mater: qui parum curant de salute anime tue so-
 lum negociantur circa honorem et diuitias tuas et c.
Maior gratia penitentis est quod amicos reputat
 inimicos. **Q**uartum signum est quod est omnium
 vere penitentium speciale est cum bonis conuer-
 satio: et sic oportet quod hec animalia sciant: se ad ce-
 lum conducere. In naturalibus inclinatio pro-
 pria semper ducit ad locum proprium. Nam si
 aqua conuertit terram in aquam: statim sequitur
 aquam et non aliud: et sic omnia: que eandem for-
 mam principaliter participant mouentur ad eun-
 dem locum: sic anima que gratiam habet sequi-
 tur charitatem: que omnes similes inclinat ad idem
 ideo hec puella producta est ad incantatos: et se-
 quitur incantatorem: idest Christum cum ipsis
 incantati: idest sanctis et c. **D**icit ergo vere. **C**on-
 uersus ad penitentiam. **P**salite: idest psalmum
 canere: scilicet opera bona facite et exemplo no-
 stro animetur nouelli. **C**onfitemini memorie san-
 ctitatis eius: quoniam quod dicitur est Angelis Dei
 super vno peccatore penitentiam agentem et c. et
 hoc ideo quia apparet Dei maior misericordia:

mat. 20
 psal. 22
 64.

mat. 7.

Conuer-
 satio cum
 boni

psal. 29
 Luc. 15

Sermo Tertiusdecimus.

quoniam iste peccator non amplius est talpa: sed oculos aperuit &c. Qui ieiunare non poterat: nunc non est porcus: quia mundi & diuitiarum augmenta spernit. Non amplius est Cirogillus nec camelus: nec lepus &c. Et sic qui sacre scripture misteria criminat sibi alia humana videntur fabule: quia supernaturalia & rationalia pulchriora & digniora sunt naturalibus & animalibus. Ideo si tu qui hec recepisti signa & documenta interrogaris ab aliquo. Cur huc ad salutis arcam accessisti: respondebis: quia dominus suscepit me. **O** populosa ciuitas: que toties & tam misericorditer a Deo vocata es. Ambulate ergo dum lucem habetis &c. Amen.

vbi s

Sermo Tertiusdecimus imperfectus.

Ambulate dum lucem habetis &c. Joan. 12. Clarie sunt rationes ultra famosas fidei orthodoxe sententias: per quas probatur lumen naturale non esse sufficiens ad bene viuendum

propter perpetratum peccatum. Primum quia intellectus in principio sui est tanquam tabula rasa &c. & oportet intelligentem phantasmata speculari quia nihil in intellectu: quin illud prius fuerit sub sensu. Et quia multiplex est hominum occupatio in vita presenti: ideo acquirit paruam scientiam: vnde dicunt Philosophi: quod maximum quod scimus est minimum eorum que ignoramus Socrates dicebat. Unum scio quod nihil scio &c. Et licet aliqua cognitio habetur: multiplex est tamen humanarum rerum distractio. Primum carnis ad spiritum rebellio. Deinde & peccata: que per ignorantiam veniunt: per fragilitatem: per ma-

De
3. d. a. f.

litiam: dum in superbia cadimus: ignoratione vitio hoc accidit quod omnium difficillimorum est se ipsum cognoscere terrenis occupati in auaritia: carni multum compatiens in luxuriam labimur: unde **Dauidus**. Non enim quod volo bonum hoc ago: sed quod nolo malum hoc facio etc. **Ubi** Saluator si quis ambulauerit in die: non offendit quia lucem huius mundi videt: si autem ambulauerit in nocte offendit: quia lux non est in eo etc. Sol est **Christus**. Diem enim facit latitatio solis super terram. Ita illustratio Christi super animam diem facit gratie etc. Non offendit in carnalibus et terrenis affectibus labendo que vana sunt sectando etc. sed qui in nocte: id est solum lumine naturali. Ideo dicit Saluator. Adhuc modicum lumen in vobis est etc. Super flumina **Babylonis** etc. Suspendimus organa in salicibus etc. quia tempus est luctu. Quomodo cantabimus in terra aliena: in te: quod... a Deo alienus es: quando mundus florebat: erat siccus in corde sanctorum: sed nunc est totum oppositum. Nam tribulationes deberent te facere meliorem. Dicunt **Philosophi** quod propter admirari philosophantur. Admiratio secundum doctores est suspensio potentie intellectus respectu obiecti incogniti. Patet de eclipsi etc. ideo per effectus deuenitur in causas. **Deus** homines natura scire desiderant etc. **Plasmator** omnium **Deus**: qui miro modo vniuersum hoc constituit: causas posuit et effectus et hominum habet providentiam singulariter: ideo omnium tribulationum dux est: etc. De humo non egreditur dolor: quia nihil sine causa fit: sed doloris causa est tuum peccatum: vnde **isaia**: crudelitates etc. causam inuestigasti: et videbis quomodo debes medicare. **Audite conuersi** verbum hoc. Accipe vas

Ro. 7.

Jo. 11.

Jo. 12.
ps. 136.Isa.
primo
Met.

Ubi s

Job. 5.

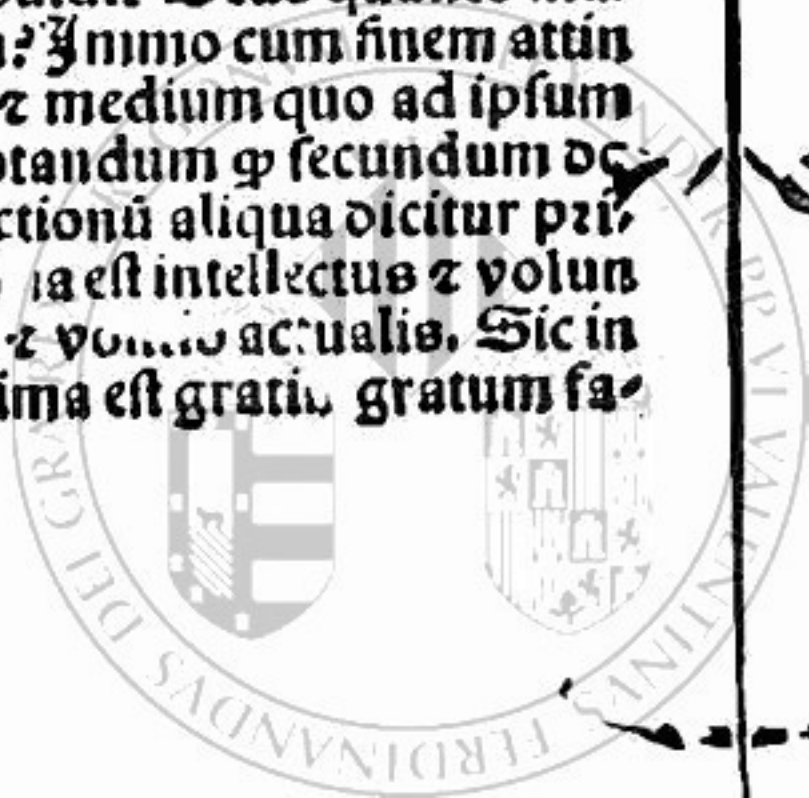
Ii

Sermo Tertiusdecimus

ligneum: quod impleo oleo. Si h[ab]et lignum ab oleo penetraretur vas inciperet colare. Hoc est in arca salutis faciendum: et in hoc consistit vita spiritalis Christianus es? Mentiris: nam Hieronymo dictum fuit Licentius est. Usurarius es et Christianus vinctus dicitur oleo Spiritus sancti: quod est in ligno anime et potentiarum. Si hoc habes Christianus es: aliter non: et in hoc consistunt omnia: non in ieiunijs et similibus nisi quatenus hoc oleum penetrare faciant. Deus et natura nihil agunt frustra: frustra est: quod non potest peruenire ad finem suum: ad quem ortum est: sicut arbor: ut faciat fructus et quia animalia non habent rationem: ut possint facere vestem et cibos natura eis omnia preparavit. Sic circa defensionem sic circa medicinas et instinctus naturalis ostendit illis non per veram et discursivam: sed tantum per similitudinariam euidetiam: secus homo et si diceret homo est. ius ad finem supernaturalem: id est ad videndum Deum facie ad faciem et cetera. Sed hoc non potest per viam naturalem: et hoc datum est commune omnibus creaturis alijs ut possint ad finem suum peruenire: ergo Deus defecit in homine. Contra quia tanquam nobiliozi dedit homini intellectum: liberum arbitrium: voluntatem et cetera. per que omnia possit se ad hunc finem preparare: ergo nihil frustra fecit. Si ergo circa naturalia prouidit Deus quanto magis circa supernaturalia? Inimmo cum finem attingibilem statuerit: dedit et medium quo ad ipsum valeat peruenire et cetera. Notandum quod secundum doctores theologos perfectionum aliqua dicitur prima: aliqua secunda: prima est intellectus et voluntas: secunda intellectio et voluntas actualis. Sic in supernaturalibus. Prima est gratia gratum fa-

Deus
primo
celi. t. c.
32.

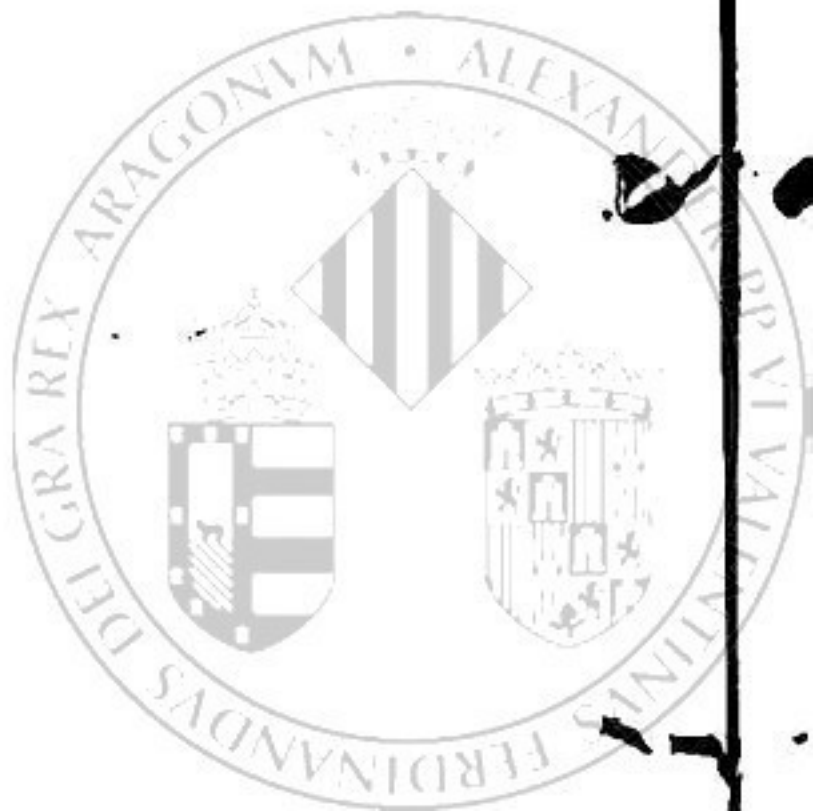

ciens: mouens &c. Secunda operatiō: que procedit a potentijs secundum charitatis dictamen: ideo oportet q̄ super his potentijs ad Deum eamus &c. Ecce oleum &c. caue penitens ne sit in superficie tantum &c.

Finis.

Venetijs per Dominum Bernardinum Stagninum de Tridino & Montisferrati. Anno Domini. M. D. XXXVI.

Et regem. barba. Innocentij iii.

Et p[re]sbyte. vel quolibet alia p[er]sona
ad domos n[ost]ras c[um] ordines celebran
di. cas tractandi. vel conventus co
vocandi: venite p[ro]hibem[us]

Innocentij. iiii.

Ordo p[er] p[re]sbyte ordines. et no[n] p[er] d[omi]n[os]
visitant[ur]

